

Rapport alimentatienormen

2023

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inleiding	5
2. Netto besteedbaar gezinsinkomen en netto besteedbaar inkomen	8
2.1 Inleiding	8
2.2 Modellen voor het bepalen van het netto besteedbaar (gezins)inkomen	8
2.3 Verschillende soorten inkomen	9
2.4 Kindgebonden budget	10
3. Behoeft	11
3.1. Algemeen	11
3.2 Het eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen	11
3.3 Behoeft van de ex-partner	16
4. Draagkracht	17
4.1 Algemeen	17
4.2 Berekening van draagkracht voor kinderalimentatie en partneralimentatie (algemeen)	17
4.3 Bepalen van draagkracht voor kinderalimentatie voor kinderen tot 21 jaar	20
4.4 Bepalen van draagkracht voor partneralimentatie	23
4.5 Inkomensvergelijking (voorheen jusvergelijking)	23
4.6 Bijzondere omstandigheden die de draagkracht kunnen beïnvloeden	24
4.7 Inkomensverlies van een onderhoudsplichtige	26
4.8 Uitgaven die fiscaal aftrekbaar zijn	27
4.9 Fiscale gevolgen van het hebben van een auto van de zaak	27
4.10 Draagkracht bij verpleging in een instelling voor langdurige zorg	28
5. Stappenplannen en rekenvoorbeelden	29
5.1 Stappenplan kinderalimentatie	29
5.2 Stappenplan partneralimentatie	35
5.3 Rekenvoorbeelden niet vermijdbare en niet verwijtbare lasten	39
5.4 Rekenvoorbeeld aanvaardbaarheidstoets	41
Bijlage 1 Modellen voor netto- en brutomethode	42
Bijlage 2 Toelichting bij de modellen	50
Bijlage 3 Tarieven en tabellen	82
Bijlage 4 Tabel eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen	92
Bijlage 5 Draagkrachttabel kinderalimentatie	93

Voorwoord

Voor u ligt het geheel herschreven Rapport alimentatienormen. Op een kleine uitzondering na zijn de aanbevelingen in het Rapport alimentatienormen niet gewijzigd. De enige inhoudelijke wijziging is dat in het herschreven rapport de aanbevelingen voor niet-verwijtbare en niet-vermijdbare lasten en de aanvaardbaarheidstoets naast kinderalimentatie ook gelden voor partneralimentatie. Wel is de opbouw van het rapport grondig herzien en hebben wij getracht de tekst toegankelijker te maken. Deze versie (2023) is alleen bedoeld om gebruikers in de gelegenheid te stellen kennis te maken met het vernieuwde rapport. Tot en met 31 december 2023 blijft het huidige rapport, zoals dat is gepubliceerd op rechtspraak.nl, van kracht.

Vanaf 1 januari 2024 geldt het herschreven rapport. De versie voor dat jaar met bijlagen publiceren wij op 2 januari 2024 op rechtspraak.nl.

De hoogte van kinder- en partneralimentatie is afhankelijk van de behoefte van degene die recht heeft op alimentatie en van de draagkracht van degene die de alimentatie moet betalen (artikel 1:397, lid 1, Burgerlijk Wetboek (BW)). Wat onder behoefte en draagkracht moet worden verstaan is niet in wet- of andere regelgeving vastgelegd. Het zijn open normen.

In het Rapport alimentatienormen (hierna: het rapport) doet de Expertgroep alimentatie¹ (hierna: de expertgroep) aanbevelingen voor het toepassen van deze open normen behoefte en draagkracht en het aan de hand daarvan berekenen van de hoogte van kinder- en partneralimentatie.

Voor de leesbaarheid is het rapport in de wij-vorm geschreven. Waar staat dat wij iets doen mag gelezen worden dat de expertgroep aanbeveelt om dat zo te doen.

Met deze aanbevelingen beoogt de expertgroep de rechtseenheid te bevorderen en bij te dragen aan de voorspelbaarheid van de uitkomst van een alimentatieprocedure.

Het rapport is uitdrukkelijk niet bedoeld als handboek voor alles wat met alimentatie te maken heeft. Voor onderwerpen die buiten de reikwijdte van de begrippen behoefte en draagkracht en het aan de hand daarvan berekenen van alimentatie vallen, zoals de duur van alimentatie en de gevolgen van het ontbreken van benodigde financiële gegevens doet de expertgroep geen aanbevelingen. Die onderwerpen komen daarom in dit rapport niet aan bod. Als een vraag daarover voorligt, zal de rechter een op het geval toegesneden oordeel geven.

---

1 De Expertgroep alimentatie is een van de expertgroepen van het Landelijk Overleg Vakinhoud Familie- en Jeugdrecht (LOVF) van de rechtbanken en gerechtshoven.

Dit rapport is door en voor rechters geschreven, om toe te passen bij de beoordeling van aan hen voorgelegde alimentatiegeschillen. Rechters kunnen van de aanbevelingen afwijken. Zij zullen dat in de regel alleen doen als er bijzondere omstandigheden zijn. Bij de beoordeling speelt wat partijen stellen en hoe zij dit onderbouwen een belangrijke rol. Een relatief strikte toepassing van de aanbevelingen bevordert de rechtseenheid en geeft duidelijkheid voor rechtzoekenden.

Bij de meeste alimentatiekwesties maken partijen zelf, zonder tussenkomst van een rechter, afspraken. Advocaten, mediators en anderen maken regelmatig gebruik van het rapport. Het staat partijen vrij om af te wijken van de alimentatienormen, als zij maar - met name bij kinderalimentatie - binnen de wettelijke kaders blijven.

Voor het berekenen van alimentatie heeft de expertgroep modellen ontwikkeld (zie Bijlage 1). Bij het maken van een alimentatieberekening gebruiken professionals meestal één van de rekenprogramma's die uitgevers op de markt brengen. Deze rekenprogramma's zijn gebaseerd op de modellen. In deze rekenprogramma's zijn onder meer de fiscale tarieven verwerkt.

Gemeenten kunnen de aanbevelingen in dit rapport bij verhaal van bijstandsuitkeringen gebruiken indien dit verhaal is gegrond op een onderhoudsverplichting. Dergelijke verhaals-procedures kunnen specifieke vragen oproepen, bijvoorbeeld van bestuursrechtelijke aard. Die vragen vallen buiten het bestek van dit rapport.

Het rapport en de bijlagen kan men raadplegen op www.rechtspraak.nl.²

De expertgroep publiceert aan het begin van ieder jaar en halverwege het jaar een actuele bijlage waarin de recente tarieven zijn verwerkt.

Den Haag, november 2023

Namens de Expertgroep alimentatie
mr. K.M. Braun, voorzitter

---

2 <https://www.rechtspraak.nl/Voor-advocaten-en-juristen/Reglementen-procedures-en-formulieren/Civiel/Familie-en-jeugdrecht/Paginas/Expertgroep-Alimentatienormen.aspx>

1. Inleiding

In artikel 1:392, lid 1, BW staat wie op grond van bloed- of aanverwantschap gehouden zijn tot het verstrekken van levensonderhoud. Dat zijn de ouders, de kinderen en behuwdkinderen, schoonouders en stiefouders. In deze wetsbepaling staat niet wie de onderhoudsgerechtigden zijn. Dat kunnen we afleiden uit de formulering en uit andere artikelen in Titel 17 van Boek 1, BW.

In dit rapport doet de expertgroep aanbevelingen voor het vaststellen of wijzigen van de hoogte van kinder- en/of partneralimentatie na het verbreken van de relatie (alleen bij kinderalimentatie), echtscheiding, na het verbreken van een geregistreerd partnerschap en na scheiding van tafel en bed.

Het gaat daarbij om:

- een bijdrage van de ouder in de kosten van verzorging en opvoeding van zijn of haar kind(eren) aan de andere ouder (kinderalimentatie) of direct aan het kind (indien dat 18 jaar of ouder is);
- een uitkering tot levensonderhoud aan de gewezen echtgeno(o)t(e), de echtgenoot van wie iemand gescheiden is van tafel en bed en de gewezen geregistreerde partner (partneralimentatie). Hierna spreken wij in al deze gevallen van ex-partners.

Op grond van artikel 1:404, lid 1, BW zijn ouders verplicht naar draagkracht te voorzien in de kosten van verzorging en opvoeding van hun minderjarige kinderen. Gedurende het huwelijk of geregistreerd partnerschap zijn ook stiefouders onderhoudsplichtig voor de minderjarige kinderen van hun echtgenoot of geregistreerde partner die tot hun gezin behoren (art. 1:395 BW). Ouders, en in voorkomend geval stiefouders, zijn ook onderhoudsplichtig voor hun kinderen van 18 tot 21 jaar (artikel 1:395a BW). Voor kinderen vanaf 21 jaar zijn ouders onderhoudsplichtig op grond van artikel 1:392, lid 1, BW.

Als ouders uit elkaar gaan, moeten zij afspraken maken over de verdeling van de kosten van hun kind of kinderen. In de praktijk betekent dit meestal dat de ene ouder aan de andere (verzorgende) ouder – dat is de ouder bij wie het kind het hoofdverblijf heeft – of aan het kind zelf als dat 18 jaar of ouder is (kinder)alimentatie moet betalen. Als de ouders er samen niet uitkomen, zal de rechter op verzoek bepalen welk bedrag aan kinderalimentatie een ouder moet betalen.

Als een ex-partner partneralimentatie moet betalen aan de andere partner, kunnen zij daar samen afspraken over maken. Als zij daar met elkaar niet uitkomen, zal de rechter daarover desgevraagd beslissen.

Of en welke bedrag(en) iemand aan alimentatie moet betalen hangt ervan af:

1. of er een *onderhoudsverplichting* is, en
2. of sprake is van *behoefte* (dit geldt niet voor kinderen tot 21 jaar), en
3. of de onderhoudsgerechtigde *behoefte* heeft aan een financiële bijdrage, en
4. of de onderhoudsplichtige *draagkracht* heeft om de bijdrage te betalen.

ad 1. Rangorde onderhoudsverplichtingen

Kinderen en stiefkinderen die de leeftijd van 21 jaar nog niet hebben bereikt, hebben voorrang boven alle andere onderhoudsgerechtigden. Deze voorrangsregel is aan de orde als iemand verplicht is levensonderhoud te verstrekken aan twee of meer personen, terwijl hij of zij onvoldoende draagkracht heeft om dit levensonderhoud aan alle onderhoudsgerechtigden volledig te verschaffen (art. 1:400, lid 1, BW).

Door deze voorrangsregel moet een onderhoudsplichtige eerst de kinderalimentatie voor kinderen en stiefkinderen tot 21 jaar betalen en pas daarna (als aan de overige voorwaarden is voldaan) de alimentatie voor (stief)kinderen vanaf 21 jaar en de partneralimentatie.

ad 2. Behoeftigheid

Voor het opleggen van een alimentatieverplichting moet bij ex-partners en kinderen vanaf 21 jaar sprake zijn van behoeftigheid. Een onderhoudsgerechtigde is behoeftig:

- wanneer hij of zij niet in staat is om (geheel) in het eigen levensonderhoud te voorzien, omdat hij of zij de nodige eigen middelen mist; **én**
- hij of zij deze eigen middelen niet in redelijkheid kan verwerven.

Indien de onderhoudsgerechtigde geen of onvoldoende inkomsten heeft om in het levensonderhoud te voorzien, kan er aanleiding zijn om rekening te houden met een bepaalde verdien capaciteit. Dat wil zeggen de mogelijkheid om in redelijkheid inkomen te verwerven. Of er aanleiding bestaat om met een verdien capaciteit rekening te houden is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, zoals opleiding, werkervaring, de geboden tijd om werk te zoeken, de gezondheid en de zorg voor kinderen.

Als een onderhoudsgerechtigde over vermogen beschikt, kan het onder omstandigheden redelijk zijn dat we verlangen dat iemand op dit vermogen inteert.

De expertgroep geeft geen richtlijnen over de behoeftigheid.

Ad 3 en 4. Behoeftigheid en draagkracht

Behoeftigheid

Behoeftigheid is – ook bij kinderen – een van de wettelijke maatstaven voor vaststelling van alimentatie. Volgens vaste jurisprudentie is behoeftigheid geen absoluut begrip. Het bestaan en de omvang van de behoeftigheid hangen af van de individuele omstandigheden en moeten we van geval tot geval bepalen. Allerlei omstandigheden kunnen hierbij een rol spelen. In elk geval is behoeftigheid niet beperkt tot het bestaansminimum.

Draagkracht

Of iemand draagkracht heeft om alimentatie te betalen hangt enerzijds af van de inkomsten en het vermogen en anderzijds van de noodzakelijke uitgaven die daarop in mindering komen. Daarbij gaat het niet alleen om de middelen waarover de onderhoudsplichtige beschikt, maar ook over die waarover hij redelijkerwijze had kunnen beschikken. Bij de uitgaven gaat het niet alleen om de uitgaven voor de onderhoudsplichtige zelf, maar kunnen ook de uitgaven een rol spelen voor anderen van wie het onderhoud voor rekening van de onderhoudsplichtige komt.

De vast te stellen alimentatie mag niet hoger zijn dan enerzijds de behoefte van de onderhoudsgerechtigde en anderzijds de draagkracht van de onderhoudsplichtige. De laagste van die twee vormt de maximale bijdrage. De omstandigheden van partijen kunnen aanleiding geven de alimentatie lager dan dit maximum vast te stellen.

Opbouw van het rapport

In hoofdstuk 2 leggen we de begrippen netto besteedbaar inkomen en netto besteedbaar gezinsinkomen uit en laten we zien hoe we deze berekenen. In hoofdstuk 3 gaan we in op het bepalen van de behoefte voor zowel kinderalimentatie als partneralimentatie. In hoofdstuk 4 staan we stil bij het bepalen van de draagkracht voor kinder- en partneralimentatie. In dat hoofdstuk gaan we ook in op de zorgkorting die een rol speelt bij het bepalen van het bedrag aan kinderalimentatie dat iemand moet betalen. In hoofdstuk 5 zetten we aan de hand van twee stappenplannen met voorbeelden uiteen hoe we de behoefte en de draagkracht en uiteindelijk het bedrag aan kinder- en partneralimentatie bepalen.

Achter het rapport zitten de volgende bijlagen:

- Bijlage 1 Model voor de netto methode, model voor de bruto methode en de toelichting op de modellen.
- Bijlage 2 Diverse tarieven.
- Bijlage 3 Tabel eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen.
- Bijlage 4 Draagkrachttabel kinderalimentatie.

2. Netto besteedbaar gezinsinkomen en netto besteedbaar inkomen

2.1 Inleiding

Behoefte en draagdracht bepalen we voor kinder- en partneralimentatie op basis van het netto besteedbaar gezinsinkomen respectievelijk het netto besteedbaar inkomen. Bij kinderalimentatie speelt naast het netto besteedbaar (gezins)inkomen het kindgebonden budget een rol.

In dit hoofdstuk bespreken we de begrippen netto besteedbaar gezinsinkomen en netto besteedbaar inkomen.

Onder netto besteedbaar inkomen verstaan we het bruto inkomen verminderd met de daarover verschuldigde of ingehouden premies sociale verzekeringen (inclusief de inkomensafhankelijke bijdrage premie zorgverzekeringswet) en loon- en/of inkomstenbelasting.

Het netto besteedbaar gezinsinkomen is het gezamenlijke netto besteedbare inkomen van de (ex-)partners toen zij nog een gezin vormden.

2.2 Modellen voor het bepalen van het netto besteedbaar (gezins)inkomen

De expertgroep heeft twee modellen gemaakt waarmee we het netto besteedbaar inkomen berekenen: het netto model en het bruto model. Beide modellen staan in Bijlage 1 bij dit rapport.

In het netto model gebruiken we *netto* inkomensgegevens om het netto besteedbaar (gezins)inkomen te bepalen. In het bruto model berekenen we het netto besteedbaar inkomen aan de hand van (onder andere) de bruto inkomensgegevens.

2.2.1 Het netto model

We kunnen het netto model gebruiken bij het bepalen van de draagkracht van een onderhoudsplichtige met een inkomen uit dienstbetrekking of een uitkering van minder dan € 1.930 bruto per maand (incl. vakantietoeslag). Het bruto inkomen vinden we in een loon- of salarisspecificatie of in een specificatie van de uitkering. Ook het daarvan resterende netto inkomen blijkt uit die specificaties. De gehele berekening voeren we vervolgens uit met nettobedragen op maandbasis.

Het netto model kunnen we ook gebruiken als het inkomen niet is onderworpen aan de heffing van loon- en inkomstenbelasting in Nederland.

Het netto besteedbaar inkomen vinden we in het netto model bij post 8.

2.2.2 Het bruto model

We gebruiken het bruto model bij bruto inkomens vanaf € 1.930 per maand en bij alle inkomens buiten dienstbetrekking (bijvoorbeeld bij IB-ondernemers). We gebruiken het bruto model ook als er fiscale voordelen zijn (bijvoorbeeld bij uitgaven voor inkomensvoorzieningen), fiscale bijtellingen, bij bezittingen die in box 3 belast zijn of als specifieke heffingskortingen een rol spelen. Het invullen van dit bruto model is in grote lijnen vergelijkbaar met het invullen van een aangifte voor de inkomstenbelasting.

In het bruto model vinden we het netto besteedbaar inkomen bij post 121.

2.3 Verschillende soorten inkomen

2.3.1 Inkomen uit dienstbetrekking of uitkering

Werknemers en uitkeringsgerechtigden kunnen hun inkomen met loonstroken, uitkeringspecificaties en/of één of meer jaaropgaven aantonen.

2.3.2 Winst uit onderneming

Een natuurlijke persoon die een onderneming op eigen naam of in samenwerking met anderen drijft (IB-ondernemer), geniet winst uit onderneming. De ondernemer moet inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen betalen over de gerealiseerde winst, na aftrek van ondernemersaftrekken en eventuele andere aftrekposten. Het komt regelmatig voor dat een ondernemer niet de gehele nettowinst (het netto besteedbaar inkomen dat volgt uit de berekening met het bruto model) voor het levensonderhoud gebruikt. Een deel van de winst (waar al inkomstenbelasting over is betaald) blijft dan in de onderneming achter, bijvoorbeeld om daarmee investeringen te doen of om (bedrijfs)schulden af te lossen. Het netto besteedbaar inkomen is dan lager.

Bij het bepalen van de draagkracht van een ondernemer kijken we naar wat deze ondernemer in redelijkheid aan inkomen uit de onderneming kan verwerven zonder de continuïteit van de onderneming in gevaar te brengen. We moeten daarom een schatting maken van de toekomstige ontwikkelingen in de onderneming (een prognose). In de praktijk lijkt de gedachte te bestaan dat we daarvoor moeten kijken naar het gemiddelde resultaat van de laatste drie jaren. Hoewel dat gemiddelde resultaat helpend kan zijn bij het maken van de prognose (en inzage in recente jaarstukken van de ondernemer daarvoor onmisbaar is), is dat gemiddelde resultaat slechts één van de omstandigheden die bij het maken van de prognose een rol kan spelen.

2.3.3. De directeur-grotaandeelhouder

De directeur-grotaandeelhouder in een vennootschap (meestal een BV) krijgt in de regel salaris, net als een werknemer in een 'normale' dienstbetrekking. Daarnaast kan hij winstuitkeringen (dividend, winst uit aanmerkelijk belang) ontvangen. Wanneer een directeur-grotaandeelhouder privéuitgaven laat voorschieten door of geld leent van de BV die deze schuld in rekening-courant boekt, kan er aanleiding zijn om bij het bepalen van de behoefte en/of draagkracht met deze opnames rekening te houden.

2.3.4   **Inkomen uit vermogen**

In bepaalde gevallen kunnen we bij het bepalen van het netto besteedbaar inkomen rekening houden met werkelijke inkomsten uit vermogen, zoals inkomen uit de verhuur van onroerend goed. Dat inkomen moet dan in elk geval bestendig beschikbaar (kunnen) zijn.

2.4   **Kindgebonden budget**

Het kindgebonden budget is een inkomensafhankelijke maandelijkse bijdrage van de overheid die bij alleenstaande ouders wordt verhoogd met een zogeheten 'alleenstaande ouderkop'. Het kindgebonden budget is bedoeld als inkomensondersteuning voor (in beginsel) de ouder die kinderbijslag voor het kind ontvangt.

3. Behoeftte

3.1. Algemeen

Bij het bepalen van het bedrag dat iemand aan kinder- en/of partneralimentatie moet betalen, houden we rekening met de behoefte van de onderhoudsgerechtigden (volgens art. 1:397, lid 1, BW). De wetgever heeft de betekenis van het begrip behoefte niet nader ingevuld. Het is een zogenoemde open norm. Behoeftte kunnen we omschrijven als het bedrag dat nodig is voor de kosten van levensonderhoud en dat aansluit bij de mate van welstand waarin partijen tijdens hun samenleving hebben geleefd. Het bestaan en de omvang van de behoefte hangen dus af van de individuele omstandigheden. Daarbij kunnen algemene ervaringsregels een rol spelen (volgens art. 149, lid 2, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

Bij kinderalimentatie houden we er rekening mee dat ouders de kosten van verzorging en opvoeding van hun kinderen niet helemaal zelf hoeven te betalen. De kinderbijslag die de ouders (in de regel: de ouder bij wie een kind het hoofdverblijf heeft) ontvangen dekt een deel van die kosten. Het restant komt voor rekening van de ouders zelf. Dat restant noemen we in dit rapport 'het eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen'. Hierna gebruiken we in het kader van kinderalimentatie daarom niet de term 'behoefte', maar spreken we van 'het eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen' of kortweg 'eigen aandeel'.

Bij partneralimentatie beveelt de expertgroep voor het bepalen van de behoefte het gebruik aan van een vuistregel, de zogenoemde hofnorm. Zie voor een uitleg van de hofnorm paragraaf 3.3.1 en 3.3.2.

3.2 Het eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen

3.2.1 Inleiding

De expertgroep doet in dit rapport een concrete aanbeveling voor het bepalen van het eigen aandeel. Deze aanbeveling berust op de algemene ervaringsregel dat ouders in gezinnen een vast percentage van het beschikbare inkomen besteden aan hun kind(eren). We bepalen het eigen aandeel aan de hand van de Tabel eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen (Bijlage 3). In deze bijlage staat ook een toelichting op hoe de tabel werkt. In de tabel is rekening gehouden met de kinderbijslag. In de regel ontvangt de ouder bij wie een kind het hoofdverblijf heeft de kinderbijslag.

Hierna bespreken we de onderwerpen die van belang zijn bij het bepalen van het eigen aandeel.

3.2.2 De Tabel eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen

De Tabel eigen aandeel is als volgt tot stand gekomen.

De welstand van het gezin waarin de ouders met de kinderen leven en daarmee de hoogte van de uitgaven voor de kinderen hangt samen met het netto besteedbaar gezinsinkomen. Uit onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) blijkt dat ouders een bepaald percentage van dat gezinsinkomen aan hun kinderen besteden.

De Tabel eigen aandeel is gebaseerd op dit onderzoek. Het systeem is uitgewerkt in het rapport Kosten van kinderen ten behoeve van vaststelling kinderalimentatie.³ In 2018 hebben het CBS en het NIBUD voor het laatst onderzoek gedaan naar de percentages van het gezinsinkomen die ouders aan hun kinderen besteden. De bedragen in de Tabel eigen aandeel zijn sinds 2019 gebaseerd op de cijfers uit dit laatste onderzoek. Het Nibud actualiseert de bedragen in de tabel jaarlijks met de meest actuele percentages van de kosten van kinderen en de kinderbijslagbedragen. De bedragen in de tabel worden verder niet geïndexeerd.

We berekenen het eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen na scheiding op basis van het netto besteedbaar gezinsinkomen in de laatste periode dat de ouders en de kinderen een gezin vormden. Dit omdat de kinderen aan de welstand zoals die aanwezig was toen de ouders met de kinderen nog bij elkaar woonden gewend zijn geraakt en zij door de scheiding van de ouders – in beginsel – niet slechter af zouden moeten zijn.

Het eigen aandeel per kind is lager naarmate er meer kinderen in een gezin leven. Dat komt doordat de gemiddelde kosten per kind (door “schaalvoordelen”) dalen bij meer kinderen. In de Tabel eigen aandeel houden we geen rekening met de leeftijd(en) van de kinderen. De tabel is gebaseerd op gemiddelde bedragen aan kinderbijslag. Als er meer kinderen in een gezin zijn, bepalen we het eigen aandeel per kind door het tabelbedrag te delen door het aantal kinderen.

3.2.3 Bepalen eigen aandeel op basis van het laatste gezinsinkomen toen de ouders nog bij elkaar waren

In beginsel bepalen we het eigen aandeel op basis van het gezamenlijke inkomen dat ouders hadden toen zij nog bij elkaar waren, inclusief het kindgebonden budget en andere (fiscale) aanspraken (zoals de aanspraak op de inkomensafhankelijke combinatiekorting). Wanneer we het eigen aandeel vaststellen op basis van het netto besteedbaar gezinsinkomen in een eerder jaar dan het jaar waarin de kinderalimentatie ingaat, indexeren we dat eigen aandeel naar het jaar van ingang.

3.2.4 Eigen aandeel bij gezinnen met minderjarige kinderen en kinderen van 18 tot 21 jaar

De Tabel eigen aandeel ziet op kosten van minderjarige kinderen. Bij het gebruik van de tabel gaan we er voor het aantal kinderen van uit dat alle kinderen minderjarig zijn, ook als er naast een minderjarig kind of kinderen één of meer kinderen van 18 tot 21 jaar zijn.

---

3 <https://www.rechtspraak.nl/SiteCollectionDocuments/rapport-kosten-kkn-sept-2006.pdf>

3.2.5 Eigen aandeel bij ouders die nooit met het kind of de kinderen in gezinsverband hebben samengeleefd

Wanneer ouders nooit in gezinsverband met het betrokken kind of de kinderen hebben samengeleefd, bepalen we het eigen aandeel door het gemiddelde te nemen van het eigen aandeel berekend op basis van het inkomen van de ene ouder en het eigen aandeel op basis van het inkomen van de andere ouder. Op deze manier beoordelen we de welstand die het kind bij iedere ouder afzonderlijk ervaart of zou hebben ervaren als het alleen bij die ouder opgroeit of was opgegroeid. Met (inkomsten van) nieuwe partners houden we geen rekening.

Bij de bepaling van het inkomen van iedere ouder afzonderlijk houden we rekening met het kindgebonden budget en andere (fiscale) aanspraken (zoals de aanspraak op de inkomensafhankelijke combinatiekorting), indien de ouder voldoet aan de voorwaarden om daarvoor in aanmerking te komen of zou voldoen als het kind bij hem of haar zou opgroeien (zoals de inkomens- en vermogensgrens). Voor een ouder bij wie het kind niet opgroeit gaat het om een fictief bedrag (alsof het kind alleen bij die ouder zou opgroeien).

3.2.6 Bijzondere kosten

In de tabelbedragen zijn alle gebruikelijke kosten van een kind, zoals voeding, kleding en huisvesting begrepen. Allerlei kosten en activiteiten zijn uitwisselbaar. Zo kunnen ouders het bedrag voor 'ontspanning' in het eigen aandeel op verschillende manieren besteden: van voetbal tot paardrijden en van computergame tot vioolles. Uit het CBS-onderzoek blijkt dat hogere uitgaven in een gezin aan de ene post samengaan met lagere uitgaven aan een andere post. Met andere woorden, wanneer een gezin een meer dan gemiddeld bedrag aan bijvoorbeeld kleding besteedt, dan hoeft dat niet te betekenen dat voor de post kleding een correctie moet plaatsvinden. Ouders bezuinigen dan op één of meer andere posten. Vanwege die uitwisselbaarheid kunnen we slechts in globale termen aangeven in welke gevallen naast de tabelbedragen met bijzondere kosten rekening kan worden gehouden.

Bepaalde extra kosten kunnen zo uitzonderlijk zijn, dat ouders deze niet kunnen betalen uit de standaardbedragen in de tabel en deze uitgaven daadwerkelijk op het (gezins) inkomen drukken. Voorbeelden zijn de kosten voor:

- een gehandicapt kind;
- topsport;
- privélessen;
- extra hoge schoolgelden; en
- kinderopvang of oppaskosten die – na aftrek van de kinderopvangtoeslag en een eventuele bijdrage van de werkgever – zo hoog zijn dat deze niet gecompenseerd kunnen worden door lagere uitgaven op andere posten.⁴

---

4 Volgens het rapport *Kosten van kinderen* behoren ook hoge oppaskosten in verband met de verwerving van inkomsten tot de categorie bijzondere kosten die niet in de tabel verwerkt zijn. Uit onderzoek van het CBS uit de tijd voor de huidige systematiek van financiering van de kinderopvang is echter gebleken dat bij een echtpaar oppaskosten niet leiden tot in totaal hogere kosten van kinderen. Kennelijk worden in die situatie hoge oppaskosten of kosten van kinderopvang gecompenseerd met lagere uitgaven aan een andere post. Hoewel dit onderzoek dateert van de tijd vóór de huidige systematiek van financiering van kinderopvang, acht de expertgroep het aannemelijk dat dit in het merendeel van de gevallen nog steeds zo is. Indien echter sprake is van dermate hoge kosten voor kinderopvang of dermate hoge oppaskosten dat deze niet (volledig) gecompenseerd kunnen worden door lagere uitgaven op andere posten, kan dat leiden tot in totaal hogere kosten van kinderen dan het tabelbedrag.

Bij dergelijke bijzondere extra kosten berekenen we het eigen aandeel als volgt. Als ouders de betreffende extra kosten al voor de scheiding maakten, dan trekken we deze kosten (minus tegemoetkomingen daarop van bijvoorbeeld werkgever of overheid) af van het netto besteedbaar gezinsinkomen. Het eigen aandeel bepalen we vervolgens op basis van het resterende netto besteedbaar gezinsinkomen. Het nieuwe eigen aandeel bestaat uit het in de tabel gevonden bedrag plus de extra kosten na de scheiding, opnieuw verminderd met de eventuele tegemoetkomingen in die kosten.

Als de kosten pas na de scheiding zijn ontstaan, berekenen we het eigen aandeel op basis van het netto besteedbaar gezinsinkomen zonder correctie en tellen we de bijzondere kosten op bij het gevonden eigen aandeel.

3.2.7 Vermindering of wegvallen van inkomen van één van de ouders na (echt)scheiding

Vermindering of wegvallen van inkomen van een ouder na (echt)scheiding mag geen invloed hebben op de hoogte van het eigen aandeel. Het welvaartsniveau ten tijde van het uit elkaar gaan blijft in beginsel bepalend. Wel kan dit lagere inkomen tot een lagere draagkracht en dus een lagere bijdrage leiden.

3.2.8 Stijging van het eigen aandeel na een latere aanzienlijke inkomensstijging van een van de ouders

Wanneer het inkomen van een ouder na scheiding zodanig stijgt dat het hoger is dan het (gezins)inkomen tijdens het huwelijk of de samenleving, is de expertgroep van mening dat dit invloed moet hebben op de hoogte van het eigen aandeel. Indien het gezinsverband zou hebben voortgeduurd, zou die verhoging immers ook een positieve invloed hebben gehad op het bedrag dat voor de kinderen zou zijn uitgegeven. In dat geval bepalen we het eigen aandeel op basis van dat hogere inkomen van die ouder opnieuw.

3.2.9 Stijging van het eigen aandeel na een latere aanzienlijke inkomensstijging van één van de ouders die nooit met het kind/de kinderen in gezinsverband hebben samengeleefd

Ook voor kinderen van ouders die niet in gezinsverband hebben samengewoond, vindt de expertgroep dat een aanzienlijke inkomensstijging van één van de ouders invloed moet hebben op de vaststelling van het eigen aandeel. We berekenen het eigen aandeel opnieuw als het netto besteedbaar inkomen van één ouder stijgt tot boven de feitelijke netto besteedbare inkomens van de ouders samen bij de eerdere vaststelling van het eigen aandeel (de drempel), vermeerderd met het destijds werkelijk genoten kindgebonden budget. Als de inkomensstijging de ouder betreft die voor het betreffende kind of kinderen geen kindgebonden budget ontvangt, dan verstaan we onder het gestegen netto besteedbaar inkomen dat inkomen zonder bijtelling van een fictief kindgebonden budget.

Als de drempel is gehaald berekenen we het eigen aandeel vervolgens opnieuw op de wijze zoals hiervoor omschreven voor de berekening van het eigen aandeel van ouders die nooit hebben samengewoond, maar dan op basis van de actuele inkomens van de beide ouders. Daarbij beoordelen we de situatie weer alsof het kind bij die ouder zou wonen, zodat wel met het (fictief) kindgebonden budget waar dan aanspraak op zou bestaan rekening moet worden gehouden én met eventuele heffingskortingen waar in die – fictieve – situatie aanspraak op zou bestaan.

3.2.10 De behoefte van kinderen van 18 tot 21 jaar

De Tabel eigen aandeel kunnen we niet gebruiken voor het bepalen van de behoefte van kinderen van 18 tot 21 jaar.

Studerenden

Voor kinderen van 18 tot 21 jaar die onder de Wet studiefinanciering (Wsf) vallen heeft de expertgroep geen aparte maatstaven ontwikkeld. We nemen voor het bepalen van de behoefte de normen van de Wsf tot uitgangspunt. Volgens de Wsf bestaat het budget voor een student uit een normbedrag voor de kosten van levensonderhoud, een tegemoetkoming in de kosten van lesgeld danwel het collegegeldkrediet en de reisvoorziening. Een student die stelt voor één of meer bepaalde posten een hoger budget nodig te hebben, moet dat aannemelijk maken. De aanspraken die een student heeft op studiefinanciering of een andere tegemoetkoming (zoals een bijdrage uit een privaat studiefonds) kunnen de behoefte onder omstandigheden verlagen. In het algemeen zijn de basisbeurs en de aanvullende beurs (een gift) behoefte verlagend, omdat van een student in redelijkheid mag worden verlangd dat hij binnen de genoemde termijn een diploma haalt. De rentedragende lening en het collegegeldkrediet moeten wel altijd worden terugbetaald en verlagen de behoefte in beginsel niet.

Voor studenten in het hoger onderwijs is de Wsf-norm voor thuiswonende studenten gelijk aan die voor uitwonende studenten. Heeft een thuiswonende student geen woonlast, dan kan dat de behoefte verlagen, bijvoorbeeld met een bedrag ter hoogte van de gemiddelde basishuur.

Niet studerenden

Voor niet-studerenden van 18 tot 21 jaar kunnen we bij het bepalen van de behoefte eveneens aansluiten bij het normbedrag voor de kosten van levensonderhoud uit de Wsf. De bedragen voor studiekosten (boeken en leermiddelen) die in de norm zitten, trekken we daar dan van af.

Eigen inkomsten van kinderen van 18 tot 21 jaar

Structurele eigen inkomsten van kinderen van 18 tot 21 jaar kunnen de behoefte verlagen.

Kind van 18 tot 21 jaar ontvangt zorgtoeslag

Uit het normbedrag voor de kosten van levensonderhoud wordt een kind van 18 tot 21 jaar geacht ook de premie voor de zorgverzekering te voldoen. In dat normbedrag is al rekening gehouden met een ontvangen zorgtoeslag. Een eventuele zorgtoeslag hoeven we dus niet nog afzonderlijk in mindering te brengen.

3.2.11 De behoefte van kinderen vanaf 21 jaar

Ook een kind van 21 jaar en ouder kan behoefte hebben aan een bijdrage in zijn levensonderhoud. Anders dan kinderen tot 21 jaar, kan een meerderjarig kind in beginsel alleen aanspraak maken op een bijdrage van een (van de) ouder(s) wanneer dat kind behoeftig is. Daarvan is sprake als het niet in staat is om (geheel) in het eigen levensonderhoud te voorzien omdat het:

- a. de nodige eigen middelen mist en
- b. deze in redelijkheid niet kan verwerven.

De behoefte van een kind vanaf 21 jaar kunnen we vervolgens op dezelfde wijze bepalen als die van kinderen van 18 tot 21 jaar.

3.3 Behoeft van de ex-partner

3.3.1 Inleiding

Voor het bepalen van de netto behoefte in het kader van partneralimentatie heeft de rechtspraak een eenvoudig te hanteren vuistregel ontwikkeld: de zogenoemde hofnorm. De hofnorm berust op de algemene ervaringsregel dat de kosten van twee afzonderlijke huishoudens (dus na scheiding) hoger zijn dan de helft van de kosten van een gezin.

De hofnorm is volgens de expertgroep een heldere en in de praktijk eenvoudig te hanteren maatstaf die leidt tot een reële schatting van de behoefte van de onderhoudsgerechtigde na het verbreken van het huwelijk of geregistreerd partnerschap.

Ontvangen kinderalimentatie, kinderbijslag en kindgebonden budget zijn geen inkomen van de onderhoudsgerechtigde ouder, maar zijn bedoeld voor de kinderen. Deze bedragen maken daarom geen deel uit van het eigen inkomen of de verdien capaciteit van de onderhoudsgerechtigde.

3.3.2 Toepassing van de hofnorm

Uitgangspunt bij toepassing van de hofnorm is dat het gehele netto besteedbaar gezinsinkomen beschikbaar is geweest voor het levensonderhoud van beide partijen. Wanneer in het gezin kinderen waren voor wie de ouders onderhoudsplichtig waren, dan verminderen we het netto besteedbaar gezinsinkomen met het eigen aandeel van de ouders in de kosten van die kinderen.

De behoefte op basis van de hofnorm bedraagt dan	
Netto besteedbaar gezinsinkomen	€ .....
Af: Eigen Aandeel kosten kinderen voor wie ouders onderhoudsplichtig waren	€ ..... -/-
	_____
Beschikbaar tijdens huwelijk / geregistreerd partnerschap	€ .....
Behoeft: 60 %	€ .....

Toepassing van de hofnorm heeft als bijkomend voordeel dat ex-echtgenoten niet in een positie worden gebracht waarin zij zich genoodzaakt zien tot nodeloos escalerende discussies over individuele op een behoeftelijst voorkomende kostenposten, hoe gering van omvang ook. Indien een partij het niet eens is met de behoefte die is berekend aan de hand van de hofnorm, ligt het op de weg van die partij om toepassing van de hofnorm gemotiveerd te betwisten en te onderbouwen hoe hoog de behoefte volgens hem/haar is.⁵

3.3.3 Nieuwe relatie onderhoudsgerechtigde zonder 'samenwonen als waren zij gehuwd' in de zin van artikel 1:160 BW

Een nieuwe relatie van de onderhoudsgerechtigde die niet het karakter heeft van 'samenleven als waren zij gehuwd' of 'als waren zij geregistreerd partner' kan behoefte verlagend werken.

⁵ Zie ook HR 3 september 2010, BM7050.

4. Draagkracht

4.1 Algemeen

Bij het bepalen van de hoogte van het bedrag van kinder- en partneralimentatie houden we (naast de behoefte van de onderhoudsgerechtigde, zie hoofdstuk 3) rekening met de draagkracht van de onderhoudsplichtige(n) (vgl. art. 1:397, lid 1, BW). Wij hanteren als uitgangspunt dat een onderhoudsplichtige voor het eigen levensonderhoud naast een bedrag voor wonen en ziektekosten ten minste een bedrag ter grootte van de bijstandsnorm nodig heeft.

Bij kinderalimentatie kunnen we het begrip draagkracht omschrijven als het bedrag dat een ouder kan bijdragen aan de kosten van verzorging en opvoeding van het kind. Bij partneralimentatie ziet het begrip draagkracht op het bedrag dat de onderhoudsplichtige (maximaal) kan betalen aan partneralimentatie. De expertgroep hanteert bij het bepalen van draagkracht als uitgangspunt dat een onderhoudsplichtige na het betalen van alimentatie genoeg geld overhoudt om in het eigen levensonderhoud te voorzien.

In par. 4.2.1. geven wij aan de hand van een kernschema aan hoe we draagkracht voor kinder- en partneralimentatie bepalen. In par. 4.2.2 volgt een toelichting op de begrippen die we daarbij gebruiken.

In par. 4.3 en verder gaan we in op van de verdeling van de kosten van de kinderen over de ouders en de berekening van het bedrag van kinderalimentatie.

In par. 4.4 gaan we in op de berekening van draagkracht voor en het bedrag aan partneralimentatie. In par. 4.5 en verder staan we stil bij enkele bijzondere situaties.

4.2 Berekening van draagkracht voor kinderalimentatie en partneralimentatie (algemeen)

4.2.1 Kernschema voor het berekenen van draagkracht

Draagkracht voor kinder- en partneralimentatie berekenen we aan de hand van het volgende kernschema:

<i>Inkomsten</i>		
Netto besteedbaar inkomen volgens bruto of netto methode	€	.....
(alleen bij kinderalimentatie) kindgebonden budget	€	..... +
		<hr/>
		€ ..... -
<i>Af: lasten:</i>		
Gecorrigeerde bijstandsnorm (zie 4.2.2.3)	€	.....
Woonbudget (30% van het NBI)	€	.....
Andere noodzakelijke lasten	€	..... +
		<hr/>
Draagkrachtloos inkomen		€ ..... -/-
Draagkrachtruimte	€	.....

Draagkracht is een percentage (draagkrachtpercentage) van het bedrag aan draagkrachtruimte.

4.2.2 Toelichting op de begrippen in het kernschema

4.2.2.1 Netto besteedbaar gezinsinkomen en netto besteedbaar inkomen

Zie voor de uitleg van deze begrippen hoofdstuk 2.

4.2.2.2 Draagkrachtloos inkomen

Het bedrag dat de onderhoudsplichtige nodig heeft voor zijn eigen noodzakelijke lasten en dat daarom geen draagkracht voor het betalen van alimentatie oplevert, noemen we het draagkrachtloos inkomen. Het draagkrachtloos inkomen bestaat uit de gecorrigeerde bijstandsnorm, het woonbudget en andere noodzakelijke lasten.

4.2.2.3 (Gecorrigeerde) bijstandsnorm

Bij de bepaling van de draagkracht hanteren we als uitgangspunt dat de onderhoudsplichtige voor zichzelf ten minste het bestaansminimum moet behouden naast een redelijk gedeelte van zijn draagkrachtruimte. Het bestaansminimum bepalen we aan de hand van de bijstandsnorm. Dat is het bedrag dat de onderhoudsplichtige bij afwezigheid van eigen middelen van bestaan als uitkering krachtens de Participatiewet zou ontvangen. Dit bedrag is afhankelijk van de (nieuwe) gezinssituatie. De Participatiewet onderscheidt diverse categorieën. Daarvan zijn er drie voor de draagkrachtberekening van belang: alleenstaanden (daaronder zijn ook alleenstaande ouders – ongeacht het aantal kinderen – begrepen), gehuwden (met of zonder kinderen) en pensioengerechtigden in de zin van art. 7a eerste lid van de Algemene Ouderdomswet. In artikel 22 Participatiewet is de verhoogde norm voor pensioengerechtigden opgenomen. In beginsel rekenen we met de norm voor een alleenstaande en houden we geen rekening met de kostendelersnorm als bedoeld in artikel 22a Participatiewet. Wel houden we rekening met de verhoogde norm voor pensioengerechtigden. De jongerennorm passen we niet toe.

Het bedrag van de bijstandsnorm verminderen we met de in de bijstandsnorm begrepen componenten voor wonen en zorgkosten en vermeerderen we met een vast bedrag voor de kosten van de zorgverzekering en – afhankelijk van de hoogte van het netto besteedbaar inkomen – een bedrag voor onvoorziene uitgaven. In het kernschema noemen we de uitkomst daarvan de gecorrigeerde bijstandsnorm.

Aldus bepalen we het bedrag van de gecorrigeerde bijstandsnorm (2023, eerste halfjaar) als volgt:

Bijstandsnorm		€ 1.196
Af: Wooncomponent	€ 223	
Af: ziektekostencomponent	€ 3	
Bij: totaal ziektekosten	€ 157	
Onvoorzien	€ 50	
Totaal af/bij		€ 19
Gecorrigeerde bijstandsnorm (afgerond op € 5)		€ 1.175

Voor AOW-gerechtigden geldt op grond van de Participatiewet een bijstandsnorm van € 1.331 (2023, eerste halfjaar). Voor hen verhogen we het bedrag van de gecorrigeerde bijstandsnorm tot € 1.315.

4.2.2.4 Woonbudget

De onderhoudsplichtige wordt geacht vanuit het woonbudget alle redelijke lasten voor een woning passend bij zijn/haar inkomen te kunnen voldoen. Daaronder verstaan we onder meer:

- voor een huurwoning: de huur (verminderd met eventuele huurtoeslag), verplichte servicekosten en lokale belastingen;
- voor een koopwoning: de rente over de eigenwoningschuld verminderd met het fiscaal voordeel in verband met de eigen woning, gangbare aflossingen op die schuld, inleg voor spaar- of beleggingspolissen die aan de hypotheek zijn gekoppeld, premie voor de opstalverzekering, lokale belastingen en polder- of waterschapslasten en onderhoudskosten.

Voor zowel huur- als koopwoningen geldt dat de onderhoudsplichtige (redelijke) lasten voor gas, water en licht die meer bedragen dan het bedrag dat hij vanuit de bijstandsnorm kan voldoen ook vanuit het woonbudget moet betalen.

Als een onderhoudsplichtige duurzaam aanmerkelijk hogere woonlasten heeft dan het woonbudget kunnen we met die extra lasten rekening houden als we kunnen vaststellen dat deze lasten niet vermijdbaar zijn en dat het (voort)bestaan daarvan niet aan de onderhoudsplichtige kan worden verweten (zie 4.5.2).

Indien (mogelijk) sprake is van een tekort aan draagkracht om in de behoefte te voorzien en er aanwijzingen zijn dat de werkelijke woonlasten van een onderhoudsplichtige duurzaam aanmerkelijk lager zijn dan het woonbudget, bijvoorbeeld omdat deze samenwoont, kan er reden zijn om met een bedrag lager dan het woonbudget te rekenen.⁶ Het ligt op de weg van de onderhoudsplichtige om in dat geval inzicht te geven in de eigen werkelijke woonlasten. Indien een onderhoudsplichtige samenwoont met een nieuwe partner, is bij de beoordeling of bij de onderhoudsplichtige sprake is van een duurzaam aanmerkelijk lagere werkelijke woonlast het uitgangspunt dat de partner de helft van de gezamenlijke woonlast kan dragen.

Het fiscaal voordeel dat betrekking heeft op de eigen woning tellen we niet bij het netto besteedbaar inkomen. Het fiscaal voordeel met betrekking tot de eigen woning evenals andere fiscale aspecten spelen wel een rol bij de bepaling van het verzamelinkomen, dat relevant is voor (bijvoorbeeld) de berekening van het kindgebonden budget.

4.2.2.5 Andere noodzakelijke lasten

Bij het bepalen van draagkracht kunnen we naast de gecorrigeerde bijstandsnorm en het woonbudget rekening houden met lasten van de onderhoudsplichtige die niet vermijdbaar en ook niet verwijtbaar zijn aangegaan of voortbestaan. We noemen die lasten 'andere noodzakelijke lasten'. Een voorbeeld van een dergelijke last is de aflossing op schulden waarvoor beide partijen draagplichtig zijn. In par. 4.5.2 gaan we hier dieper op in.

4.2.2.6 Draagkrachtruimte

Het verschil tussen het netto besteedbaar inkomen en het draagkrachtloos inkomen noemen we de draagkrachtruimte. Bij een positieve draagkrachtruimte is de onderhoudsplichtige in staat alimentatie te betalen.

---

⁶ Hoge Raad 16 april 2021, ECLI:NL:HR:2021:586.

4.2.2.7 Draagkrachtpercentage, draagkracht en vrije ruimte

We hanteren als uitgangspunt dat we vanaf een bepaald inkomen niet de gehele draagkrachtruimte gebruiken voor het opleggen van een onderhoudsverplichting, maar dat we slechts een bepaald percentage daarvan bestempelen als draagkracht. Dit percentage noemen we het draagkrachtpercentage. We verdelen de draagkrachtruimte daardoor over onderhoudsplichtige en onderhoudsgerechtigde(n) in een verhouding die vastligt in het draagkrachtpercentage. Alle onderhoudsverplichtingen brengen we in beginsel ten laste van de draagkracht.

Voor kinderalimentatie is het beschikbare percentage te vinden in de draagkrachttabel (bijlage 4). Voor partneralimentatie hanteren we 60% procent als draagkrachtpercentage. De resterende 40% van de draagkrachtruimte noemen we de vrije ruimte. Dit bedrag kan de onderhoudsplichtige gebruiken om vrij te besteden en/of om al dan niet tijdelijk hogere lasten van te betalen.

4.3 Bepalen van draagkracht voor kinderalimentatie voor kinderen tot 21 jaar

4.3.1 Inleiding

Ouders (en in voorkomend geval een stiefouder) zijn verplicht te voorzien in de kosten van verzorging en opvoeding respectievelijk levensonderhoud en studie van hun minderjarige kinderen en hun meerderjarige kinderen tot 21 jaar. In de praktijk komt het er voor minderjarige kinderen op neer dat de ene ouder aan de andere ouder (in de regel de ouder waar het kind het hoofdverblijf heeft) kinderalimentatie betaalt. Die andere ouder betaalt zelf ook mee aan de kosten van de kinderen. Waar wij hierna spreken over het bepalen van de draagkracht voor kinderalimentatie, bedoelen wij tevens het bepalen van de draagkracht van de verzorgende ouder om bij te dragen aan de kosten van verzorging en opvoeding / de kosten van levensonderhoud en studie van de kinderen.

Kinderalimentatie heeft voorrang op alle andere onderhoudsverplichtingen. Daarom nemen we bij de bepaling van de draagkracht voor kinderalimentatie alleen de financiële situatie van de onderhoudsplichtige(n) in aanmerking. We houden geen rekening met een nieuwe partner/echtgeno(o)t/geregistreerde partner. De gedachte hierachter is dat een nieuwe partner in staat moet worden geacht in het eigen levensonderhoud te voorzien, terwijl we dit van een kind niet verwachten.

4.3.2 De draagkrachttabel (Bijlage 4)

In de draagkrachttabel in bijlage 4 geven we aan hoe we de draagkracht voor kinderalimentatie – uitgaande van het kernschema – bij een bepaald netto besteedbaar inkomen bepalen.

Daarvoor tellen we het na de scheiding (te) ontvangen kindgebonden budget op bij het netto besteedbaar inkomen van de ouder die het kindgebonden budget ontvangt (zie ECLI:NL:HR:2015:3011).

Vanaf een bepaald netto besteedbaar inkomen plus kindgebonden budget (2023: € 1.830) hanteren we een draagkrachtpercentage van 70%. Bij lagere netto besteedbare inkomens is het draagkrachtpercentage hoger. Er resteert dan een lager of geen bedrag aan vrije ruimte. Zie hiervoor de draagkrachttabel.

Bij de lagere inkomens verlagen we in de gecorrigeerde bijstandsnorm de post 'onvoorzien'.

Bij een netto besteedbaar inkomen plus kindgebonden budget van € 1.680 (2023) of minder, gaan we uit van een minimumdraagkracht van € 25 voor één kind en € 50 voor twee of meer kinderen.

Vanaf de AOW-leeftijd gelden andere bedragen.

4.3.3 Ouder(s) met een uitkering krachtens de Participatiewet of met een inkomen tot bijstandsniveau

We nemen geen draagkracht aan bij een ouder bij wie een kind het hoofverblijf heeft en die een bijstandsuitkering ontvangt, ook niet als die ouder een kindgebonden budget ontvangt. Het aannemen van draagkracht in een dergelijk geval leidt er namelijk toe dat het aandeel in de kosten van de ouder bij wie het kind niet het hoofverblijf heeft lager wordt. Dat zou de verhaalsmogelijkheid van de bijstand door de gemeente beperken. Daardoor draagt de gemeente (en niet de betreffende ouder) een deel van de kosten van de kinderen.

Bij een niet-verzorgende ouder met een uitkering krachtens de Participatiewet of bij één of beide ouders met een inkomen tot bijstandsniveau beveelt de expertgroep aan om wel een minimumdraagkracht aan te nemen. De bijdrage kan desondanks lager dan de minimum draagkracht uitvallen, bijvoorbeeld door de zorgkorting of als sprake is van niet vermijdbare en niet vermijdbare lasten (zie par. 4.5.2 en verder).

Ter verduidelijking dient het volgende schema:

	Minimale draagkracht?	Draagkrachtvergelijking? (par. 4.3.4 e.v.)
Verzorgende ouder met bijstandsuitkering	Nee	Nee
Verzorgende ouder met inkomen tot bijstandsniveau	Ja	Ja*
Niet-verzorgende ouder met bijstandsuitkering	Ja	Ja*
Niet-verzorgende ouder met inkomen tot bijstandsniveau	Ja	Ja*

* Alleen als de gezamenlijke draagkracht van de ouders meer is dan het eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen.

4.3.4 Verdelen van het eigen aandeel over de ouders met een draagkrachtvergelijking en toepassen van de zorgkorting

Nadat we het eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen hebben bepaald en de draagkracht van de ouders hebben vastgesteld, kunnen we berekenen welk bedrag iedere ouder moet bijdragen in de kosten van de kinderen.

De verplichting tot bijdragen van een onderhoudsplichtige is mede afhankelijk van de draagkracht van andere onderhoudsplichtigen. Indien de ouders na de scheiding samen voldoende draagkracht hebben om volledig in het eigen aandeel te voorzien, berekenen we wie welk deel van dat eigen aandeel moet dragen. Hiervoor maken we een draagkrachtvergelijking.

Het is niet nodig een draagkrachtvergelijking te maken als de gezamenlijke draagkracht van de ouders gelijk is aan of minder is dan het eigen aandeel. Dan beperken we de bijdrage van de onderhoudsplichtige ouder tot diens draagkracht. We houden bij het bepalen van de draagkracht wel rekening met een extra heffingskorting en/of een kindgebonden budget waarvoor een ouder door aanwezigheid van deze kinderen in aanmerking kan komen.

Bij een gezamenlijke draagkracht die gelijk is aan het eigen aandeel of bij een tekort, verdelen we de beschikbare draagkracht in beginsel gelijk over alle kinderen waarvoor de betrokkene onderhoudsplichtig is, tenzij er een aantoonbaar verschil is in het eigen aandeel voor het ene en het andere kind.

4.3.5 Zorgkorting

Bij een zorg- of omgangsregeling voorziet de ouder bij wie het kind niet het hoofdverblijf heeft gedurende de tijd dat het kind bij die ouder verblijft 'in natura' in een deel van de kosten van het kind. Om die reden dalen de kosten die de ouder bij wie het kind het hoofdverblijf heeft. We bepalen de kosten van de zorgregeling op basis van een percentage van het eigen aandeel. Dit percentage is afhankelijk van het gemiddeld aantal dagen per week – vakanties meegerekend – dat het kind doorbrengt bij of voor rekening komt van de ouder waar het kind niet zijn hoofdverblijf heeft.

We berekenen de zorgkorting over het eigen aandeel van de ouders in de kosten van de kinderen volgens de betreffende tabel. We houden dus geen rekening met extra kosten.

De zorgkorting is:

- 5% bij gedeelde zorg gedurende minder dan 1 dag per week;
- 15% bij gedeelde zorg op gemiddeld 1 dag per week;
- 25% bij gedeelde zorg op gemiddeld 2 dagen per week;
- 35% bij gedeelde zorg op gemiddeld 3 dagen per week.

De zorgkorting bedraagt in beginsel ten minste 5% van het eigen aandeel (tabelbedrag), omdat ouders onderling en jegens het kind het recht en de verplichting hebben tot omgang. In ieder geval tot dat bedrag zou de ouder bij wie het kind niet het hoofdverblijf heeft in de zorg moeten kunnen voorzien.

Verder hanteren we het uitgangspunt dat de ouder bij wie het kind het hoofdverblijf heeft de 'verblijfsoverstijgende kosten' (zoals schoolgeld, contributie voor sport, kleding en dergelijke) draagt. Daarvoor heeft deze ouder 30% van het eigen aandeel vermeerderd met de kinderbijslag ter beschikking.

Uitzonderingen op toepassing van de zorgkorting zijn mogelijk, bijvoorbeeld indien de ouder bij wie het kind zijn hoofdverblijf niet heeft, zijn of haar verplichting tot omgang of verdeling van de zorg niet nakomt.

Zorgkorting bij co-ouderschap

Co-ouderschap is een niet-wettelijke term die in de praktijk gangbaar is voor verschillende varianten van gedeelde zorg. Ook hier is het uitgangspunt dat de ouders naar rato van hun draagkracht in de kosten van een kind bijdragen. De zorgkorting verwerken we op de in hoofdstuk 5 bij stap 6 beschreven wijze in de berekening, waarbij wij geen onderscheid maken tussen ruime zorgregelingen en co-ouderschap.

Het is mogelijk dat de co-ouder bij wie het kind niet het hoofdverblijf heeft voor de inkomstenbelasting voor een kind aanspraak maakt op de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Als dat het geval is houden we hier rekening mee bij de berekening van het netto besteedbaar inkomen van die ouder.

4.4 Bepalen van draagkracht voor partneralimentatie

4.4.1 Inleiding

Bij de berekening van draagkracht voor partneralimentatie gelden grotendeels dezelfde uitgangspunten als die wij hiervoor bij de kinderalimentatie hebben uiteengezet. Ook hier is het netto besteedbare inkomen van de onderhoudsplichtige het vertrekpunt.

4.4.2 Afwijkingen in het kernschema

Op grond van artikel 1:400, lid 1, BW heeft kinderalimentatie voorrang boven alle andere onderhoudsverplichtingen. Als de gewezen partner niet alleen aanspraak maakt op partneralimentatie, maar ook op kinderalimentatie, maken we eerst een draagkrachtberekening voor kinderalimentatie. Op basis van de behoefte van de kinderen en de draagkracht van de ouders maken we een draagkrachtvergelijking.

Vervolgens maken we een draagkrachtberekening op de hiervoor onder 4.2.1 omschreven wijze voor de vaststelling van partneralimentatie. Het aandeel van de ouder in de kosten van de kinderen brengen we in mindering op de berekende draagkracht. De resterende draagkracht kunnen we aanwenden voor partneralimentatie.

Anders dan bij kinderalimentatie tellen we bij het berekenen van draagkracht voor partneralimentatie een eventueel (te) ontvangen kindgebonden budget niet op bij het netto besteedbare inkomen.

Fiscale aftrekbaarheid betaalde partneralimentatie

Bij partneralimentatie heeft de onderhoudsplichtige op grond van artikel 6.3, lid 1, Wet IB 2001 recht op een persoonsgebonden aftrekpost voor de betaalde alimentatie. De onderhoudsplichtige die inkomstenbelasting verschuldigd is, kan in het betreffende jaar in aanmerking komen voor vermindering of teruggaaf van inkomensheffing. We duiden dit wel als fiscaal voordeel.

Als de onderhoudsplichtige recht heeft op deze persoonsgebonden aftrek dan neemt zijn betaalcapaciteit in feite toe, zodat die persoon per saldo meer kan missen dan het bedrag van de berekende draagkracht. Indien een onderhoudsplichtige daadwerkelijk aanspraak kan maken op een fiscaal voordeel, is dus sprake van 'extra draagkracht' gelijk aan het voorzienbare fiscaal voordeel. Bij de laagste inkomens, te weten de inkomens onder € 1.400 bruto per maand inclusief vakantietoeslag (ongeveer € 1.090 netto), laten we deze extra draagkracht buiten beschouwing, omdat door heffingskortingen toch al geen inkomstenbelasting hoeft te worden betaald. Bij hogere inkomens hevelen we het fiscaal voordeel in de bruto methode over naar de onderhoudsgerechtigde(n).

4.5 Inkomensvergelijking (voorheen jusvergelijking)

Als sprake is van eigen inkomen van een onderhoudsgerechtigde en/of van een relatief hoge behoefte en draagkracht, kan het redelijk zijn dat we de financiële situatie van partijen nader vergelijken. De expertgroep vindt het redelijk dat de onderhoudsgerechtigde inclusief de partneralimentatie niet meer te besteden heeft dan de onderhoudsplichtige. Met andere woorden: de onderhoudsgerechtigde hoeft niet in een betere financiële positie te worden gebracht dan de onderhoudsplichtige. Daarvoor berekenen we bij welk bedrag aan partneralimentatie het besteedbaar inkomen van partijen gelijk is. Eventuele bijzondere niet verwijtbare en niet vermijdbare lasten aan de zijde van de onderhoudsplichtige en/of de

onderhoudsgerechtigde nemen we mee in de vergelijking. Dit geldt ook voor eventuele kosten van kinderen, voor zover deze hoger zijn dan een te ontvangen kindgebonden budget door de betreffende partij. Als voor de onderhoudsgerechtigde dan een hoger bedrag resteert dan voor de onderhoudsplichtige vindt een correctie van de hoogte van de alimentatie plaats en verlagen we deze in beginsel tot een zodanige alimentatie waarbij beide partijen een gelijk besteedbaar inkomen hebben. Met behulp van een alimentatierekenprogramma kan dit bedrag eenvoudig worden berekend.

De kinderalimentatie die de onderhoudsgerechtigde ontvangt, rekenen we toe aan de desbetreffende kinderen en geldt voor die ouder niet als inkomen. Wel houden we bij de bepaling van het inkomen van die ouder rekening met de eventuele inkomensafhankelijke combinatiekorting in verband met de aanwezigheid van kinderen in het gezin.

Het schema (in een situatie waarin de onderhoudsplichtige een niet vermijdbare extra last heeft en kinderalimentatie betaalt, terwijl de onderhoudsgerechtigde een kindgebonden budget ontvangt) kan voorgaande beschrijving van een vergelijking verduidelijken.

Onderhoudsplichtige		Onderhoudsgerechtigde	
NBI volgens post 120	€ ...	NBI volgens post 120	€ ...
Af: niet vermijdbare lasten	€ ...		
Resteert	€ ...		
Af: aandeel in kosten kinderen	€ ...	Af: aandeel in kosten kinderen	€ ...
		Minus ontvangen KGB	€ ...
		Totaal kosten kinderen (KGB > aandeel: 0)	€ ...
Inkomen voor vergelijking	€ ...	Inkomen voor vergelijking	€ ...

De beide inkomens voor de vergelijking tellen we vervolgens bij elkaar op en delen we door twee. Als de onderhoudsgerechtigde na betaling van de berekende partneralimentatie een hoger bedrag overhoudt dan de uitkomst van die som, dan stellen we dat bedrag op verzoek van de alimentatieplichtige naar beneden bij.

4.6 Bijzondere omstandigheden die de draagkracht kunnen beïnvloeden

4.6.1 Inleiding

Een alimentatieverplichting die een rechter heeft opgelegd mag niet tot gevolg hebben dat de onderhoudsplichtige niet meer in de eigen noodzakelijke kosten van bestaan kan voorzien.

Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarin we met een hoger draagkrachtloos inkomen rekening houden dan enkel de som van de (forfaitaire) woonlast en de gecorrigeerde bijstandsnorm.

Als een onderhoudsplichtige niet vermijdbare en niet verwijtbare lasten heeft, kunnen we met die lasten rekening houden bij het bepalen van het draagkrachtloos inkomen. Zie par. 4.6.2.

Als een onderhoudsplichtige lasten heeft die we als niet-vermijdbaar maar wel als verwijtbaar aanmerken, dan kan dat reden zijn om de aanvaardbaarheidstoets toe te passen. Die houdt – kort gezegd – in dat we toetsen of een onderhoudsplichtige na aftrek van zijn lasten (waaronder alimentatie) minder dan 95% van de geldende bijstandsnorm overhoudt. Zie par. 4.6.3.

In par. 4.6.4 beschrijven we hoe we kunnen omgaan met de draagkracht van iemand die is toegelaten tot de wettelijke schuldsanering of in een buitenwettelijk schuldsaneringstraject is opgenomen.

Hoe we omgaan met een inkomensverlies dat een onderhoudsplichtige zelf heeft veroorzaakt behandelen we in par. 4.6.5.

In par. 4.6.6 gaan we in op de draagkracht bij verpleging van een onderhoudsplichtige in een instelling voor langdurige zorg.

4.6.2 Lasten die niet vermijdbaar en niet verwijtbaar zijn

We kunnen het draagkrachtloos inkomen verhogen, als bepaalde niet vermijdbare en niet verwijtbare lasten vaststaan, zoals betalingen in verband met de restschuld voor de voormalige echtelijke woning of andere (huwelijkse) schulden. Na deze verhoging brengen we het draagkrachtloos inkomen in mindering op het netto besteedbaar inkomen. Van hetgeen overblijft is in beginsel 70% beschikbaar voor kinderalimentatie en 60% voor partneralimentatie.

Een vermijdbare last is een last waarvan de betaler zich geheel of gedeeltelijk kan bevrijden. Dat is bijvoorbeeld het geval als de betaler de schuld met spaartegoed kan aflossen. De betaler kan zich dan geheel bevrijden van de last. Als de betaler de hoogte van zijn maandelijkse aflossingen kan verlagen, kan hij zich gedeeltelijk bevrijden. Als hij dit niet doet, is de hogere aflossing vermijdbaar. Ook een last die een betaler ergens anders binnen het budget kan opvangen is vermijdbaar (bijvoorbeeld binnen de post 'onvoorzien'). Omdat een vermijdbare last niet op het inkomen hoeft te drukken, houden we daar geen rekening mee in de draagkrachtberekening.

Een verwijtbare last is een last die de onderhoudsplichtige met het oog op zijn onderhoudsverplichting niet had mogen laten ontstaan of die hij niet mag laten voortbestaan. Een verwijtbare last drukt wel op het inkomen van de onderhoudsplichtige, maar heeft geen voorrang op de betaling van alimentatie. De onderhoudsplichtige dient deze last in beginsel uit zijn vrije ruimte te voldoen. Indien door het opleggen van een alimentatieverplichting een onaanvaardbare situatie zou ontstaan, kan de onderhoudsplichtige een beroep doen op de aanvaardbaarheidstoets (zie hierna par. 4.6.3).

Een last die niet vermijdbaar en niet verwijtbaar is, drukt op het inkomen van de onderhoudsplichtige: hij kan zich niet van die last bevrijden. Een dergelijke last nemen we daarom als andere noodzakelijke last op in het draagkrachtloos inkomen. Als gevolg daarvan neemt de draagkracht af.

4.6.2.2 Woonlasten voormalige echtelijke woning als niet verwijtbare en niet vermijdbare last

Als een onderhoudsplichtige lasten van de (voormalige) echtelijke woning (gedeeltelijk) betaalt en de onderhoudsgerechtigde in die woning woont, passen we het woonbudget voor beiden aan door de werkelijke woonlasten in aanmerking te nemen: voor degene die in de voormalige echtelijke woning woont: zijn aandeel in die last; voor degene die de woning heeft verlaten: de eigen werkelijke woonlasten en daarnaast zijn of haar aandeel in de lasten van de (voormalige) echtelijke woning.

4.6.3 Verwijtbare lasten: de aanvaardbaarheidstoets

Elke onderhoudsplichtige dient de eigen financiële huishouding en daarmee zijn of haar draagkracht zo goed mogelijk in te richten. Het aangaan van extra lasten kan verwijtbaar zijn als de onderhoudsplichtige die last met het oog op zijn of haar onderhoudsverplichting niet had mogen aangaan of laten voortbestaan. Met een verwijtbare last houden we bij het bepalen van de draagkracht geen rekening.

Als de onderhoudsplichtige zich niet van die verwijtbare last kan bevrijden en na betaling van de op te leggen alimentatie niet meer in staat is om in de eigen noodzakelijke kosten van bestaan te voorzien, dan kan hij of zij een beroep doen op de aanvaardbaarheidstoets. In het algemeen vinden we dat sprake is van een onaanvaardbare situatie als de onderhoudsplichtige minder dan 95% van het voor hem of haar geldende bedrag van de bijstandsnorm (art. 22a Participatiewet) overhoudt om in de noodzakelijke lasten te voorzien. De onderhoudsplichtige moet – onderbouwd met onderliggende stukken – stellen dat van een dergelijke situatie sprake is door volledig en duidelijk inzicht te geven in zijn inkomens- en vermogenspositie en zijn bestedingen.

4.6.4 Schuldsanering

Een onderhoudsplichtige ouder die is toegelaten tot de Wettelijke schuldsanering natuurlijke personen kan de rechter-commissaris verzoeken bij de vaststelling van het vrij te laten bedrag rekening te houden met de onderhoudsverplichting voor zijn kinderen. Onder omstandigheden mogen we van de onderhoudsplichtige ouder verwachten dat hij van deze mogelijkheid gebruik maakt, bijvoorbeeld indien duidelijk is dat de financiële positie van de ouders gezamenlijk zodanig is dat sprake is van een klemmend tekort om in de behoefte van de kinderen te voorzien. Als de rechter-commissaris geen rekening houdt met de zorg- of onderhoudsverplichting of als een toegekende correctie onvoldoende is om aan de alimentatieplicht te voldoen, dan beveelt de expertgroep aan de te betalen bijdrage op nihil te bepalen voor de duur van de schuldsanering.

Voor een ouder die een minnelijk schuldsaneringstraject doorloopt, geldt hetzelfde: deze kan de bewindvoerder vragen bij de vaststelling van het vrij te laten bedrag rekening te houden met de onderhoudsverplichting voor zijn kinderen.

4.7 Inkomensverlies van een onderhoudsplichtige

Nadat partijen de hoogte van kinder- en/of partneralimentatie zijn overeengekomen of de rechter die heeft vastgesteld, kan de hoogte van het inkomen van een onderhoudsplichtige veranderen. Als een onderhoudsplichtige buiten zijn schuld (een deel van) zijn inkomen verliest, houden we in beginsel rekening met het nieuwe (lagere) inkomen. We verwachten van die onderhoudsplichtige dat hij er alles aan doet om snel weer zijn oude inkomen te verwerven. Als dat niet lukt dan ligt het op zijn weg om dit te stellen en te onderbouwen.

Indien een onderhoudsplichtige zelf een inkomensvermindering heeft veroorzaakt, hangt de beslissing om deze vermindering van inkomen bij de bepaling van zijn draagkracht al dan niet buiten beschouwing te laten af van het antwoord op de vraag of:

1. hij redelijkerwijs het oude inkomen weer kan verwerven; en
2. of dit van hem kan worden geveerd.

Is het antwoord op beide vragen positief, dan gaan we uit van het oorspronkelijke inkomen. Is echter het antwoord op (één van) beide vragen negatief, dan hangt het van de omstandigheden van het geval af of we een inkomensvermindering geheel of ten dele buiten beschouwing laten. In het bijzonder moeten we bezien of de onderhoudsplichtige uit hoofde van zijn verhouding tot de onderhoudsgerechtigde zich met het oog op diens belangen had behoren te onthouden van de gedragingen die tot inkomensvermindering hebben geleid. Is dat niet het geval, dan rekenen we met het nieuwe verminderde inkomen. Is dat wel het geval dan rekenen we met het oude fictieve inkomen.

Het buiten beschouwing laten van de inkomensvermindering mag in beginsel niet ertoe leiden dat de onderhoudsplichtige als gevolg van zijn aldus berekende fictieve draagkracht bij de voldoening aan zijn onderhoudsplicht feitelijk niet meer over voldoende middelen van bestaan beschikt en in ieder geval niet over minder dan 95% van de voor hem geldende bijstandsnorm. Hierbij gaan we in beginsel ervan uit dat de kostendelersnorm als bedoeld in artikel 22a Participatiewet niet voor hem geldt.

4.8 Uitgaven die fiscaal aftrekbaar zijn

Bij uitgaven die fiscaal aftrekbaar zijn hanteren wij het volgende uitgangspunt: wanneer we die uitgaven als persoonsgebonden aftrekpost meenemen bij het berekenen van het netto besteedbaar inkomen, dan nemen wij die uitgaven ook mee als lasten bij de berekening van de draagkracht en de alimentatie. Als we bepaalde (aftrekbare) uitgaven niet meenemen als lasten bij de berekening van de draagkracht van de onderhoudsplichtige, dan nemen we de fiscale voordelen van deze uitgaven ook niet mee in de berekening. Anders zouden we alleen de 'lusten' optellen bij het netto besteedbaar inkomen en de lasten niet meenemen bij het berekenen van het draagkrachtloos inkomen.

Op sommige werknemers en op de genietters van resultaat uit overige werkzaamheden, ondernemers en directeuren-grotaandeelhouder zijn de werknemersverzekeringen en/of pensioenvoorzieningen niet van toepassing. Uitgaven voor inkomensvoorzieningen, bijvoorbeeld in verband met arbeidsongeschiktheid of pensioen, kunnen we, indien deze niet bovenmatig zijn, in aanmerking nemen. Bij de vaststelling van de draagkracht voor partneralimentatie wordt het netto besteedbaar inkomen verminderd met de netto premie, dat wil zeggen de premie verminderd met eventueel fiscaal voordeel.

4.9 Fiscale gevolgen van het hebben van een auto van de zaak

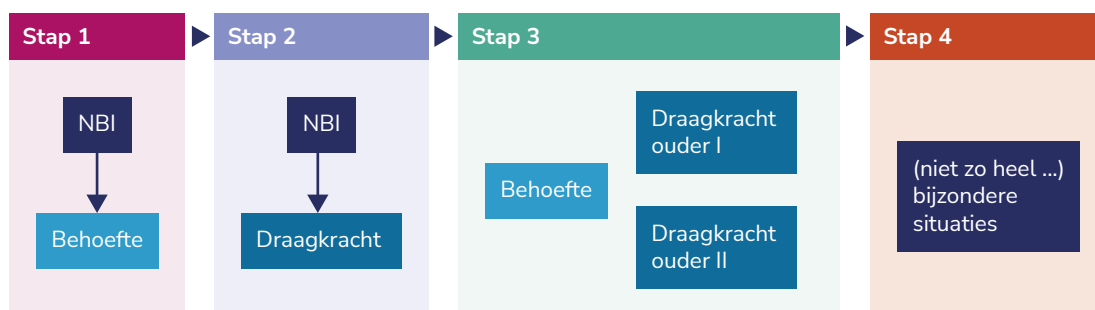
Met de fiscale bijtelling vanwege een auto van de zaak houden we geen rekening.

4.10 Draagkracht bij verpleging in een instelling voor langdurige zorg

Een onderhoudsplichtige die wordt verpleegd in een instelling voor langdurige zorg is daarvoor een eigen bijdrage verschuldigd. Conform de handelwijze van het Centraal Administratie Kantoor (CAK) stellen we deze bijdrage vast op basis van het verzamelinkomen van de onderhoudsplichtige. We kunnen onder omstandigheden rekening houden met een onderhoudsverplichting jegens minderjarige kinderen en kinderen tussen de 18 en 21 jaar. Het verdient aanbeveling de draagkracht zo te berekenen dat we het netto inkomen van de onderhoudsplichtige verminderen met de noodzakelijke lasten (denk aan kleding en ontspanning en de eigen bijdrage).

5. Stappenplannen en rekenvoorbeelden

5.1 Stappenplan kinderalimentatie

We laten hierna in drie stappen met rekenvoorbeelden zien hoe we het bedrag aan kinderalimentatie bepalen. Na het stappenplan geven we enkele rekenvoorbeelden voor bijzondere situaties.

De rekenvoorbeelden laten zien hoe we bepaalde berekeningen maken. De bedragen in de rekenvoorbeelden zijn fictief. Alle bedragen zijn steeds per maand en afgerond op hele euro's, tenzij anders vermeld.

Waar we hierna bij het berekenen van draagkracht 'ouders' schrijven, bedoelen we ook onderhoudsplichtige stiefouders.

Stap 1: Vaststellen van het eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen

Voor het vaststellen van het eigen aandeel bepalen we eerst het netto besteedbaar gezinsinkomen ten tijde van huwelijk/samenleving.

Besteedbaar inkomen ouder I	€	1.800
Besteedbaar inkomen ouder II	€	1.150
Aanspraak kindgebonden budget	€	50
Totaal besteedbaar gezinsinkomen	€	3.000

Aan de hand van de Tabel eigen aandeel' (Bijlage 3) bepalen we op basis van het netto besteedbaar gezinsinkomen inclusief kindgebonden budget het eigen aandeel. Voor een gezin met één kind is dat € 390 per maand.

Tabel 2023

Aantal kinderen	1500 of minder	1750	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500	6000 of meer
1	150	190	230	310	390	470	550	630	710	760	870
2	235	310	380	515	650	785	920	1055	1190	1325	1460
3	245	315	390	545	700	855	1010	1165	1320	1475	1630
4	250	370	460	645	830	1015	1200	1385	1570	1755	1940

Rekenvoorbeeld berekenen eigen aandeel bij netto besteedbaar gezinsinkomen tussen twee kolombedragen

Ligt het netto besteedbaar gezinsinkomen tussen twee tabelbedragen in, dan verhogen we het eigen aandeel vanaf het laagste tabelbedrag naar rato.

Stap 2: Bepalen van de draagkracht van de ouders

Rekenvoorbeeld bepalen draagkracht ouders

De draagkracht van een ouder berekenen we in beginsel op basis van het eigen netto besteedbaar inkomen en (indien van toepassing) het kindgebonden budget op het moment dat de kinderalimentatie ingaat of wijzigt.

De ouder bij wie het kind het hoofdverblijf heeft (in dit voorbeeld: ouder I) heeft een netto besteedbaar inkomen van € 2.000. Deze ouder ontvangt een kindgebonden budget van € 400.

De ouder bij wie het kind niet het hoofdverblijf heeft (ouder II), heeft een netto besteedbaar inkomen van € 2.600. Deze ouder draagt een niet verwijtbare en niet vermijdbare last (dat is een andere noodzakelijke last) van € 200.

De onderstaande berekeningen kunnen we samenvatten in de formule:

$$\text{Draagkracht} = 70\% [\text{NBI} -/ - (0,3 \times \text{NBI} + \text{gecorrigeerde bijstandsnorm} + \text{overige noodzakelijke lasten})]$$

Draagkracht Ouder I*Inkomen*

Netto besteedbaar inkomen	€ 2.000	
Kindgebonden Budget	€ 400	
Totaal		€ 2400

Lasten

Gecorrigeerde bijstandsnorm (zie 4.2.2)	€ 1.175	
Woonbudget	€ 720	
Andere noodzakelijke lasten	€ -	
Totaal (= draagkrachtloos inkomen)		€ 1.895

Draagkrachtruimte € 505

Draagkracht 70% (afgerond) € 354

Draagkracht Ouder II*Inkomen*

Netto besteedbaar inkomen	€ 2.600	
Kindgebonden Budget	€ -	
Totaal		€ 2.600

Lasten

Gecorrigeerde bijstandsnorm (zie 4.2.2)	€ 1.175	
Woonbudget	€ 780	
Andere noodzakelijke lasten	€ 200	
Totaal (= draagkrachtloos inkomen)		€ 2.155

Draagkrachtruimte € 445

Draagkracht 70% (afgerond) € 312

Stap 3: Draagkrachtvergelijking, zorgkorting en bepalen hoogte van de kinderalimentatie

We verdelen van het eigen aandeel over de ouders door het maken van een draagkrachtvergelijking.

Rekenvoorbeeld draagkrachtvergelijking

De ouders in het rekenvoorbeeld in stap 2 hebben één kind en het eigen aandeel is € 450.

De gezamenlijke draagkracht van ouder I en ouder II is € 666 (€ 354 + € 312).

De kosten verdelen we over beide ouders volgens de formule:

$$\frac{\text{eigen draagkracht}}{\text{gezamenlijke draagkracht}} \times \text{eigen aandeel}$$

Het aandeel van ouder I bedraagt (afgerond):

$$\frac{354}{666} \times 450 = 239$$

Het aandeel van ouder II bedraagt (afgerond)

$$\frac{312}{666} \times 450 = 211$$

Samen € 450

Eigen Aandeel		€ 450
Draagkracht Ouder I	€ 354	
Draagkracht Ouder II	€ 312	
Totale draagkracht	<u>€ 666</u>	
Ouder I draagt	€ 239	
Ouder II draagt	€ 211	

Voor het berekenen van het bedrag aan kinderalimentatie dat de ouder bij wie het kind niet staat ingeschreven moet betalen aan de andere ouder brengen we zorgkorting in mindering op het bedrag dat die ouder draagt.

Ouder II draagt	€ 211
Zorgkorting 15%	€ 68
Ouder II betaalt	€ 143

Bijzondere situaties

Rekenvoorbeeld bepalen eigen aandeel van ouders die nooit in gezinsverband hebben samengeleefd (par. 3.2.4)

Ouders hebben samen met het kind nooit samengewoond en een gezin gevormd. Het kind heeft het hoofdverblijf bij ouder I. Het eigen aandeel van de ouders is het gemiddelde van het bedrag dat elk van hen aan het kind zou besteden als dit bij hem/haar woont/zou wonen.

Besteedbaar inkomen ouder I	€ 2.000
Kindergebonden Budget	€ 400
Totaal	€ 2.400
Eigen Aandeel ouder I volgens tabel	€ 290
Besteedbaar inkomen ouder II	€ 2.600
Kindergebonden Budget (fictief)	€ 200
Totaal	€ 2.800
Eigen Aandeel ouder II volgens tabel	€ 350
Eigen Aandeel ouder I volgens tabel	€ 290
Eigen Aandeel ouder II volgens tabel	€ 350
Totaal Eigen Aandeel beide ouders	€ 640
Waarvan de helft	€ 320

Rekenvoorbeeld tekort aan gezamenlijke draagkracht van ouders om in het eigen aandeel te voorzien

Als de gezamenlijke draagkracht van ouders onvoldoende is om het eigen aandeel volledig te kunnen bekostigen, moeten zij in elk geval tot de grens van hun draagkracht bijdragen. In het onderstaande voorbeeld is het eigen aandeel € 800.

Voorbeeld

Draagkracht ouder I	€ 354
Draagkracht ouder II	€ 312
Totale draagkracht	€ 666
Draagkrachttkort	€ 135
Draagkracht ouder II	€ 312
Ouder II betaalt aan ouder I	€ 312

Tekort aan gezamenlijke draagkracht en zorgkorting

Als sprake is van een zorgregeling, maken we een uitzondering op de regel dat de zorgkorting de bijdrage vermindert. Uitgangspunt is dat de ouders ieder de helft van het tekort dragen. Als de helft van het tekort minder is dan de zorgkorting, dan brengen we de helft van het tekort in mindering op de zorgkorting. Het restant van de zorgkorting brengen we in mindering op de te betalen bijdrage.

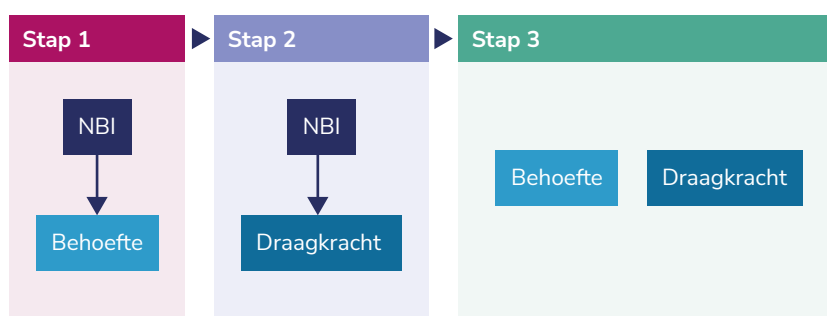
Voorbeeld

Eigen Aandeel		€ 800
Zorgkorting 15%	€ 120	
Draagkracht Ouder I	€ 354	
Draagkracht Ouder II	€ 312	
Totale draagkracht		€ 666
Draagkrachtttekort		€ 135
Helft tekort		€ 67
Draagkracht Ouder II		€ 312
Zorgkorting	€ 120	
Af: helft tekort	€ 67	
In aanmerking te nemen zorgkorting		€ 53
Ouder II betaalt aan Ouder I		€ 259

Als de helft van het tekort meer is dan het bedrag van de zorgkorting dan verminderen we de te betalen bijdrage niet met zorgkorting.

Eigen Aandeel		€ 1.200
zorgkorting 15%	€ 180	
Draagkracht Ouder I	€ 354	
Draagkracht Ouder II	€ 312	
Totale draagkracht		€ 666
draagkrachtttekort		€ 535
helft tekort		€ 267
Draagkracht Ouder II		€ 312
zorgkorting	€ 180	
af: helft tekort	€ 267	
in aanmerking te nemen zorgkorting		€ -
Ouder II betaalt aan Ouder I		€ 312

5.2 Stappenplan partneralimentatie

Hierna laten we in drie stappen met rekenvoorbeelden zien hoe we het bedrag aan partneralimentatie bepalen. De rekenvoorbeelden laten zien hoe we bepaalde berekeningen maken. De bedragen in de voorbeelden zijn fictief. Alle bedragen zijn steeds per maand en afgerond op hele euro's, tenzij anders vermeld.

Ontvangen kinderalimentatie, kinderbijslag en kindgebonden budget zijn bestemd om de kosten van levensonderhoud (verzorging en opvoeding) van de kinderen te bestrijden. De (resterende) kosten van de kinderen drukken op het inkomen van de ouder(s) en zijn daarom van invloed op de resterende behoefte van de onderhoudsgerechtigde en op de draagkracht van de onderhoudsplichtige.

Stap 1: Bepalen van de resterende behoefte van de onderhoudsgerechtigde

De resterende behoefte van de onderhoudsgerechtigde bepalen we – kortgezegd – door op de huwelijksgelateerde behoefte zijn of haar eigen inkomen en/of verdien capaciteit in mindering te brengen.

We bepalen de huwelijksgelateerde behoefte van de onderhoudsgerechtigde aan de hand van de hofnorm.

Volgens de hofnorm is de huwelijksgelateerde behoefte:

60% [netto besteedbaar gezinsinkomen -/- (indien van toepassing) het (toen de ouders nog in gezinsverband leefden) voor rekening van de ouders komende eigen aandeel in de kosten van de kinderen].

Rekenvoorbeeld bepalen huwelijksgelateerde behoefte

Het netto besteedbaar inkomen van de onderhoudsplichtige voordat partijen uit elkaar gingen was € 3.500 per maand.

Het netto besteedbaar inkomen van de onderhoudsgerechtigde voordat partijen uit elkaar gingen was € 2.000 per maand.

Tot het gezin behoren twee kinderen. Het eigen aandeel van de ouders in de kosten van de kinderen is € 800 per maand.

De behoefte op basis van de hofnorm is dan

Inkomen onderhoudsplichtige	€ 3.500	
Inkomen onderhoudsgerechtigde	€ 2.000	
Kindgebonden budget	€ -	
	<hr/>	
Netto besteedbaar gezinsinkomen		€ 5.500
Af: Eigen Aandeel kosten kinderen		€ 800
		<hr/>
Beschikbaar voor echtgenoten/partners		€ 4.700
Behoeftte volgens hofnorm: 60%		€ 2.820

Vervolgens stellen we vast of de onderhoudsgerechtigde over de middelen beschikt om in de behoefte van € 2.820 te voorzien of die in redelijkheid kan verwerven (verdiencapaciteit).

De resterende behoefte is de behoefte volgens hofnorm -/- eigen inkomen / redelijkerwijs te verwerven inkomen.

Rekenvoorbeeld bepalen resterende behoefte (zonder kinderen)

Behoeftte volgens hofnorm: 60%		€ 2.820
Af: eigen inkomen onderhoudsgerechtigde	€ 2.000	
Aanvullende verdiencapaciteit	€ 500	
Eigen inkomen inclusief verdiencapaciteit		<hr/> € 2.500
Resterende behoefte		€ 320

Rekenvoorbeeld bepalen resterende behoefte (met kinderen)

Behoeftte volgens hofnorm: 60%		€ 2.820
Af: eigen inkomen onderhoudsgerechtigde	€ 2.000	
Aanvullende verdiencapaciteit	€ -	
	<hr/>	
Eigen inkomen inclusief verdiencapaciteit		€ 2.000
Aandeel in levensonderhoud kinderen	€ 350	
Ontvangen KGB	€ 250	
Kosten kinderen uit eigen inkomen		<hr/> € 100
Voor onderhoudsgerechtigde zelf beschikbaar		<hr/> € 1.900
Resterende behoefte		€ 920

Stap 2: Bepalen van draagkracht voor partneralimentatie

De draagkracht voor partneralimentatie bepalen we op basis van het netto besteedbaar inkomen van de onderhoudsplichtige aan de hand van de in par. 4.4 genoemde uitgangspunten.

Rekenvoorbeeld: netto besteedbaar inkomen, draagkrachtloos inkomen, draagkrachtpercentage en draagkracht

<i>Inkomen</i>		
Netto besteedbaar inkomen	€	3.500
Bij: extra verdien capaciteit	€	–
Totaal		€ 3.500
<i>Lasten</i>		
Gecorrigeerde bijstandsnorm (zie 4.2.2.4)	€	1.175
Woonbudget	€	1.050
Andere noodzakelijke lasten	€	–
Totaal (=draagkrachtloos inkomen)		€ 2.225
Draagkrachtruimte		€ 1.275
Draagkracht 60% (afgerond)	€	765

Voor het bepalen van de draagkracht van een onderhoudsplichtige is niet alleen diens feitelijke inkomen van belang, maar ook het inkomen dat hij of zij redelijkerwijs kan verwerven.

Bij partneralimentatie hanteren we een draagkrachtpercentage van 60. Op het gevonden bedrag brengen we het aandeel van de onderhoudsplichtige ouder in de kosten van verzorging en opvoeding van minderjarige kinderen en de kosten van levensonderhoud en studie van kinderen tot 21 jaar in mindering. In dit voorbeeld gaan wij ervan uit dat dat aandeel € 450 is.

Draagkracht 60% (afgerond)	€	765
Aandeel in levensonderhoud kinderen	€	450
Resteert voor partneralimentatie	€	315

Omdat betaalde partneralimentatie fiscaal aftrekbaar is (tot maximaal het gecombineerde tarief in de tweede schijf) brutoeren we dit netto bedrag.

Stap 3: Inkomensvergelijking

Rekenvoorbeeld inkomensvergelijking zonder kinderen

Netto Besteedbaar Inkomen (NBI) Partner I	€ 3.000
Netto Besteedbaar Inkomen (NBI) Partner II	€ 2.000
Netto Besteedbaar Gezinsinkomen (NBGI)	€ 5.000
Behoeftte volgens Hofnorm	€ 3.000
Resterende behoefte Partner II (na aftrek NBI)	€ 1.000
Draagkracht Partner I voor PAL 2023	€ 555
Inkomensvergelijking	€ -500

De draagkracht van de onderhoudsplichtige is minder dan de resterende behoefte van de onderhoudsgerechtigde. Daarom kan de partneralimentatie niet hoger zijn dan de laagste van deze twee: € 555 (netto).

Als de onderhoudsgerechtigde na ontvangst van partneralimentatie een hoger netto inkomen overhoudt dan de onderhoudsplichtige, dan kan de onderhoudsplichtige een beroep doen op inkomensvergelijking. Na vergelijking blijkt dat beide partijen een gelijk netto inkomen hebben als de partneralimentatie € 500 bedraagt. Onderhoudsgerechtigde en onderhoudsplichtige hebben dan allebei € 2.500 te besteden.

Rekenvoorbeeld inkomensvergelijking met kinderen

	Partner I	Partner II	
Netto Besteedbaar Inkomen (NBI)	€ 3.000	€ 2.000	€ 5.000
Kindgebonden Budget tijdens huwelijk			€ 200
Netto Besteedbaar Gezinsinkomen (NBGI)			€ 5.200
Eigen aandeel ouders			€ 600
Beschikbaar voor (ex-)partners tijdens huwelijk			€ 4.600
Behoeftte		€ 2.760	
Draagkracht KAL 2023	€ 648	€ 158	
Aandeel kosten kinderen	€ 483	€ 117	
KGB na scheiding	€ -	€ 400	
Kosten kinderen na aftrek KGB	€ 483	€ -	
Resterende behoefte (na aftrek eigen NBI)		€ 760	
Draagkracht PAL 2023	€ 555		
Resteert voor PAL na aandeel kosten kinderen	€ 72		
Inkomen na aftrek kosten kinderen	€ 2.517	€ 2.000	
Inkomensvergelijking	€ -259	€ 259	

In dit voorbeeld is de draagkracht van de onderhoudsplichtige (na aftrek van de kinderalimentatie) lager dan de behoefte van de onderhoudsgerechtigde en ook lager dan het bedrag (na inkomensvergelijking) waarbij partijen een gelijk besteedbaar inkomen hebben.

In dat geval beperken we de partneralimentatie tot € 259 netto per maand.

5.3 Rekenvoorbeelden niet vermijdbare en niet verwijtbare lasten

Als een partij stelt en – al dan niet tegenover de betwisting door de wederpartij – voldoende onderbouwt dat sprake is van lasten die niet vermijdbaar en niet verwijtbaar zijn, dan kunnen we deze lasten opnemen in het draagkrachtloos inkomen.

Rekenvoorbeeld niet vermijdbare en niet verwijtbare lasten

NBI		€ 2.500
Forfait noodzakelijke lasten	€ 1.175	
Woonbudget	€ 750	
Aflossing restschuld	€ 200	
Draagkrachtloos inkomen		€ 2.125
Draagkrachtruimte		€ 375
Draagkracht kinderalimentatie (70%)		€ 263
Draagkracht partneralimentatie (60%)		€ 225

Woonlasten voormalige echtelijke woning

Indien een onderhoudsplichtige lasten van de (voormalige) echtelijke woning (gedeeltelijk) betaalt en de onderhoudsgerechtigde in die woning woont, passen we het woonbudget aan door de werkelijke woonlasten in aanmerking te nemen: voor degene die in de voormalige echtelijke woning woont: zijn aandeel in die last; voor degene die de woning heeft verlaten: de eigen werkelijke woonlasten en daarnaast zijn of haar aandeel in de lasten van de (voormalige) echtelijke woning.

Rekenvoorbeeld woonlasten voormalige echtelijke woning

Netto besteedbaar inkomen van de vertrokken ouder/partner is € 3.500 per maand. Zijn aandeel in de netto woonlast van de (voormalige) echtelijke woning is € 500 maand. De eigen werkelijke woonlast is € 800 per maand. Het netto besteedbaar inkomen van ouder/partner die is achtergebleven is € 1.500 maand, het kindgebonden budget € 300 per maand en de woonlast € 200 per maand.

NBI achterblijvende ouder/partner		€ 1.500
KGB		€ 300
NBI voor kinderalimentatie		€ 1.800
Forfait noodzakelijke lasten	€ 1.175	
Werkelijke woonlasten	€ 200	
Draagkrachtloos inkomen		€ 1.375
Draagkrachtruimte		€ 425
Draagkracht kinderalimentatie (70%)		€ 298

NBI vertrokken ouder/partner		€ 3.500
Forfait noodzakelijke lasten	€ 1.175	
Eigen werkelijke woonlasten	€ 800	
Lasten echtelijk woning	€ 500	
Draagkrachtloos inkomen		€ 2.475
Draagkrachtruimte		€ 1.025
Draagkracht kinderalimentatie (70%)		€ 718

5.4 Rekenvoorbeeld aanvaardbaarheidstoets

In het onderstaande voorbeeld is sprake van fictieve bedragen!

Een alimentatieplichtige ouder heeft een verwijtbare maar niet te vermijden last van € 400 per maand. Het NBI van die ouder bedraagt € 1.800 en op basis daarvan is de draagkracht voor kinderalimentatie € 60 per maand.

De werkelijke woonlasten bedragen € 500 en de woontoeslag is € 100. De premie zorgverzekering is € 140 per maand en de zorgtoeslag is € 100.

De aanvaardbaarheidstoets leidt tot een verlaging van de kinderalimentatie tot € 39 per maand.

NBI Alimentatieplichtige		€ 1.800
Bijstandsnorm alleenstaande 2023	€ 1.196	
Af: wooncomponent 2023	€ 223	
Af: nominale premie ZVW 2023	€ 3	
	<hr/>	
Bijstandsnorm minus woonlasten en ZVW		€ 970
95% daarvan		€ 922
Woonlasten	€ 500	
Af: huurtoeslag	€ 100	
	<hr/>	
Werkelijke woonlasten		€ 400
Zorgverzekering	€ 140	
Af: zorgtoeslag	€ 100	
Overige zorgkosten	€ -	
	<hr/>	
Werkelijke zorgkosten		€ 40
	€ -	
	€ -	
	€ -	
Overige (verwijtbare) lasten		€ 400
Totaal noodzakelijke lasten		€ 1762
Resteert		€ 39
Draagkracht/ geldende kinderalimentatie		€ 60
Te betalen		€ 39

Bijlage 1 Modellen voor netto- en brutomethode

Model voor de nettomethode (tarieven van juli 2023)

Nettomethode: berekening draagkracht voor (box 1-) inkomen tot € 1.930 bruto per maand, mits geen sprake is van fiscale voordelen, bijtellingen en de inkomensafhankelijke combinatiekorting.

*Inkomen uit dienstbetrekking/uitkering - gegevens uit loon- of uitkeringspecificatie
Inkomsten*

Inkomsten			
1.	Netto arbeidsinkomen uit dienstbetrekking	€	+
2.	Netto AOW-uitkering	€	+
3.	Netto-uitkering andere sociale verzekeringswetten	€	+
4.	Vakantietoeslag 8 %	€	+
5.	Netto arbeidsinkomen bouw ⁷ inclusief 100% waarde vakantiebbonnen, 46 werkweken per jaar	€	+
6.	Netto pensioen (vakantietoeslag niet altijd inbegrepen)	€	+
7.	Ander netto inkomen (bijv. kleine bijverdiensten en KGB)	€	+
8.	Totaal netto inkomen	€	+

Lasten			
9.	Kosten voor levensonderhoud	€	+
10.	Woonbudget	€	+
	Of Werkelijke woonlasten	€	+
20.	Overige lasten	€	+
21.	Draagkrachtloos inkomen	€	-
22.	Draagkrachtruimte	€	
23.	Draagkracht: voor kinderalimentatie volgens tabel / draagkracht, voor partneralimentatie: 60% van de draagkrachtruimte	€	+
25.	Er resteert	€	(a)
26.	Kinderalimentatie (totaal voor alle kinderen)	€	-

⁷ Vanaf 2010 bedraagt het belaste en onbelaste deel resp. 99% en 1%.

Model voor de brutomethode (tarieven van juli 2023)

Brutomethode: berekening draagkracht voor inkomens vanaf € 1.930 bruto per maand van bruto naar netto (bedragen per jaar) of in geval fiscale voordelen, bijtellingen, box 3-vermogen of de inkomensafhankelijke combinatiekorting een rol spelen.

BOX I : INKOMEN UIT WERK EN WONING

Loon			
41.	Bruto arbeidsinkomen uit dienstbetrekking	€	+
42.	Bruto AOW-uitkering (geen premies werknemersverzekeringen)	€	+
43.	Bruto uitkering andere sociale verzekeringswetten	€	+
44.	Vakantietoeslag 8%	€	+
45.	Bruto arbeidsinkomen bouw inclusief belast deel waarde vakantiebonnen, 46 weken (zie 118 onbelast deel) ⁸	€	+
46.	Inkomsten uit overwerk	€	+
47.	13 ^{de} maand / 14 ^{de} periode	€	+
48.	Belaste gratificaties, tantièmes, eindejaarsuitkering	€	+
49.	Belaste onkostenvergoeding	€	+
50.	Bruto pensioen (vakantietoeslag niet altijd inbegrepen)	€	+
		€	

Pensioenpremies			
51.	Ingehouden pensioenpremie	€	-
52.	VUT / FPU-premie e.d.	€	-
53.	Aanvullende pensioenpremie / premie reparatie WAO/WIA-gat (ingehouden door werkgever)	€	-
54.	Loon voor de premies werknemersverzekeringen	€	(A)

Premies werknemersverzekeringen (NB premie-inkomensgrens)			
55.	Premie WW	€	-
56.	Premie arbeidsongeschiktheidsverzekering in verband met reparatie WAO/WIA-gat (collectieve regeling, premie ingehouden door werkgever)	€	-

⁸ Zie noot 7.

Premie Zorgverzekeringswet

57.	(Op aanslag betaalde) inkomensafhankelijke bijdrage ZVW ⁹ (resp. 5,43% en 6,68% over maximaal bijdrageloon € 66.956)	€	
58.	Belaste bijdrage in de ziektekosten	€	+
59.	Inkomsten uit arbeid	€	

Alternatief

60.	Loon volgens de jaaropgaaf (minus fiscaal belaste bijtelling privé gebruik leaseauto) ¹⁰	€	
-----	--	---	--

Werknemersaftrek

61.	Fietsaftrek (vervallen)	€	-
62.	Reisafrek	€	-
63.	Zeedagenaftrek (vervallen)	€	-
64.	Belastbaar loon	€	(a)

Winst uit onderneming

65.	(Te verwachten) winst uit onderneming (vóór ondernemersaftrek)	€	+
66.	Aftrekbeperkingen	€	+
67.	Investeringsaftrek	€	-
68.	Scholingsaftrek (vervallen)	€	-
69.	Fiscale oudedagsreserve	€	-
70.	Winst uit onderneming	€	

9 M.i.v. 1.1.2013 betaalt:

- de werkgever of de uitkeringsinstantie de zogenoemde werkgeversheffing ZVW. Dit bedrag wordt niet ingehouden op het loon of de uitkering en de werkgever of uitkeringsinstantie betaalt ook geen vergoeding meer.
- de onderhoudsplichtige zelf de inkomensafhankelijke bijdrage ZVW. Indien sprake is van een werkgever of uitkeringsinstantie, houdt deze de bijdrage in op het loon.
Hier dient uitsluitend de door de onderhoudsplichtige zelf (op aanslag) betaalde of op diens loon of uitkering ingehouden bijdrage te worden opgenomen. De werkgeversheffing wordt buiten beschouwing gelaten.

10 M.i.v. 2012 is de spaarloon- en levensloopregeling vervallen, met uitloop voor bestaande levensloopregelingen tot 31-12-2021.

Ondernemersaftrek			
71.	Zelfstandigenaftrek	€	-
72.	Speur- en Ontwikkelingsaftrek	€	-
73.	Meewerkafre	€	-
74.	Stakingsaftrek (max. € 3.630,-) en MKB-winstvrijstelling 14%	€	-
75.	Belastbare winst uit onderneming	€	(b)
76.	Resultaat uit overige werkzaamheden	€	+
77.	Aftrekbepeningen	€	+
78.	Belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden	€	(c)
79.	Periodieke uitkeringen en verstrekkingen	€	+
80.	Aftrekbare kosten (vervallen)	€	-
81.	Belastbare periodieke uitkeringen en verstrekkingen	€	
82.	Eigenwoningforfait	€	+
83.	Rente en kosten van (hypothecaire) schulden in verband met de eigen woning	€	-
84.	Periodieke betalingen van erfpacht e.d.	€	-
85.	Belastbare inkomsten uit eigen woning	€	(e)
86.	Premies voor lijfrenten	€	+
87.	Premies voor uitkering bij invaliditeit, ziekte of ongeval	€	+
88.	Premies WAZ (vervallen)	€	+
89.	Uitgaven voor inkomensvoorziening	€	- (f)
90.	Uitgaven voor kinderopvang	€	- (g)
91.	Buitengewone uitgaven (drempel!)	€	+
93.	Persoonsgebonden aftrek (hier geen alimentatie opnemen)	€	- (h)
94.	Belastbaar inkomen uit werk en woning (saldo van a t/m h)	€	(i)
Schijf I	tot en met 37.149 ¹¹ 36,93 % / 19,03 %	€	+
Schijf II	€ 37.149 tot en met € 73.031 36,93 % / 36,93 %	€	+
Schijf III	€ 73.031 of meer 49,50 %	€	+
95.	Inkomensheffing Box I	€	

11 € 37.149 geldt voor personen geboren vanaf 1-1-1946. € 38.703 geldt voor personen geboren vóór 1-1-1946.

BOX II : INKOMEN UIT AANMERKELIJK BELANG

96.	Reguliere voordelen (met name dividend)	€	+
97.	Vervreemdingsvoordelen (vervallen)		
98.	Inkomen uit aanmerkelijk belang	€	+
99.	Persoonsgebonden aftrek (het niet in Box I of III benutte deel)	€	- (II)
100.	Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang	€	
101.	Inkomstenbelasting (vast tarief 26,90%) box II:	€	

BOX III : INKOMEN UIT SPAREN EN BELEGGEN

102.	Werkelijke of in redelijkheid te verwerven inkomsten (na aftrek van kosten) uit:		
a.	(rechten op) onroerende zaken	€	+
b.	(rechten op) bepaalde roerende zaken	€	+
c.	rechten op geld (en overige vermogensrechten)	€	+
		€	
d.	rente en kosten van schulden	€	-
103.	Werkelijke vermogensinkomsten	€	-
104.	Rendementsgrondslag		
	Waarde aan het begin van het jaar van:		
a.	onroerende zaken	€	+
b.	(bepaalde) roerende zaken	€	+
c.	geld en vermogensrechten	€	+
d.	schulden (drempel!)	€	-
		€	+

Waarde aan het eind van het jaar van: (vervallen)		
105.	Rendementsgrondslag	€
106.	Heffingsvrij vermogen ¹²	€ -
107.	Toeslagen	€ -
108.	Grondslag sparen en beleggen	€
109.	Voordeel uit sparen en beleggen ¹³	€ +
110.	Persoonsgebonden aftrek (het niet in box I benutte deel)	€ -
111.	Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen	€
112.	Inkomstenbelasting (vast tarief: 32 %) box III	€
113.	Inkomen voor aftrek inkomensheffing: het saldo van 59 of 60, 65, 76, 81, 98 en 103	€ +
114.	Inkomensheffing box I en inkomstenbelasting box II en III totaal (gecombineerde inkomensheffing): het saldo van 95, 101 en 112	€ -
115.	Heffingskorting	
	• algemene heffingskorting	€ +
	• arbeidskorting	€ +
	• inkomensafhankelijke combinatiekorting	€ +
	• (alleenstaande) ouderenkorting	€ +
	• andere kortingen ¹⁴	€ +
116.	Standaardheffingskorting	€ +
117.	Verschuldigde inkomensheffing	€ -
118.	Onbelast deel waarde vakantiebonnen	€ +
119.a	Netto inkomsten (waaronder KGB)	€ +
119.b	Netto uitgaven pensioenvoorziening (vrijgesteld in box 3)	€ -
	Besteedbaar inkomen per jaar vóór aftrek van de verschuldigde inkomensafhankelijke bijdrage ZVW ¹⁵	€
	af: door werkgever/uitkeringsinstantie ingehouden inkomensafhankelijke bijdrage ZVW (vervallen)	€ -
	af: premie netto pensioensparen	€ -
120.	Besteedbaar inkomen per jaar na aftrek van de verschuldigde inkomensafhankelijke bijdrage ZVW en premie netto pensioensparen	€
	af: Aftrekbare uitgaven voor inkomensvoorziening (post 89)	€ -/-

12 Verhoging i.v.m. diverse soorten vrijstellingen (bijvoorbeeld groene beleggingen)

13 2023-2025 tijdelijke overbruggingswetgeving box 3

	Forfaitair rendement
Spaargeld	0,36%
Overige bezittingen	6,17%
Schulden	2,57%

Het forfaitair rendement over spaargeld en schulden wordt begin 2024 bekend gemaakt

14 Bijvoorbeeld: jong-gehandicaptenkorting en box 3-kortingen.

15 Zie noot 3 bij post 57.

121.	Besteedbaar inkomen per jaar	€	
121.	Besteedbaar inkomen per maand (1/12) transporteren	€	

Draagkrachtloos inkomen

122.	Forfait noodzakelijke lasten	€	1.175
123.	Woonbudget (30% van post 121) of Werkelijke woonlasten	€	
134.	Overige lasten	€	+
135.	Draagkrachtloos inkomen	€	-/-
136.	Draagkrachtruimte	€	

Berekening van de draagkracht

137.	Beschikbaar: bij partneralimentatie 60 % van de draagkrachtruimte	€	+
138.	Alimentatieverplichtingen (eerdere) ex-partner ¹⁶	€	-
139.	Voordeel i.v.m. betaalde alimentatie (eerdere) ex-partner	€	+
140.	Beschikbaar voor kinderalimentatie (uit het huidige of een eerder huwelijk) en Partneralimentatie	€	+
141.	Kinderalimentatie	€	-
142.	Voordeel i.v.m. uitgaven voor levensonderhoud van Kinderen (vervallen)	€	+
143.	Resteert voor partneralimentatie (zonder toerekening van belastingvoordeel)	€	
144.	Indien het saldo van het belastbaar inkomen van Box I minus de inkomensheffing in Box I hoger is dan de netto alimentatie, kan het belastingvoordeel worden berekend volgens de methode "Buijs" ¹⁷ .		
	Netto alimentatie per jaar (12 x post 143)	€	(NA)
<p>stap 1 De netto alimentatie noemen we (NA). Het belastbaar inkomen in Box I (post 94, eventueel verminderd na verhoging van de persoonsgebonden aftrek op grond van 139) noemen we (BI)</p>			
<p>stap 2 Is (BI) kleiner dan of gelijk aan € 37.149? Ga dan naar stap 10.</p>			
<p>stap 3 Is (BI) kleiner dan of gelijk aan € 73.031? Ga dan naar stap 7.</p>			
<p>stap 4 Bereken [(BI) – 73.031] x 0,6295</p>			
		€	(P)
<p>stap 5 Is (P) groter dan (NA), bereken dan (NA) x 1,589 En ga naar stap 11</p>			
<p>stap 6 Is (P) kleiner dan (NA), bereken dan (P) x 1,589</p>			

¹⁶ Ook eventueel in dat verband doorbetaalde hypotheekrente.

¹⁷ Voor de gehanteerde bedragen en schijfpercentages wordt verwezen naar de belastingtabellen. Het belastingvoordeel per schijf wordt gevonden door toepassing van de formule $100 \div [100 - \text{het schijfpercentage}]$ (stappen 5, 6, 8, 9 en 10) en de formule $[100 - \text{schijfpercentage}] \div 100$ (stappen 4 en 7). De uitkomsten zijn afgerond.

Bereken (NA) – (P) (NA) heeft dus een nieuwe waarde gekregen, (BI) stellen we nu op € 73.031	€	+	(NA)	
stap 7 Bereken [(BI) – 37.149] x 0,631	€		(P)	
stap 8 Is (P) groter dan (NA) bereken dan (NA) x 1,586 En ga naar stap 11				€ +
stap 9 Is (P) kleiner dan (NA), bereken dan (P) x 1,586				€ +
Bereken (NA) – (P) (NA) heeft dus een nieuwe waarde gekregen,	€		(NA)	
stap 10 Bereken (NA) x 1,586				€ +
Alimentatieplichtige AOW leeftijd? Bereken (NA) x 1,235	€	+		
stap 11 Beschikbaar voor partneralimentatie per jaar Tel alle bedragen in de rechterkolom op				€ +
145. Is bedoeld saldo lager dan de netto alimentatie, dan kan de bruto alimentatie aldus worden berekend:				
netto alimentatie per jaar	€	+		
inkomensheffing in Box I	€	+		
Totale som netto alimentatie en belastingvoordeel in Box I	€	+		€ +
Netto alimentatie	€	+		
Belastbaar inkomen Box I	€	+		
Inkomensheffing in Box I	€	-		
	€		€	-
Verschil (VS)			€	
dit verschil (VS) delen door 0,7 (Box III) Indien laatstbedoeld bedrag lager is dan het belastbaar inkomen van Box III (LET OP: bij toepassing van 139 moet worden vergeleken met de daar verkregen bedragen):			€	
30 % van dit bedrag				€ +
Bruto alimentatie				€
146. Indien dit bedrag (laatstbedoeld verschil (VS) gedeeld door 0,7) hoger is dan het belastbaar inkomen van Box III (evt. na toepassing van 139):				€ +
inkomstenbelasting in Box III (evt. na toepassing van 139) (VS) van 145	€	+		
Belastbaar inkomen box III	€	+		
Inkomensheffing in box III	€	-		
			€	-
Verschil			€	
Dit verschil vermenigvuldigen met 0,32 geeft het belastingvoordeel in Box III				€ +
Totaal bruto alimentatie inclusief belastingvoordeel				€

Bijlage 2 Toelichting bij de modellen

1.1 Modellen en tarieven

Er zijn twee modellen: het netto- en brutomodel. Voor de aanbeveling van welke methode gebruik te maken, zie paragraaf 4.3. Verklaring van de begrippen.

In het netto model wordt geen rekening gehouden met het belastingvoordeel. In het bruto model wordt wel rekening gehouden met belastingvoordeel. In beginsel valt dit voordeel geheel toe aan de onderhoudsgerechtigden.

De twee modellen zijn opgenomen in de losse bijlage bij dit rapport. Dit hoofdstuk bevat een puntsgewijze toelichting op de modellen. De nummering hieronder correspondeert met die in de modellen, zodat bij het gebruik daarvan de toelichting gemakkelijk per onderwerp kan worden geraadpleegd. Tariefgegevens van de laatste jaren zijn onder dezelfde nummering achter de modellen in de bijlage opgenomen ('tarieven en tabellen').

De Expertgroep publiceert halfjaarlijks een actuele bijlage waarin de recente tarieven zijn verwerkt.

1.2. Toelichting bij het model voor de netto methode

1. Netto arbeidsinkomen uit dienstbetrekking

Onder netto inkomen wordt hier verstaan: het bruto inkomen onder aftrek van de hierover verschuldigde belasting, de eventueel daarop ingehouden of verschuldigde inkomensafhankelijke bijdrage premie ZVW, premies werknemersverzekeringen, pensioenpremie c.q. bijdrageverhaal en andere collectieve werknemerslasten. Voor andere inhoudingen waarvan blijkt uit de loonspecificatie moet zo nodig worden gecorrigeerd.

In geval van inkomsten die sterk aan schommelingen onderhevig zijn, bijvoorbeeld als gevolg van conjunctuur- of seizoensinvloeden of structureel overwerk, kan aanleiding bestaan een langere periode in de beschouwing te betrekken zodat een redelijk gemiddelde wordt verkregen. In die gevallen zou ook overwogen kunnen worden om, uitgaande van een jaaropgave, toch een bruto berekening te maken.

Inkomen van werknemers die vakantiebonnen ontvangen wordt niet bij 1 maar bij 5 ingevuld.

Als het inkomen per vier weken wordt betaald, dient dit te worden omgerekend naar een maandbedrag (vermenigvuldigen met de breuk 13/12).

Het betreft zowel inkomsten uit hoofd- als uit nevenfuncties (zie ook 7a).

In de loonstrook is de standaardloonheffingskorting verwerkt, die bestaat uit: de algemene heffingskorting, de arbeidskorting en – eventueel, indien daar recht op bestaat – de jonggehandicaptenkorting en de (alleenstaande) ouderenkorting.

2. Netto AOW-uitkering

Onder de netto AOW-uitkering wordt verstaan de bruto AOW-uitkering verminderd met de daarover verschuldigde loonheffing en overige inhoudingen, waaronder de inkomensafhankelijke bijdrage premie ZVW. Over een AOW-uitkering betaalt men geen premie WW. Het basispensioen voor een gehuwde is anders dan voor een ongehuwde. Daarom heeft een scheiding in het algemeen invloed op de hoogte van de AOW-uitkering.

De AOW geeft recht op een vakantietoeslag die jaarlijks in mei wordt betaald. Zie voor het bedrag de desbetreffende regeling.

3. Netto uitkering andere sociale verzekeringswetten

De uitkering dient te worden verminderd met de verschuldigde inkomensafhankelijke bijdrage premie ZVW. Uitkeringen aan werknemers waarbij vakantiebbonen worden verstrekt moeten niet bij 3 maar bij 5 worden ingevuld.

4. Vakantietoeslag

De vakantietoeslag wordt in de berekening betrokken. Daartoe wordt bij het netto inkomen in het algemeen 8% opgeteld.

De bijtelling van vakantietoeslag geldt niet voor werknemers die nog vakantiebbonen ontvangen. Hun inkomsten worden niet bij 1 of 3 maar bij 5 ingevuld. Over een uitkering krachtens de sociale verzekeringswetten en over een AOW-uitkering ontvangt men vakantietoeslag. De vakantietoeslag over de AOW bedraagt echter geen 8% Zie voor het juiste bedrag de desbetreffende regeling. Over de meeste particuliere pensioenen ontvangt men geen afzonderlijke vakantietoeslag.

5. Netto arbeidsinkomen incl. 100 %-waarde vakantiebbonen

In een aantal sectoren wordt gebruik gemaakt van vakantiebbonen. Het netto maandinkomen van werknemers die vakantiebbonen ontvangen, kan niet zonder meer uit de loonstrook worden afgelezen, doch moet berekend worden. Bij deze werknemers is namelijk geen sprake van vakantietoeslag en loon over vakantiedagen. De verstrekte vakantiebbonen omvatten gedeeltelijk vakantiegeld en gedeeltelijk een vergoeding ter zake van loonderving voor vakantiedagen, waarover het loon niet wordt doorbetaald. Deze werknemers ontvangen (doorgaans) maximaal 46 weken loon (en vakantiebbonen) per jaar. De vakantiebbonen kunnen 2 à 3 keer per jaar verzilverd worden. In die situatie wordt aan de hand van de salarisgegevens en de waarde van de vakantiebbonen het werkelijk besteedbaar netto inkomen per maand herleid. Op een loonstrook wordt meestal alleen de fiscaal belaste waarde van de vakantiebbon vermeld. De fiscaal onbelaste waarde bedroeg tot 1999 meestal 25% en is daarna afgebouwd¹⁸.

Per loonperiode wordt over de belaste waarde loonheffing op het loon ingehouden. De 100%-waarde van de vakantiebbon wordt door de werkgever aan de bedrijfsvereniging afgedragen. Bij de verzilvering van de vakantiebbon krijgt de werknemer dan ook de gehele waarde uitgekeerd. Een gebruikelijke berekening van het werkelijk netto maandinkomen op basis van een weekloon gaat als volgt: 46 maal netto weekinkomen vermeerderd met

18 De belaste waarde resp. onbelaste waarde bedraagt in

1999:	77,5%	22,5%	2004:	90%	10,0%
2000:	80%	20%	2005 t/m 2007:	92,5%	7,5%
2001:	82,5%	17,5%	2008:	95%	5%
2002:	85%	15%	2009:	97,5%	2,5%
2003:	87,5%	12,5%	sinds 2010:	99%	1%

46 maal de 100 %-waarde van de vakantiebon en het totaal gedeeld door 12. Over een periode van werkloosheid, bijvoorbeeld bij vorstverlet, ontvangt een werknemer een WW-uitkering. Hieromtrent worden door de desbetreffende uitkerende instantie opgaven (ook jaarpogaven) verstrekt.

In de sector Bouwnijverheid wordt gebruik gemaakt van het zogenaamde Tijdsparfonds. Het loon wordt over 52 weken betaald, waarnaast per jaar 18 dagen extra worden uitbetaald. Over het totaal van beide bedragen wordt 8% vakantietoeslag uitbetaald. Op de loonstrook worden de extra dagen vermeld als bijvoorbeeld "TSF-dagen" of "tijdsparfonds". De daarmee corresponderende bedragen, inclusief de vakantietoeslag daarover, worden door de werkgever rechtstreeks gestort in het tijdsparfonds. De bouwplaatswerknemer kan de opgebouwde rechten aanwenden voor vrije tijd, de levensloopregeling of een uitkering in geld.

6. Netto pensioen

Onder het netto pensioen wordt verstaan het bruto pensioen verminderd met de daarover verschuldigde loonheffing en overige inhoudingen. Over een pensioen betaalt men geen premie WW.

Een pensioen geeft meestal geen recht op een afzonderlijke vakantie-uitkering.

Zie LET OP pensioenverrekening en –verevening onder 7h.

7. Ander netto inkomen

a. Bijverdiensten

Het is niet mogelijk eenduidig aan te geven of en in hoeverre nevenverdiensten, zoals overwerk en gehonoreerde nevenfuncties, mede bepalend moeten zijn voor de draagkracht. Dit zal van geval tot geval beoordeeld moeten worden. Bij de beoordeling van de vraag of de onderhoudsplichtige vrijwillig mag stoppen met nevenverdiensten of overwerk zou in aanmerking genomen kunnen worden of deze nevenverdiensten in mindere of meerdere mate inherent zijn aan de vervulling van de hoofdfunctie en of deze inkomsten ook al -structureel- tijdens het huwelijk werden verworven. Bij sterke schommelingen in inkomsten moet zoveel mogelijk het gemiddelde worden bepaald.

Foien worden zoveel mogelijk bij de draagkrachtberekening in aanmerking genomen.

b. Onkostenvergoedingen

Onkostenvergoedingen worden niet bij het inkomen opgeteld, tenzij deze als bovenmatig aangemerkt moeten worden. Van geval tot geval zal moeten worden beoordeeld of de onkostenvergoeding (gedeeltelijk) als verkapt inkomen is aan te merken. Daarbij zal rekening gehouden moeten worden met het feit dat meestal niet precies is aan te geven waaruit de maandelijkse beroepskosten bestaan. In geval van een vergoeding voor noodzakelijke beroepskosten worden extra kosten alleen in aanmerking genomen voor zover de vergoeding aantoonbaar ontoereikend is.

c. Verhuur van kamers zonder of met pension

Inkomsten uit verhuur van een kamer zonder pension in een gehuurde woning zal in de regel als netto-inkomsten of als bijdrage in de woonlasten in aanmerking kunnen worden genomen. Structurele verhuur van een kamer met pension zal in de regel worden beschouwd als een werkzaamheid, waarbij de opbrengst verminderd met de kosten in box I in de heffing wordt betrokken. Indien sprake is van een zodanige activiteit, verdient het aanbeveling het brutomodel te gebruiken.

d. Kostgeld kinderen

Kostgeld betaald door inwonende kinderen wordt buiten beschouwing gelaten. Dit kostgeld beïnvloedt de draagkracht niet.

e. Kinderbijslag/kindgebonden budget

De ontvangen kinderbijslag wordt rechtstreeks toegerekend aan de bij de onderhoudsplichtige verblijvende kinderen, voor wie de bijdragen zijn bestemd. De kinderbijslag wordt daarom niet bij het inkomen opgeteld.

De kinderbijslag is in de behoeftetabellen verdisconteerd.

Het kindgebonden budget is afhankelijk van het aantal kinderen per huishouden en de hoogte van het verzamelinkomen van de ouder die de kinderbijslag ontvangt en zijn of haar eventuele toeslagpartner. Hoe lager het inkomen, hoe hoger het kindgebonden budget. Er gelden wel inkomensgrenzen, afhankelijk van het aantal kinderen. Vanwege het inkomensafhankelijke karakter kan het kindgebonden budget niet worden verdisconteerd in de behoeftetabellen. Het dient apart te worden verwerkt als klein netto inkomen aan de zijde van de ontvanger, maar alleen in geval van kinderalimentatie.

f. Ontvangen kinderalimentatie

Een voor eigen kinderen of kinderen van de nieuwe partner ontvangen bijdrage in de kosten van verzorging en opvoeding wordt niet bij het inkomen opgeteld, tenzij - en dan voor zover - het duidelijk is dat deze bijdrage de behoefte van de kinderen te boven gaat.

g. Inkomen van de nieuwe partner

Bij een nieuwe partner met eigen inkomsten is het uitgangspunt dat deze daarmee in eigen onderhoud kan voorzien. Op grond van dit uitgangspunt blijft dit inkomen buiten de draagkrachtberekening. De partner wordt als het ware als een zelfstandige economische eenheid beschouwd. De helft van de woonkosten en van andere gezamenlijke lasten wordt aan de partner toegerekend en voor wat betreft de toepassing van de bijstandsnorm en het draagkrachtpercentage wordt de nieuwe partner buiten beschouwing gelaten (alleenstaande norm, zie ook 9 en 23). Maakt de onderhoudsplichtige aannemelijk dat zijn partner niet geheel in eigen onderhoud kan voorzien dan wordt, indien sprake is van vaststelling van partneralimentatie, het inkomen van de partner als gezinsinkomen bij dat van de onderhoudsplichtige opgeteld (voor de vaststelling van kinderalimentatie is dit niet aan de orde, gelet op de voorrang van kinderalimentatie boven de onderhoudsplicht voor een nieuwe partner, zie ook hoofdstuk 4.5). Het netto maandinkomen vermeerderd met de vakantietoeslag van de partner wordt in dat geval onder 7 vermeld. Voor de toepassing van de bijstandsnorm en het draagkrachtpercentage worden de onderhoudsplichtige en zijn partner in deze situatie als gehuwden gezien.

Weigert de onderhoudsplichtige het inkomen van zijn partner bekend te maken dan moet worden aangenomen dat de partner in eigen onderhoud kan voorzien. Indien de partner geen inkomen heeft (of een zeer gering inkomen) dan bestaat er recht op uitkering van een bedrag gelijk aan de voor deze partner geldende algemene heffingskorting.

h. Klein netto inkomen uit vermogen

Hieronder moeten worden begrepen inkomsten uit vermogen, zoals effecten en onroerend goed, dat tot de heffingsgrondslag van box III behoort, maar waarvan de waarde verminderd met de schulden lager is dan het heffingvrije vermogen, zodat per saldo geen belasting in box III is verschuldigd. De inkomsten dienen onder aftrek van de kosten in aanmerking te worden genomen als netto inkomsten.

Elk inkomen uit vermogen behoort een rol te spelen, dus ook inkomsten die uit belegging van door schenkingen, erfstellingen en legaten verkregen vermogen verworven worden. Indien blijkt dat vermogen door een van de wil van de onderhoudsplichtige afhankelijke oorzaak minder opbrengt dan redelijkerwijs verwacht mag worden, kan een redelijke meeropbrengst in aanmerking worden genomen. Onder omstandigheden is interen op het vermogen niet uitgesloten.

Als een uitkering na ontslag mede bestemd is als aanvulling op het inkomen na ontslag, kan dit deel van de uitkering in aanmerking worden genomen bij de berekening van de draagkracht aldus, dat dit deel wordt toegerekend aan een bepaalde periode.

LET OP pensioenverrekening / pensioenverevening

Indien de onderhoudsplichtige een uitkering uit hoofde van pensioenverrekening aan een ex-echtgenoot moet betalen, beveelt de Expertgroep aan deze verplichting af te trekken van het (bruto) inkomen en uitsluitend het resterende inkomen in de alimentatieberekening te betrekken. Als de onderhoudsplichtige een pensioenvereveningsbijdrage moet betalen, is deze bijdrage in beginsel al van het inkomen afgetrokken omdat het pensioenfonds de vereveningsuitkering veelal rechtstreeks aan de gerechtigde betaalt. Als de pensioenverrekening in het verleden contant is afgerekend, beveelt de Expertgroep aan bij de berekening van de draagkracht na pensionering van degene die tot uitkering is overgegaan in beginsel het inkomen te nemen na aftrek van het bedrag van de indertijd berekende voorwaardelijke verrekeningsuitkering. Als de onderhoudsplichtige een pensioenverrekenings- of -vereveningsuitkering ontvangt, dient dit inkomen bij het overig inkomen te worden opgeteld.

8. Totaal netto besteedbaar inkomen

Eventuele premies voor inkomensvoorzieningen verminderen het netto besteedbaar inkomen. Voor de berekening van kinderalimentatie is 9 tot en met 23 vervangen door de draagkrachttabel, zie bijlage 5 bij het Rapport.

9. Kosten voor levensonderhoud

10. Woonbudget

a. Algemeen

Zowel bij kinderalimentatie als bij partneralimentatie wordt voor het bepalen van draagkracht in beginsel gerekend met een woonbudget van 30% van het NBI. In de bijstandsnorm is echter reeds een component 'woonlasten' begrepen, gelijk te stellen aan de gemiddelde basishuur conform de Wet op de huurtoeslag. Dit bedrag wordt daarom op de werkelijke woonlasten in mindering gebracht (zie het model voor de netto methode). In een enkel geval zal het voorkomen dat de woonlasten lager zijn dan de gemiddelde basishuur. Als woonlast wordt dan het bedrag van die ondergrens ingevuld.

b. Huur

Ook in geval van een huurwoning wordt gerekend met een woonbudget van 30%.

20. Overige lasten

Hieronder zou kunnen worden verstaan de volgende lasten:

Zelf betaalde premie arbeidsongeschiktheidsverzekering / oudedagsvoorziening / nabestaandenpensioen

De niet door de werkgever op het loon ingehouden, maar door de betrokkene zelf betaalde premie voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering (bijvoorbeeld om het zogenaamde WAO/WIA-gat te dichten), een oudedagsvoorziening en/of een nabestaandenpensioen kan hier worden opgenomen.

Deze premies worden slechts in aanmerking genomen als de voorziening noodzakelijk is, bijvoorbeeld als sprake is van een onvolledig pensioen. Slechts die premie die recht geeft op een, gezien het inkomen, redelijke oudedagsvoorziening / nabestaandenpensioen komt voor aftrek bij de vaststelling van de draagkracht in aanmerking. Aansluiting kan worden gezocht bij de situatie zoals die bestond tijdens huwelijk / samenwoning. Indien partijen toen een dergelijke premie nodig achtten en betaalden, is het in beginsel redelijk dat de onderhoudsplichtige na het uiteengaan daarmee doorgaat. Bij de afweging kan ook een rol spelen dat de onderhoudsplicht in beginsel eindig is.

De premie voor een oudedagsvoorziening, gesloten omdat men een deel van zijn pensioen vanwege pensioenverrekening dan wel -verevening mist, wordt in beginsel niet als noodzakelijke last beschouwd.

Kosten zorg- of omgangsregeling

Voor de verwerking van kosten verbonden aan de zorgregeling, zie paragraaf 5.2.2.

Andere bijzondere kosten

Bij de bepaling van de noodzakelijke kosten van bestaan kan ook met andere bijzondere kosten rekening gehouden worden. Als voorbeeld kan worden genoemd autokosten, indien deze sociaal en/of medisch noodzakelijk zijn, terwijl daarvoor geen vergoeding kan worden verkregen.

Werkelijke verwervingskosten

Algemene kosten

Reële, noodzakelijke kosten, gemaakt om het inkomen te verwerven, worden volledig bij de berekening van het draagkrachtloos inkomen betrokken.

Reiskosten woon-werkverkeer

Met reëel gemaakte kosten woon-werkverkeer wordt, indien gereisd wordt met openbaar vervoer, volledig rekening gehouden, onder aftrek van eventueel door de werkgever verstrekte vergoedingen. Indien gebruik moet worden gemaakt van de eigen auto wordt gerekend met 19 eurocent per kilometer (€ 0,38 per retourkilometer). De eerste tien kilometer zijn niet uitgezonderd. Indien het noodzakelijk was voor de aanschaf van een auto een lening aan te gaan, dan kan met de aflossing van deze lening in beginsel rekening worden gehouden.

Studiekosten

Studiekosten kunnen in aanmerking worden genomen indien deze worden gemaakt met het reële vooruitzicht dat het inkomen en daarmee ook de draagkracht in de nabije toekomst stijgt. Voor zover sprake is van fiscaal voordeel beveelt de Expertgroep de brutomethode aan, zodat met dat voordeel rekening kan worden gehouden. Sinds 2022 zijn studiekosten niet meer fiscaal aftrekbaar.

Rente en aflossing schulden

Betaling van rente en aflossing op schulden, aangegaan ten behoeve van de gemeenschappelijke huishouding vóór de samenwoning van de echtgenoten werd verbroken, en andere uit die tijd stammende verplichtingen wordt altijd in aanmerking genomen. Soms spelen ten tijde van de alimentatievaststelling nog problemen met betrekking tot de verdeling van de gemeenschap of de afwikkeling van huwelijkse voorwaarden. Veelal zullen deze problemen ook betrekking hebben op de vraag wie van partijen de bestaande schulden voor zijn rekening zal nemen. Wanneer aannemelijk is dat deze uiteindelijk uit het inkomen van de onderhoudsplichtige zullen moeten worden voldaan, wordt hiermee rekening gehouden, ook vóórdat de vermogensrechtelijke gevolgen van de scheiding zijn afgewikkeld. Dit kan anders zijn met schulden, aangegaan na het verbreken van de samenwoning. Weliswaar zijn dit ten tijde van de alimentatievaststelling bestaande verplichtingen, maar bekeken zal moeten worden of het aangaan van deze schulden zo noodzakelijk was, dat betaling daarvan prevaleert boven de verplichting tot betalen van alimentatie. Schulden die met aanwezig vermogen kunnen worden afgelost dienen buiten beschouwing te blijven.

Herinrichtingskosten

Met de kosten van herinrichting van degene die aan zijn ex-partner de inboedel heeft gelaten kan, afhankelijk van de omstandigheden (onder meer of het de betaling van kinderalimentatie betreft, zie hoofdstuk 4.5), geheel of ten dele rekening worden gehouden. Wanneer de noodzaak van herinrichting vaststaat en de kosten niet uit spaargeld kunnen worden voldaan, kan een schuld van maximaal € 5.500,- met een maandelijkse verplichting van € 125,- in het algemeen redelijk worden geacht. Wel moet aannemelijk zijn dat deze kosten daadwerkelijk zijn of moeten worden gemaakt.

Advocaatkosten

In het algemeen beschouwt de Expertgroep advocaatkosten gemaakt in het kader van een familierechtelijke procedure niet als een noodzakelijke last die voorrang heeft boven de onderhoudsverplichting, in ieder geval niet voor de vaststelling van kinderalimentatie (zie hoofdstuk 4.5). Indien partneralimentatie wordt vastgesteld kan daarover onder bijzondere omstandigheden anders worden geoordeeld: indien er sprake is van een hoge eigen bijdrage ingeval van gefinancierde rechtshulp dan wel een inkomen boven de grens voor gefinancierde rechtshulp alsmede van een beperkte vrije ruimte voor de onderhoudsplichtige zelf.

Indien aantoonbaar advocaatkosten zijn gemaakt en er geen liquide middelen zijn of binnen afzienbare termijn te verwachten zijn, beveelt de Expertgroep aan rekening te houden met een bedrag voor noodzakelijke en redelijke kosten voor rechtshulp in de betreffende procedure van maximaal € 1.368,- met een maandlast van maximaal € 114,- gedurende ten hoogste een jaar.

Indien in een echtscheidingsprocedure bij de vaststelling van alimentatie in het kader van voorlopige voorzieningen reeds met deze advocaatkosten rekening is gehouden, vangt de termijn van een jaar aan per datum voorlopige voorzieningen.

21. Draagkrachtloos inkomen

De som van de in aanmerking te nemen lasten, inclusief de bijstandsnorm, wordt draagkrachtloos inkomen genoemd. Het is het gedeelte van het inkomen dat geen draagkracht oplevert.

22. Draagkrachtruimte

Het draagkrachtloos inkomen wordt afgetrokken van het totaal netto inkomen. Wanneer het saldo positief is wordt dit draagkrachtruimte genoemd. Deze draagkrachtruimte wordt in een bepaalde verhouding, die vastligt in het draagkrachtpercentage (zie 23), tussen onderhoudsplichtige en onderhoudsgerechtigde(n) verdeeld.

23. Draagkracht

Van de gevonden draagkrachtruimte (zie 22) wordt 60% beschikbaar geacht voor partneralimentatie. Voor kinderalimentatie is het beschikbare percentage in de tabel en de daaraan ten grondslag liggende formule verwerkt.

25. Resterend bedrag

Het resterende bedrag kan de onderhoudsplichtige geacht worden voor alimentatie te kunnen missen.

26. Kinderalimentatie

Indien vaststelling van kinderalimentatie is verzocht, moet, voor zover deze tussen partijen in geschil is, de behoefte van de kinderen worden vastgesteld. Zie hiervoor hoofdstuk 3.1 en de in de losse bijlage opgenomen tabel 'eigen aandeel kosten van kinderen' met toelichting.

1.3 Toelichting bij het model voor de bruto methode

Box I Inkomen uit werk en woning

41 Bruto arbeidsinkomen uit dienstbetrekking

Opgegeven moet worden het overeengekomen loon per jaar. Het bedrag dat per 4 weken wordt betaald moet met 13 worden vermenigvuldigd.

Als een jaaropgave beschikbaar is, kan men bij 60 beginnen en 41 tot en met 59 overslaan. Als men niet over een jaaropgave beschikt maar wel over de laatste salarisspecificatie van een jaar met cumulatieve gegevens kan men uitgaan van het heffingsloon dat in die cumulatieve gegevens staat, ook wel aangeduid als loon voor loonbelasting/premieheffing, loon lb/ph, belastbaar loon, fiscaal loon of loon loonheffing. Dit loon is gelijk aan het loon dat op een jaaropgave staat. Dit loon dient men niet te verwarren met loon OT of loon SVW. Nu over een uitkering uit hoofde van de Ziektewet - in tegenstelling tot die uit andere sociale verzekeringswetten - arbeidskorting wordt berekend (zie 117) en aanspraak kan worden gemaakt op vakantietoelage, dient een dergelijke uitkering van de werkgever als arbeidsinkomen te worden verwerkt.

Inkomsten van werknemers die vakantiebonnen ontvangen worden niet bij 41 maar bij 45 ingevuld.

Bruto ZW-uitkering van het UWV

Ten aanzien van de uitkering uit hoofde van de Ziektewet van het UWV bestaat recht op de arbeidskorting. De vakantietoeslag is echter, anders dan bij de uitkering van de werkgever, al in de uitkering verwerkt. Indien geen andere inkomsten uit dienstbetrekking worden genoten, kan de uitkering hier worden ingevuld.

42 en 43 Bruto AOW-uitkering en Bruto uitkering andere sociale verzekeringswetten

Een WW-, WAO/WIA- en AOW-uitkering kan hier worden ingevuld, tenzij het een uitkering betreft waarbij aan werknemers vakantiebonnen worden verstrekt. Deze dienen bij 45 te worden ingevuld.

Het basispensioen voor een gehuwde verschilt van dat voor een ongehuwde. Daarom heeft een scheiding in het algemeen invloed op de hoogte van de AOW-uitkering. Over een AOW-uitkering is geen premie WW verschuldigd. Jaarlijks in mei wordt over de AOW- uitkering een vakantietoeslag uitbetaald. Deze toeslag bedraagt niet de gebruikelijke 8% bruto, maar een jaarlijks vast te stellen vast bruto bedrag.

LET OP: Pensioenverrekening / pensioenverevening

Indien de onderhoudsplichtige een pensioenverrekeningsuitkering aan een echtgenoot moet betalen beveelt de Expertgroep aan deze verplichting af te trekken van het bruto inkomen en uitsluitend het resterende inkomen in de alimentatieberekening te betrekken. Als de onderhoudsplichtige een pensioenvereveningsbijdrage moet betalen is deze bijdrage in beginsel al van het inkomen afgetrokken omdat het pensioenfonds de vereveningsuitkering rechtstreeks aan de gerechtigde betaalt. Als de pensioenverrekening in het verleden contant is afgerekend beveelt de Expertgroep aan bij de berekening van de draagkracht na pensionering van degene die tot uitkering is overgegaan in beginsel het inkomen te nemen na aftrek van het bedrag van de indertijd berekende voorwaardelijke verrekeningsuitkering.

Als de onderhoudsplichtige een pensioenverrekenings- of -vereveningsuitkering ontvangt, dient dit inkomen bij het overig inkomen te worden opgeteld.

44 Vakantietoeslag

De vakantietoeslag wordt in de berekening betrokken door bij het bruto inkomen 8% op te tellen. Er wordt geen vakantietoeslag bijgeteld bij werknemers die vakantiebonnen ontvangen. Hun inkomsten worden niet bij 41 of 42 maar bij 45 ingevuld. Over het vakantiegeld worden geen werknemersverzekering- en pensioenpremies e.d. geheven, maar wel de inkomensafhankelijke werkgeversbijdrage ZVW, voor zover het maximum niet reeds op basis van het overige loon is bereikt.

Over een WW-, WAO/WIA- en AOW-uitkering wordt ook vakantietoeslag berekend. Voor het percentage, zie de betreffende regeling.

Over diverse particuliere pensioenen wordt geen vakantietoeslag uitgekeerd.

45 Bruto arbeidsinkomen inclusief belast deel waarde vakantiebonnen

Het bruto inkomen van werknemers in sectoren waarin vakantiebonnen worden verstrekt, kan niet zonder meer uit de salarisspecificatie worden afgelezen, doch moet berekend worden. Bij deze werknemers is er namelijk geen sprake van een vakantietoeslag en loon over vakantiedagen. De verstrekte vakantiebonnen omvatten gedeeltelijk vakantiegeld en gedeeltelijk een vergoeding ter zake van loonderving voor vakantiedagen, waarover het

loon niet wordt doorbetaald. Deze werknemers ontvangen in het algemeen maximaal 46 weken loon (en vakantiebonnen) per jaar. De vakantiebonnen kunnen 2 à 3 keer per jaar verzilverd worden. In die situatie wordt aan de hand van de salarisgegevens en de waarde van de vakantiebonnen het bruto inkomen per jaar herleid. Op een loonstrook wordt meestal alleen de fiscaal belaste waarde van de vakantiebon vermeld¹⁹. Per loonperiode wordt over deze belaste waarde loonbelasting op het loon ingehouden. De 100%- waarde van de vakantiebon wordt door de werkgever aan de bedrijfsvereniging afgedragen. Bij de verzilvering van de vakantiebon krijgt de werknemer dan ook de gehele waarde uitgekeerd. Bij 45 moet het fiscale bruto jaarinkomen worden ingevuld. Een gebruikelijke berekening van dit fiscale jaarinkomen in geval van een weekloon gaat als volgt: 46 maal het bruto weekinkomen vermeerderd met 46 maal de belaste waarde van de vakantiebonnen.

Over een periode van werkloosheid, bijvoorbeeld bij vorstverlet, ontvangt een werknemer een WW-uitkering. Hieromtrent worden door de desbetreffende uitkerende instantie opgaven (ook jaaropgaven) verstrekt. Voor zover bij de WW-uitkering vakantiezegels worden verstrekt zijn deze 100% belast. Over de uitkeringsperiode is het fiscale bruto loon dus het aantal uitkeringsweken maal de bruto weekuitkering vermeerderd met het aantal uitkeringsweken maal de 100%-waarde van de vakantiebonnen. Indien de rest van het jaar gewerkt is, kan voor het aantal gewerkte weken 46 minus het aantal uitkeringsweken worden gerekend. Het fiscale bruto loon over die weken is dan dit aantal weken maal het bruto weekinkomen vermeerderd met dit aantal weken maal de belaste waarde van de vakantiebonnen. Het totaal kan bij 45 als fiscaal bruto jaarinkomen worden ingevuld. De onbelaste waarde van de vakantiebonnen (over de gewerkte weken) dient bij 118 te worden opgegeven.

In de sector Bouwnijverheid wordt sinds 2006 gebruik gemaakt van het Tijdsparfonds. Het loon wordt over 52 weken betaald, waarnaast per jaar 18 dagen extra worden uitbetaald. Over het totaal van beide bedragen wordt 8% vakantietoeslag uitbetaald. Op de loonstrook worden de extra dagen vermeld als bijvoorbeeld "TSF-dagen" of "tijdsparfonds". De daarmee corresponderende bedragen, inclusief de vakantietoeslag daarover, worden door de werkgever rechtstreeks gestort in het tijdsparfonds. De bouwplaatswerknemer kan de opgebouwde rechten aanwenden voor vrije tijd of een uitkering in geld.

46 Inkomsten uit overwerk

Het is niet mogelijk eenduidig aan te geven of en in hoeverre nevenverdiensten, zoals overwerk en gehonoreerde nevenfuncties, mede bepalend zijn voor de draagkracht. Dit zal van geval tot geval beoordeeld moeten worden. Bij de beoordeling van de vraag of de onderhoudsplichtige vrijwillig mag stoppen met nevenverdiensten of overwerk zou in aanmerking genomen kunnen worden of deze nevenverdiensten in mindere of meerdere mate inherent zijn aan de vervulling van de hoofdfunctie en of deze inkomsten ook al - structureel - tijdens het huwelijk werden verworven. Bij sterke schommelingen in inkomsten moet zoveel mogelijk het gemiddelde worden bepaald.

Foioen worden zoveel mogelijk bij de draagkrachtberekening in aanmerking genomen.

19 De fiscaal belaste waarde bedroeg tot 1999 meestal 75 %. De belaste waarde resp. onbelaste waarde bedraagt in:

1999:	77,5 %	22,5 %	2004:	90 %	10,0 %
2000:	80 %	20 %	2005 t/m 2007:	92,5 %	7,5 %
2001:	82,5 %	17,5 %	2008:	95 %	5%
2002:	85 %	15 %	2009:	97,5 %	2,5%
2003:	87,5 %	12,5 %	sinds 2010:	99%	1%

47 en 48 13e maand/14e periode, belaste gratificaties en tantièmes

Eventueel ander bruto arbeidsinkomen, zoals een dertiende maand, een veertiende periode, gratificaties, tantièmes en eindejaarsuitkeringen worden bij het bruto arbeidsinkomen geteld, tenzij deze posten een incidenteel karakter dragen of reeds in het bruto inkomen onder 41 of 45 zijn verantwoord.

49 Belaste onkostenvergoedingen

Het wel of niet belast zijn van een onkostenvergoeding kan afgeleid worden uit de salaris-specificatie. Aan het feit dat de onkostenvergoeding fiscaal wordt belast kan niet zonder meer de conclusie worden verbonden dat het gaat om verkapt inkomen.

51 Ingehouden pensioenpremie

De ingehouden pensioenpremie wordt op het bruto arbeidsinkomen in mindering gebracht, omdat deze premie voor de loonheffing niet tot het loon wordt gerekend.

De premie per jaar kan het best worden benaderd door het per maand betaalde bedrag met twaalf of het per 4 weken betaalde bedrag met dertien te vermenigvuldigen.

OP betekent ouderdomspensioen, NP betekent nabestaandenpensioen, IP-BW betekent invaliditeitspensioen bovenwettelijk.

53 Aanvullende door werkgever ingehouden premie nabestaandenpensioen/repatrië WAO/WIA-gat

Het zogenaamde WAO/WIA-gat en het tekort in nabestaandenpensioen kan worden gerepareerd door een collectieve aanvullende pensioenvoorziening. Fiscaal gezien heeft dit dezelfde gevolgen als de betaling van de gewone pensioenpremie. De premie moet dus op het loon in mindering worden gebracht voordat de premies werknemersverzekeringen worden berekend.

Deze premies worden slechts in aanmerking genomen als de voorziening noodzakelijk is, bijvoorbeeld als sprake is van een onvolledig pensioen. Slechts die premie die recht geeft op een, gezien het inkomen, redelijke oudedagsvoorziening dan wel redelijk nabestaandenpensioen komt voor aftrek bij de vaststelling van de draagkracht in aanmerking. Aansluiting kan worden gezocht bij de situatie zoals die bestond tijdens het huwelijk of de periode gedurende welke men samenwoonde. Indien partijen toen een dergelijke premie nodig achtten en betaalden is het in beginsel redelijk dat de onderhoudsplichtige na het uiteengaan daarmee doorgaat. Bij de afweging kan ook een rol spelen dat de onderhoudsplicht in beginsel eindig is.

De premie voor een oudedagsvoorziening, gesloten omdat men een deel van zijn pensioen vanwege pensioenverrekening dan wel -verevening mist, wordt in beginsel niet als een noodzakelijke last beschouwd.

De premie per jaar kan het best worden benaderd door het per maand betaalde bedrag met twaalf of het per 4 weken betaalde bedrag met dertien te vermenigvuldigen.

54 Loon voor de premies werknemersverzekeringen

Het op deze plaats berekende saldo geeft het inkomen, waarover de premies werknemersverzekeringen moeten worden berekend.

55 Premie WW

De premie WW (Werkloosheidswet) moet worden berekend over het loon per werkdag, maar over niet meer dan het maximum dagloon na aftrek van een franchise. Dat betekent dat bij een parttime dienstbetrekking het loon niet gedeeld kan worden door het totaal aantal werkdagen per jaar. Voor de gevallen waarin dit wel kan, volgen voor de verschillende jaren het totaal aantal werkdagen, het maximum dagloon, (door deze getallen met elkaar te vermenigvuldigen) het maximale inkomen en de franchise waarover nog premie betaald moet worden uit de tabel in de bijlage 'tarieven en tabellen' onder 55.

Het loon waarover de premie moet worden berekend, is vastgelegd in de Coördinatiewet Sociale Verzekeringen. Het in het model onder (A) berekende totaal zal daar in vrijwel alle gevallen exact mee overeenkomen. Verschillen zijn mogelijk in het geval van beloningen in natura.

Het premiepercentage wordt per bedrijfstak vastgesteld. De wachtgeldpremie en de werkloosheidspremie moeten bij elkaar worden opgeteld. Het voor betrokkene geldende percentage kan worden ontleend aan zijn loonstrook. Alleen indien geen zekerheid kan worden verkregen over het juiste percentage, mag gebruik worden gemaakt van het geschatte gemiddelde percentage (zie tabel in de bijlage 'tarieven en tabellen' onder 55).

56 Premie arbeidsongeschiktheidsverzekering i.v.m. reparatie WAO/WIA-gat

De reparatie van het WAO/WIA-gat, ontstaan door de Wet terugdringing beroep op de arbeidsongeschiktheidsregelingen, vindt in sommige gevallen plaats via een collectieve aanvullende arbeidsongeschiktheidsverzekering. Of dit het geval is, blijkt uit de loonstrook. De betaalde premie moet aan de loonstrook worden ontleend en worden omgerekend naar een bedrag per jaar. Uit de loonstrook moet blijken hoe de premie wordt berekend. Het zal gaan om een percentage van het loon, verminderd met de pensioen- en VUT-premie, na aftrek van een franchise.

Een redelijke schatting kan worden verkregen door het per maand betaalde bedrag met 12 of het per 4 weken betaalde bedrag met 13 te vermenigvuldigen.

57 Inkomensafhankelijke bijdrage premie ZVW

Met ingang van 1 januari 2013 wordt over het loon of de uitkering op verschillende manieren de inkomensafhankelijke bijdrage premie ZVW geheven:

- de werkgever of de uitkeringsinstantie betaalt de zogenoemde werkgeversheffing ZVW. Dit bedrag wordt niet ingehouden op het loon of de uitkering en de werkgever of uitkeringsinstantie betaalt ook geen vergoeding meer.
- de onderhoudsplichtige betaalt zelf de bijdrage ZVW. De werkgever of uitkeringsinstantie houdt de bijdrage in op het nettoloon.

Daarnaast kan een directeur grootaandeelhouder op aanslag een inkomensafhankelijke bijdrage premie ZVW verschuldigd zijn.

Met de ingehouden of op aanslag verschuldigde inkomensafhankelijke bijdrage dient bij de vaststelling van het netto besteedbaar inkomen rekening te worden gehouden, zie 120.

58 Bijdrage werkgever in ziektekosten

Een andere dan de onder 57 bedoelde bijdrage van de werkgever in de door de werknemer te betalen ziektekosten zal over het algemeen worden aangemerkt als belast loon en dient dan hier te worden opgenomen.

59 Inkomsten uit arbeid

Het berekende bedrag geeft het totaal van de belaste inkomsten uit arbeid.

60 Loon volgens jaaropgave(n)

Als een jaaropgave met betrekking tot loon uit dienstbetrekking beschikbaar is kan met 60 worden begonnen. De nummers 41 tot en met 59 behoeven dan niet te worden ingevuld.

Premies

Het loon volgens de jaaropgave is al vermeerderd met alle belaste toeslagen en uitkeringen, de bijdrage premie levensloopregeling, het vakantiegeld en het overwerk. Afgetrokken zijn al de pensioenpremies, de premie WW en de inhoudingen in verband met een collectieve reparatie van het WAO/WIA-gat.

Wordt op het nettoloon de inkomensafhankelijke bijdrage premie ZVW ingehouden, dan dient de jaaropgave in dat te verband te worden gecorrigeerd.

Als men niet over een jaaropgaaf beschikt maar wel over de laatste salarisspecificatie van een jaar met cumulatieven kan men in veel gevallen uitgaan van het heffingsloon dat in de cumulatieven staat, ook wel aangeduid als loon voor loonbelasting/premieheffing, loon lb/ph, belastbaar loon, fiscaal loon of loon loonheffing. Dit loon is gelijk aan het loon dat op een jaaropgaaf staat. Dit loon dient men niet te verwarren met loon OT of loon SVW.

Indien in de jaaropgave inkomsten uit overwerk zijn verwerkt, moet worden nagegaan of deze inkomsten niet een louter incidenteel karakter dragen in welk geval deze meestal niet tot het inkomen worden gerekend.

Bij werknemers die vakantiebonnen ontvangen, is de belaste waarde van de verstrekte vakantiebonnen in het loonbedrag op de jaaropgave begrepen. Bij inkomen uit arbeid is een deel van de waarde onbelast. Dit deel van de waarde moet worden ingevuld bij 118. Van belang is dat de jaaropgaaf het onbelaste deel niet vermeldt. Zie verder 45.

Levensloop

De levensloopregeling is afgeschaft per 1 januari 2012. Deelnemers aan de levensloopregeling die op 31 december 2011 een saldo van minimaal € 3.000 hadden staan, konden op grond van een overgangsregeling met de levensloopregeling doorgaan. Bij een nieuwe inleg werd geen levensloopverlofkorting meer opgebouwd. De overgangsregeling is op 31 december 2021 geëindigd.

Deelname aan de levensloopregeling was een vrije keuze van de werknemer, waardoor een deel van het loon van een werknemer, al dan niet vermeerderd met een werkgeversbijdrage, werd gereserveerd. Aanbevolen wordt de financiële gevolgen van deze keuze voor rekening van de werknemer te laten. Dat kan door de werkgeversbijdrage en inhouding in de jaaropgave te corrigeren en buiten beschouwing te laten.

Auto van de zaak

Stelt de werkgever een auto ter beschikking, dan wordt voor het privégebruik van deze auto voor de inkomensheffing een forfaitair bedrag bij het inkomen opgeteld, tenzij de werknemer zijn privégebruik beperkt tot minder dan 500 kilometer per jaar en aan de overige voorwaarden voor het achterwege laten van de bijtelling is voldaan. De bijtelling leidt tot een hogere loonheffing. Het gevolg hiervan is dat het besteedbaar inkomen per

maand daalt. Bijzondere omstandigheden daargelaten wordt met deze fiscale bijtelling, en dus met de daling van het besteedbaar inkomen, geen rekening gehouden. Immers, de bijtelling betreft in feite een belasting op loon in natura: het door de werkgever gratis ter beschikking gestelde privégebruik van de auto waarvoor betrokkene zelf geen benzine, verzekering, onderhoud of afschrijving betaalt. Tegenover de extra geheven belasting kan worden geacht voor de betrokkene een voordeel in de privésfeer te staan, omdat hij de keuze heeft de auto van de zaak al dan niet te accepteren.

Soms wordt aan de werkgever een vergoeding voor het privégebruik van de auto betaald. Deze vergoeding strekt in mindering op het bedrag dat voor de inkomstenbelasting bij het loon moet worden opgeteld. Tegenover de aan de werkgever betaalde vergoeding staat derhalve een lagere belastingheffing, maar ook lager loon vanwege inhouding van een daadwerkelijk door de werknemer betaalde vergoeding.

Nu de extra heffing ingevolge de bijtelling ter zake van het privégebruik en de eventueel betaalde vergoeding het gevolg zijn van een keuze van de werknemer, dient de extra belasting die de bijtelling oplevert in de jaaropgaaf – bijzondere omstandigheden daargelaten – buiten beschouwing te worden gelaten en derhalve te worden gecorrigeerd. Van het inkomen volgens jaaropgaaf dient dan ook de bijtelling – verminderd met de eventuele eigen bijdrage – voor het privégebruik van de zakelijke auto te worden afgetrokken. Het bedrag van de bijtelling is in de regel kenbaar uit de loonstroken.

62 Reisaftrek

De reisaftrek geldt bij regelmatig woon-werkverkeer en wordt uitsluitend in aanmerking genomen voor zover de per openbaar vervoer afgelegde reisafstand meer bedraagt dan 10 kilometer per dag. De aftrek wordt verminderd met de ontvangen reiskostenvergoeding. In beginsel is een openbaarvervoerverklaring vereist.

64 Belastbaar loon (a)

Dit is het loon, gecorrigeerd voor de eventuele bijtelling voor het privégebruik van de auto van de zaak en verminderd met de reisaftrek, dat de basis vormt voor de berekening van de loonheffing.

65 (Te verwachten) winst uit onderneming (vóór ondernemersaftrek)

Een natuurlijke persoon-ondernemer die een onderneming op eigen naam of in samenwerking met anderen drijft, geniet winst uit onderneming. Over de in een jaar gerealiseerde winst na aftrek van ondernemersaftrekken en eventuele andere aftrekposten worden inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen geheven. Het bedrag dat resteert na aftrek van IB en premies volksverzekeringen (de netto-winst) kan de ondernemer aanwenden voor zijn levensonderhoud. Het is niet ongebruikelijk dat een natuurlijke persoon-ondernemer niet de hele netto-winst aan zijn onderneming onttrekt voor levensonderhoud, maar een deel in de onderneming achterlaat, bijvoorbeeld om investeringen te doen of om (bedrijfs) schulden af te lossen. Voor de berekening van het NBI kan met het deel van de netto-winst dat in de onderneming achterblijft (en niet wordt onttrokken voor privé-uitgaven) rekening worden gehouden door dit bedrag in post 65 af te trekken bij de zin 'af: Bedrag dat na heffing van IB en premies volksverzekeringen niet aan de onderneming wordt onttrokken'. Bij post 117 wordt daar vervolgens rekening mee gehouden.

Voorbeeld

De (te verwachten) winst uit onderneming (vóór ondernemersaftrek) is € 50.000. Dit bedrag wordt ingevuld bij post 65, eerste regel. De ondernemer wil van de netto-winst na aftrek van IB en premies volksverzekeringen € 10.000 in de onderneming houden. Dit bedrag kan bij post 65 worden ingevuld achter de zin 'af: Bedrag dat na heffing van IB en premies volksverzekeringen niet aan de onderneming wordt onttrokken'. Na invulling van de posten 66 t/m 93 wordt dan bij de posten 94 en 95 de inkomensheffing box 1 berekend over een winst van € 50.000. Bij post 117, en uiteindelijk bij de berekening van het NBI, wordt met de € 10.000 die in de onderneming achterblijft rekening gehouden.

Ook is het mogelijk dat een ondernemer structureel een hoger bedrag aan zijn onderneming onttrekt dan de netto-winst in enig jaar. Dat kan het geval zijn als in eerdere jaren in de onderneming geld is opgepot (netto-winst die in de onderneming is achtergebleven). Daarover zijn in eerdere jaren reeds IB en premies volksverzekeringen betaald. Wanneer met een dergelijk bedrag rekening moet worden gehouden voor de berekening van het NBI, dan kan dit eveneens worden ingevuld bij post 65 na de zin 'Bij: Bedrag dat na heffing van IB en premies volksverzekeringen extra aan de onderneming wordt onttrokken'.

Het ligt op de weg van de ondernemer om inzicht te verschaffen in zijn bedrijfsvoering en actuele financiële positie. Wenselijk zijn niet alleen de stukken waarmee de ondernemer inzicht kan geven in de bedrijfsvoering in de afgelopen jaren, bijvoorbeeld de drie laatste jaarstukken over het verleden (met daarin de balans, de winst- en verliesrekening en toelichting inclusief kasstroomoverzichten, belastingaangiften en -aanslagen), maar ook stukken waarmee hij zijn verwachtingen voor de toekomst kan onderbouwen, zoals concept jaarstukken, prognoses (bijvoorbeeld een liquiditeitsprognose) en voorlopige aanslagen.

Berekening van de belastingdruk

Op de te verwachten beschikbare winst dient de IB in mindering te worden gebracht. De belastingdruk wordt berekend op basis van de (geschatte) fiscale winst uit onderneming voor het desbetreffende jaar. Vanwege beperkingen en faciliteiten in de fiscale wetgeving (denk aan ondernemersaftrekken en voorzieningen) kan de bedrijfseconomische winst afwijken van de belastbare winst uit onderneming op basis waarvan de verschuldigde belasting wordt berekend. Het is daarom van belang rekening te houden met die fiscale beperkingen en faciliteiten. Deze worden behandeld in 66 tot en met 74.

Deze exercitie in verband met diverse fiscale correcties en faciliteiten behoeft niet te worden gemaakt in het geval waarin de verrekenbare verliezen ten minste even groot zijn als de geschatte belastbare winst. In dat geval is de belastingdruk op het te verwachten beschikbare winst voor het desbetreffende jaar nihil.

Privégebruik auto

Een ondernemer kan er voor kiezen om een auto, die hij niet alleen binnen zijn onderneming gebruikt maar ook daarbuiten, als bedrijfsmiddel aan te merken. De (lease)kosten van de auto verminderen in dat geval de winst. Indien sprake is van privégebruik, wordt – bij de aangifte inkomstenbelasting – een bijtelling in aanmerking genomen, die de winst verhoogt. De bijtelling wordt op vergelijkbare wijze als bij werknemers met een auto van de zaak bepaald (zie 60).

De Expertgroep beveelt aan de bijtelling ten behoeve van de belasting van het privégebruik voor de bepaling van de draagkracht buiten beschouwing te laten. Bij de vaststelling van de te verwachten winst dient de winst derhalve niet te worden verhoogd met de bijtelling. Het gevolg is dat een lagere belastingdruk dan de reële belastingdruk in aanmerking wordt genomen en meer actuele draagkracht resteert.

Directeur grootaandeelhouder

Indien een ondernemer zijn onderneming drijft door middel van een aparte rechtspersoon (en aanmerkelijk belanghouder van een BV of NV is), is in de regel sprake van een salaris en mogelijk reguliere - in de zin van met enige regelmaat terugkerende - dividenduitkeringen. In de alimentatieberekening is in dat geval niet de post bedrijfsresultaat van belang, maar post 41 (loon) of 60 (in geval van jaaropgaaf) en post 96 (reguliere voordelen). Ook hier dient te worden beoordeeld wat de ondernemer vanaf het moment van vaststelling van de onderhoudsverplichting in de toekomst mag worden geacht te kunnen onttrekken aan de vennootschap, in de vorm van salaris of dividend. Zie voor de beoordeling verder het hiervoor opgemerkte.

Aanbevolen worden de volgende publicaties:

- Alimentatie en winst uit onderneming, Trema 1996 nr. 11/12, p. 368
- Alimentatie en de ondernemer: de verhouding tussen winst, kasstromen en draagkracht, EB 2012/11

66 Aftrekbeperkingen

De belastingwet kent een groot aantal aftrekbeperkingen. Voor de berekening van de verschuldigde belasting, dient de bedrijfseconomische winst te worden verhoogd met de kosten die in aftrek zijn gebracht, maar waarvoor een aftrekbeperking geldt. Door hier de kosten op te nemen waarvoor een aftrekbeperking geldt wordt dit bewerkstelligd. De beperking van deze aftrek heeft een belastingverhogend effect.

67 Investeringsaftrek

Bij aftrek in verband met investeringen dient onderscheid te worden gemaakt in aftrek die leidt tot uitstel en aftrek die leidt tot afstel van de heffing van belasting.

Aftrek die leidt tot uitstel van heffing, zoals willekeurige afschrijving, geeft in het jaar van afschrijving een belastingvoordeel. Daar staat een belastingnadeel in een ander jaar tegenover, als in dat jaar niet meer kan worden afgeschreven. Mede gelet op het doel van de regeling, wordt aanbevolen het belastingvoordeel en -nadeel niet te verwerken.

Afstel van heffing kan worden verkregen indien door de ondernemer is geïnvesteerd in bepaalde bedrijfsmiddelen. Naast de afschrijvingen kan in sommige gevallen een deel van het investeringsbedrag ten laste van de winst worden gebracht in de vorm van een (kleinschaligheids-, energie- en milieu-) investeringsaftrek. Het gaat om een eenmalige aftrek waarvan de hoogte afhankelijk is van het geïnvesteerde bedrag. Indien aannemelijk is dat een zodanige investering plaats zal vinden, kan de aangifte over een voorgaand jaar informatie geven over de omvang van de aftrek. Gelet op het doel van de regeling kan de aftrek buiten beschouwing worden gelaten.

68 Vervallen

69 Fiscale oudedagsreserve

Anders dan werknemers hebben ondernemers geen (verplichte) pensioendeelname. De premie voor een pensioenvoorziening drukt dan ook niet automatisch de inkomsten en draagkracht.

Ondernemers (eenmanszaken, vof's en vrijberoepsbeoefenaren) kunnen in beginsel jaarlijks ten laste van de winst uit onderneming een bedrag toevoegen aan hun fiscale oudedagsreserve (FOR). In feite gaat het hierbij om een keuze: wanneer de ondernemer dat bij zijn aangifte verzoekt blijft de toevoeging over het desbetreffende jaar achterwege. Ten aanzien van de omvang van de toevoeging bestaat geen keuzevrijheid. Het bedrag dat kan worden toegevoegd is in de wet vastgelegd als een afgeleide van de winst. De regeling is bedoeld als fiscale tegemoetkoming aan ondernemers die hun financiële middelen in hun onderneming hebben geïnvesteerd en daardoor de mogelijkheid missen hun oudedagsvoorziening extern te financieren. De FOR is overigens geen vrije reserve. De regeling biedt de ondernemer uitstel van de inkomstenheffing over de bedragen die aan de FOR worden toegevoegd. Over het bedrag van de FOR -dit is het totaal van de toevoegingen- moet te zijner tijd de belasting alsnog worden afgerekend voor zover dit bij beëindiging van de onderneming niet wordt aangewend voor de aankoop van een lijfrente. De FOR kan in beginsel niet uitgaan boven het eigen vermogen (het vermogen dat de ondernemer zelf in zijn onderneming gestoken heeft, zie de balans). Om een jaarlijkse toevoeging aan de FOR te kunnen doen moet de ondernemer dus zijn eigen vermogen op peil houden. De (voorlopige) vrijstelling van inkomstenheffing over de gedoteerde bedragen stelt de ondernemer daartoe deels in staat. Het geeft hem extra ruimte om geld in zijn onderneming te steken. Het ondernemingsvermogen kan te zijner tijd worden aangewend om een oudedagsvoorziening te treffen.

Door de vrijstelling van inkomstenheffing over de FOR-dotatie neemt de actuele draagkracht van de onderhoudsplichtige ondernemer toe. Indien de ondernemer besluit te doteren aan de FOR, leidt het invullen van de dotatie op deze plaats tot verlaging van de fiscale winst zodat in het jaar van dotatie minder belasting verschuldigd is. Op de reserve kan niet worden ingeteerd, zodat de betreffende investering in de FOR vervolgens ook in aanmerking moet worden genomen, bij 134 (overige kosten).

Besluit de ondernemer niet te doteren, maar extern een – fiscaal gefaciliteerde – voorziening op te bouwen, dan dient daarmee niet op deze plaats maar bij de inkomensvoorzieningen rekening te worden gehouden.

Vanaf 2023 mogen geen bedragen meer aan de fiscale oudedagsreserve worden toegevoegd.

70 Winst uit onderneming

Het saldo van 64 t/m 69 vormt de in aanmerking te nemen winst uit onderneming.

71, 72, 73, 74 Ondernemersaftrek en MKB-winstvrijstelling

a. Zelfstandigenaftrek

De zelfstandigenaftrek, een vast bedrag, geldt voor de ondernemer die aan het urencriterium (ten minste 1225 uur) voldoet en aan het begin van het kalenderjaar de AOW-leeftijd nog niet heeft bereikt. Voor ondernemers die aan het begin van het kalenderjaar wel reeds de AOW-leeftijd hebben bereikt, wordt de zelfstandigen- aftrek gehalveerd. Indien in de vijf aan het belastingjaar voorafgaande jaren niet meer dan twee maal zelfstandigenaftrek is toegepast wordt deze aftrek verhoogd met de startersaftrek, eveneens een vast bedrag.

b. Speur- en ontwikkelingswerkaftek

Deze aftrek geldt als de ondernemer die aan het urencriterium voldoet en tenminste 500 uur besteedt aan werk dat is aangemerkt als speur- en ontwikkelingswerk.

c. Meewerkaftek

Deze aftrek geldt voor de ondernemer die aan het urencriterium voldoet en van wie de partner zonder enige vergoeding arbeid in de onderneming verricht. De aftrek is afhankelijk van het gewerkte aantal uren en wordt uitgedrukt in een percentage van de winst.

d. Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid

Op deze aftrek kan aanspraak worden gemaakt indien vanuit de positie van arbeidsongeschiktheid een onderneming wordt gestart. Vereist is dat de ondernemer in de vijf jaar voordien geen ondernemer was en in het kalenderjaar recht heeft op onder meer een WIA-, WAO-, Waz-, of Wajonguitkering.

e. Stakingsaftrek

De stakingsaftrek, een vast bedrag, wordt verleend bij het staken van een gehele onderneming. Een ondernemer kan daar maar één keer aanspraak op maken.

f. MKB-vrijstelling

De MKB winstvrijstelling is een aftrekpost waarop de ondernemer recht heeft. De vrijstelling bedraagt een vast percentage van de winst, nadat deze is verminderd met de ondernemersaftrek. Daarbij wordt de totale winst van alle ondernemingen die een ondernemer heeft in aanmerking genomen.

75 Belastbare winst uit onderneming

De belastbare winst uit onderneming is de resultante van de hiervoor bij 70 tot en met 74 ingevulde gegevens.

Inkomensafhankelijke bijdrage ZVW

De door de ondernemer op aanslag verschuldigde inkomensafhankelijke bijdrage ZVW dient in mindering te worden gebracht op het netto inkomen van de ondernemer, zodat dit bedrag het uiteindelijke netto besteedbare inkomen verlaagt.

76 Resultaat uit overige werkzaamheden

Het begrip resultaat uit overige werkzaamheden dient ruim te worden geïnterpreteerd. Daaronder vallen o.a. inkomsten die voortvloeien uit enige vorm van arbeid in het economisch verkeer en die niet als belastbaar loon of belastbare winst kunnen worden aangemerkt. In dat geval kunnen geen onbelaste vergoedingen en verstrekkingen worden ontvangen (te denken valt aan: het houden van lezingen, freelance werkzaamheden, politieke functies als lid van gemeenteraad).

Onder resultaat uit overige werkzaamheden valt eveneens het ter beschikking stellen van vermogensbestanddelen aan een eigen onderneming, b.v. het verhuren door een directeur-grotaandeelhouder van een aan hem in eigendom toebehorend pand aan zijn besloten vennootschap.

Alle inkomsten zijn belast en alle kosten (voor zover toegestaan) zijn aftrekbaar.

De door de resultaatgenieter op aanslag verschuldigde inkomensafhankelijke bijdrage ZVW dient in mindering te worden gebracht op het netto inkomen, zodat dit bedrag het uiteindelijke netto besteedbare inkomen verlaagt.

77 Aftrekbeperkingen

Het resultaat wordt becijferd overeenkomstig de bepalingen voor de winst uit onderneming. Een aantal aftrekposten is echter uitgezonderd, bijvoorbeeld met betrekking tot privé getinte uitgaven. Raadpleeg in het voorkomende geval een belastingalmanak (zie ook 66).

78 Belastbaar resultaat uit overige werkzaamheden

Dit is de resultante van 76 en 77.

79 Periodieke uitkeringen en verstrekkingen

Dit betreft onder meer termijnen van lijfrente, pensioenverrekenings- en vereveningsuitkeringen, alimentatie en uitkeringen op grond van een vrijwillige AOW- en ANW-verzekering. Op veel uitkeringen wordt loonheffing ingehouden volgens de regels van de Wet op de Loonbelasting 1964.

Over de uitkering kan (op aanslag) inkomensafhankelijke bijdrage premie ZVW verschuldigd zijn, waar rekening mee dient te worden gehouden.

80 Vervallen

82, 83, 84 en 85 Eigenwoningforfait, aftrekbare kosten en belastbare inkomsten uit eigen woning

Nota bene

Bij het bepalen van draagkracht voor kinder- en partneralimentatie wordt rekening gehouden met een forfaitaire woonlast van 30% (zie par. 4.6). 82 tot en met 85 blijven dan buiten beschouwing. Deze posten zijn nog relevant voor het bepalen van het verzamelinkomen, als wordt gerekend met de werkelijke woonlast en in voorkomend geval bij een onverdeelde echtelijke woning die geen hoofdverblijf meer is.

Voor de belastingwet wordt de woning die eigendom en hoofdverblijf is als bron van inkomen gezien. Dientengevolge zijn bepaalde inkomsten belast en bepaalde kosten aftrekbaar. De inkomsten worden forfaitair bepaald door middel van het eigenwoningforfait.

a. Eigenwoningforfait

Het eigenwoningforfait wordt berekend aan de hand van de WOZ-waarde die is vastgesteld voor het voorgaande jaar en bedraagt een van de waarde van de woning afhankelijke percentage.

b. Aftrekbare kosten

De meest bekende aftrekbare kosten zijn de hypotheekrenten. De mate van gerechtigheid tot de woning en verschuldigdheid van de lening bepalen de omvang van de inkomsten en de aftrek. Als aftrekbare kosten kunnen verder periodieke betalingen van erfpacht en opstal in aanmerking worden genomen.

Aflossingen en premies voor verzekeringen die aan de hypotheek zijn gekoppeld zijn niet aftrekbaar.

Betaalde hypotheekrente als woonlast van de alimentatieplichtige

De onderhoudsplichtige met een eigen woning (hoofdverblijf) krijgt een bijtelling in box I van het eigenwoningforfait. De hypotheekrente die betrekking heeft op de eigenwoningsschuld wordt in aanmerking genomen als aftrekbare kosten. Het saldo van het forfait minus de kosten is de aftrekpost belastbare inkomsten uit eigen woning.

Van een eigenwoningschuld is sprake tot het bedrag dat de lening is aangegaan, voor zover die betrekking heeft op de verwerving/onderhoud van die woning, en rekening houdend met een eventuele eigenwoningreserve en de aflossingseis. Ook na verkoop van de eigen woning kan onder omstandigheden nog sprake zijn van een eigenwoningschuld, zie hierna Restschuld na verkoop. Voor de belastingplichtige die wel een eigen woning heeft, maar geen of een geringe eigenwoningschuld, kan het eigenwoningforfait hoger zijn dan het bedrag waarvoor aanspraak kan worden gemaakt op aftrek. In dat geval is de aftrek in verband met geen of geringe eigenwoningschuld van toepassing (amendement Hillen). Dat leidt er toe dat de bijtelling van het eigenwoningforfait er in beginsel niet toe kan leiden dat positieve inkomsten uit eigen woning in aanmerking worden genomen. Sinds 1 januari 2019 is echter de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld beperkt. Deze aftrek wordt over 30 jaar uitgefaseerd. De aftrek wordt jaarlijks met 3 1/3 procentpunt verlaagd. In 2023 kan 83,34% van het verschil tussen de voordelen uit eigen woning en de op deze voordelen drukkende aftrekbare kosten in aftrek worden gebracht. Hierdoor hoeven eigenwoningbezitters met geen of een lage eigenwoningschuld in 2022 alleen over 16,66% van het verschil tussen het eigenwoningforfait en de daarop drukkende aftrekbare kosten belasting te betalen.

Een eigen woning in gezamenlijke eigendom leidt tot fiscaal partnerschap. Voor fiscale partners is het saldo van de belastbare inkomsten uit eigen woning en aftrekbare kosten een gemeenschappelijk inkomensbestanddeel, dat zij in hun aangifte vrij kunnen toerekenen.

LET OP Willekeurige toerekening

Het is mogelijk het saldo van de voordelen uit eigen woning (in het algemeen: de (hypotheek)rente en het eigenwoningforfait) fiscaal willekeurig toe te rekenen aan fiscale partners. Willekeurige toerekening betekent dat de fiscale partners onderling de percentages kunnen vaststellen zolang ze samen maar 100 % van het saldo in aanmerking nemen. Daarbij is niet van belang wie eigenaar is van de woning of wie de (hypothecaire) schuld is aangegaan. Jaarlijks kunnen de fiscale partners een nieuwe keuze maken.

In het kader van alimentatievaststelling beveelt de Expertgroep aan om in het geval de onderhoudsplichtige samenwoont met iemand die (wordt geacht) in zijn eigen levensonderhoud (te) voorzie(n)t, bij de berekening van de woonlasten aan elk van beiden, zowel in het bruto als ook in het netto traject, de helft van het eigenwoningforfait en de hypotheekrente toe te rekenen.

Betaalde hypotheekrente naast woonlast alimentatieplichtige

Het vertrek uit een eigen woning doet in de regel niet de aansprakelijkheid voor de in verband met de financiering aangegane schuld eindigen. Dat leidt er in scheidingszaken vaak toe dat naast de nieuwe woonlast ook nog een bedrag aan hypotheekrente die betrekking heeft op het voormalige hoofdverblijf wordt doorbetaald. Die hypotheekrente kan betrekking hebben op een woning die geheel in eigendom is van de vertrokken partner, maar ook op een woning die gemeenschappelijk eigendom is.

Het vertrek uit de woning leidt ertoe dat de woning geen hoofdverblijf meer is en in beginsel niet meer aan de definitie van eigen woning voldoet. Dat kan gevolgen hebben voor de hypotheekrenteafrek.

Als de voormalige fiscale partner of duurzaam gescheiden levende echtgenoot in de woning achterblijft, blijft de woning voor de vertrokken partner nog voor maximaal twee jaar na het vertrek als eigen woning kwalificeren. Gevolg is dat nog recht bestaat op de hypotheekrenteafrek, voor zover deze betrekking heeft op diens aandeel in de woning.

Indien het ter beschikking stellen van de woning aan de gewezen fiscale partner of duurzaam gescheiden levende echtgenoot is te beschouwen als het voldoen aan een onderhoudsverplichting (familierechtelijke of dringende morele plicht, mits in rechte vorderbaar), ontstaat een persoonsgebonden aftrekpost tot het bedrag van het eigenwoningforfait, zodat per saldo geen bijtelling van het eigenwoningforfait plaatsvindt.

Voor degene die in de woning is achtergebleven, blijft de betaalde rente voor dat deel dat correspondeert met het aandeel in de eigendom van de woning gewoon aftrekbaar. Ook het eigenwoningforfait dient voor dat deel te worden aangegeven. Indien het genot van de woning door de vertrokken ex-partner op grond van een onderhoudsverplichting ter beschikking wordt gesteld, dient ook de andere helft van het eigenwoningforfait als periodieke uitkering te worden bijgeteld. Per saldo vindt bij de gerechtigde dan volledige bijtelling van het eigenwoningforfait plaats.

In scheidingsituaties komt het regelmatig voor dat de hypotheeklasten en andere gebruikerslasten, ook die ten behoeve van de ex-partner mede-eigenaar, door de meest kapitaalkrachtige van de twee worden voldaan. Gelet op de jurisprudentie kan het voor de onderhoudsgerechtigde schuldenaar voldoen van de woonlasten, waaronder de hypotheekrente, indien deze betaling als het voldoen aan een onderhoudsplicht kwalificeert, voor de onderhoudsplichtige als een aftrekbare betaling van alimentatie worden beschouwd. Bij de onderhoudsgerechtigde is het bedrag als periodieke uitkering belast, waartegenover dan weer de aftrek staat van de door die partij verschuldigde hypotheekrente op grond van de eigenwoning- regeling (per saldo dus geen aftrek, maar wel bijtelling van het gehele forfait). Is van deze situatie van betaling van kosten in het kader van een onderhoudsverplichting sprake, dan dienen de voor de ander betaalde bedragen niet hier, maar onder 138 te worden ingevuld. Bij het volledig betalen van rente door de partner die in de woning is achtergebleven, verdient het aanbeveling om rekening te houden met de omstandigheid dat in de praktijk – indien geen duidelijkheid bestaat over de vraag of en in welke mate wordt voldaan aan een onderhoudsverplichting – de voor een ander betaalde rente niet in aftrek wordt toegelaten. Deze rente dient in dat geval als niet aftrekbare rente bij de woonlasten onder 123 te worden meegenomen.

Toepassing van de overgangsregeling is beperkt tot een periode van twee jaar te rekenen vanaf de datum van duurzaam gescheiden leven. Nadien is deze regeling niet meer van toepassing en verschuift de voormalige echtelijke woning, voor degene die de woning niet meer bewoont, naar box III. De (hypotheek)rente voor het eigen deel is dan niet meer fiscaal aftrekbaar. Wel strekt de hypotheekschuld in mindering op de in box III te belasten rendementsgrondslag.

Zolang het fiscaal partnerschap doorloopt of wordt gekozen voor behandeling als partner, blijft de woning een vrij toerekenbaar gemeenschappelijk inkomens- bestanddeel.

Leegstand

In geval de woning niet meer wordt bewoond door de voormalige fiscale partner of duurzaam gescheiden levende echtgenoot, kan de woning onder omstandigheden nog als eigen woning worden aangemerkt gedurende drie jaar na vertrek uit de woning, indien deze leeg staat en bestemd is voor de verkoop. Raadpleeg in voorkomende gevallen De Vakstudie Inkomstenbelasting 2001.

Restschuld na verkoop

Een restschuld ontstaat indien de verkoopprijs van de woning lager ligt dan de op de woning rustende eigenwoningschuld. Met ingang van 1 januari 2013 bestaat recht op aftrek van rente die wordt betaald op een schuld die de onderhouds- plichtige heeft als gevolg van een restschuld die is ontstaan in de periode van 29 oktober 2012 tot en met 31 december 2017.

Financiering in verband met uitkoop

Het komt voor dat de onderhoudsplichtige de voormalige echtelijke woning blijft bewonen, maar dan wel genoodzaakt is ter financiering van zijn overbedeling de hypotheek te verhogen. Extra woonlasten zijn daarvan het gevolg. Deze extra lasten - niet alleen de rente maar ook de 'vermogensvormende' aflossing / premie - worden in aanmerking genomen, in ieder geval tot het plafond van een redelijke totale netto woonlast²⁰. Deze aanbeveling heeft als bezwaar dat de onderhouds- gerechtigde of rechthebbende voor de ontvangen overbedelingsuitkering moet boeten in de vorm van een lagere alimentatie. Het zou echter niet reëel zijn de onderhoudsplichtige te dwingen tot verhuizen als dit een even hoge woonlast zou opleveren als de voormalige echtelijke woning met een verhoogde hypotheek.

Gebruiksvergoeding

Indien voor het genot en gebruik van de woning aan de vertrokken partij een vergoeding wordt betaald, is geen sprake van een ter beschikking stellen van de woning in het kader van een onderhoudsverplichting. De bewoner krijgt in dat geval geen bijtelling van het eigenwoningforfait voor het deel dat toebehoort aan een ander en ter beschikking wordt gesteld. Voor de terbeschikkingsteller bestaat in dat geval evenmin aanspraak op een persoonsgebonden aftrekpost ter hoogte van het met zijn aandeel in de woning corresponderende eigenwoningforfait. De vergoeding vormt voor de ontvanger netto inkomen (119) en voor de betaler een woonlast (123).

---

²⁰ Vergelijk HR 20 oktober 1995, NJ 1996, 91.

Kamerverhuurvrijstelling

Niet-tijdelijke verhuur van (een deel) van de eigen woning kan tot gevolg hebben dat (dat deel van) de woning niet meer als eigen woning kwalificeert en dat de woning in box III in aanmerking dient te worden genomen. Indien alleen een kamer wordt verhuurd, de verhuurinkomsten beperkt blijven tot een bij ministeriële regeling vast te stellen bedrag en overigens is voldaan aan de voorwaarden voor de kamerverhuurvrijstelling, blijft de woning echter geheel als eigen woning kwalificeren. De verhuurinkomsten van een kamer kunnen in dat geval als netto inkomsten in aanmerking worden genomen.

Gelet op de complexiteit van de eigenwoningregeling en de toepasselijkheid van verschillende regels in verschillende situaties verdient het aanbeveling in het voorkomende geval bijvoorbeeld De Vakstudie Inkomstenbelasting 2001 te raadplegen.

Zie 123 voor wat betreft de problematiek van onredelijke woonlast.

c. Belastbare inkomsten eigen woning

Dit is het saldo van het eigenwoningforfait verminderd met de aftrekbare kosten.

86 Premies voor lijfrenten

Premies voor lijfrente ter compensatie van een pensioentekort zijn in bepaalde omstandigheden aftrekbaar.

87 Premies voor uitkering bij invaliditeit, ziekte of ongeval

Deze premies zijn geheel aftrekbaar.

88 Vervallen

89 Uitgaven voor inkomensvoorzieningen

Dit is het totaal van de uitgaven (premies) lijfrente (86) en arbeidsongeschiktheidsverzekeringen (87).

91 Uitgaven voor specifieke zorgkosten en weekenduitgaven voor gehandicapten

Bepaalde zorgkosten zijn aftrekbaar. Om aftrekbaar te zijn, hoeven de zorgkosten niet voor de onderhoudsplichtige zelf gemaakt te zijn. Ook kosten voor zijn partner, de tot het gezin behorende kinderen jonger dan 27 of ernstig gehandicapten ouder dan 27 jaar of zorgafhankelijke ouders, broers of zusters, komen onder omstandigheden voor aftrek in aanmerking. Aanbevolen wordt om alleen met een eventueel fiscaal voordeel in verband met de zorgkosten van de onderhoudsplichtige zelf of zijn kinderen rekening te houden.

92 Scholingsuitgaven (aftrek studiekosten)

Uitgaven voor het door de belastingplichtige volgen van een opleiding of studie met het oog op het verwerven van inkomen uit werk of woning zijn aftrekbaar voor zover de drempel wordt overschreden. Deze aftrek is per 1 januari 2022 vervallen.

93 Persoonsgebonden aftrek

Bedoeld wordt het saldo van 91 en 92.

Niet alle persoonsgebonden aftrekposten worden bij de brutomethode in aanmerking genomen. Voor de persoonsgebonden aftrekposten in verband met de betaling van alimentatie is in de methode op andere wijze voorzien. De uitgaven voor monumentpanden en aftrekbare giften zijn verder buiten beschouwing gelaten, omdat deze aftrekposten worden

geacht de woonlast te verminderen, dan wel te behoren tot de besteding van de vrije ruimte en als zodanig niet van invloed zijn op de alimentatieberekening.

94 Belastbaar inkomen uit werk en woning (I)

Het saldo van (a) t/m (h), de nummers 64, 75, 78, 81, 85, 89, 90 en 93 vormt de basis voor de berekening van de inkomensheffing in box I.

95 Inkomensheffing box I

De inkomensheffing in box I kent een progressief tarief met 3 schijven.

Box II Inkomen uit aanmerkelijk belang

Er is onder meer sprake van aanmerkelijk belang indien men, al dan niet tezamen met zijn partner, direct of indirect voor tenminste 5% van het geplaatste kapitaal aandeelhouder is.

96 en 97 Inkomen uit aanmerkelijk belang - reguliere voordelen

Voordelen die worden getrokken uit tot een aanmerkelijk belang behorende aandelen of winstbewijzen zijn reguliere voordelen. Te denken is aan dividend.

99 Persoonsgebonden aftrek (het niet in box I of III benutte deel)

Indien het inkomen in box I en box III onvoldoende is voor de verrekening van de persoonsgebonden aftrek, kan de aftrek worden verrekend met inkomen uit box II, maar niet verder dan tot nihil. Is ook dit inkomen onvoldoende, dan wordt de aftrek doorgeschoven naar een later jaar.

100 Belastbaar inkomen uit aanmerkelijk belang

Dit is het inkomen uit aanmerkelijk belang, verminderd met de persoonsgebonden aftrek en eventuele verliezen uit voorgaande jaren.

101 Inkomstenbelasting box II

De inkomstenbelasting in box II kent een vast tarief van 26,90%.

Box III Inkomen uit sparen en beleggen

Bij het in aanmerking nemen van vermogen en schulden, wordt gekeken naar het saldo van de opbrengsten en de kosten. Zijn de inkomsten per saldo negatief, met andere woorden: is sprake van een last, dan dient te worden beoordeeld of deze lasten noodzakelijk zijn.

Vervolgens wordt aan de hand van de waarde van het vermogen minus de schulden, verminderd met het heffingsvrije vermogen, vastgesteld wat de belastingdruk is in verband met de vermogensbestanddelen minus de schulden.

In HR 24 december 2021, ECLI:HR:2021:1963 (het Kerstarrest) is beslist dat het box 3-stelsel (zoals dat tot dan bestond) in bepaalde gevallen in strijd is met het EVRM. De Wet rechtsherstel box 3 regelt het rechtsherstel voor de massaal bezwaarmakers over de jaren 2017 tot en met 2020 en voor alle belastingplichtigen in box 3 van wie de aanslag nog niet onherroepelijk vaststond (dat zijn onder meer alle aanslagen over de jaren 2021 en 2022). Voor wat betreft de toekomst is in het coalitieakkoord de ambitie opgenomen om met ingang van 1 januari 2025 een nieuw box 3-stelsel in te voeren, waarbij inkomsten uit vermogen worden belast op basis van het werkelijke rendement. Het Kerstarrest en de daarmee noodzakelijk gebleken operatie om over de jaren 2017

tot en met 2022 rechtsherstel te bieden hebben echter tot een aanpassing van de oorspronkelijke planning van de introductie van het nieuwe box 3-stelsel geleid. De regering heeft besloten om te koersen op de invoering van het nieuwe stelsel met ingang van het belastingjaar 2026. Voor de tussenliggende jaren, het heden, de jaren 2023 tot en met 2025, brengt het onderhavige wetsvoorstel het box 3-stelsel in lijn met het Kerstarrest. Hierbij wordt de berekening van het voordeel uit sparen en beleggen aangepast. Deze nieuwe berekening wordt gebaseerd op de voor het rechtsherstel gekozen oplossing, de forfaitaire spaarvariant.

Om die reden wordt, in lijn met de voor het rechtsherstel gekozen oplossing, in het onderhavige wetsvoorstel de belastingheffing gebaseerd op de werkelijke samenstelling van het vermogen. Het vermogen wordt hiertoe onderverdeeld in drie categorieën: banktegoeden, overige bezittingen en schulden. Voor iedere vermogenscategorie geldt een afzonderlijk forfaitair rendementspercentage.

(Uit: Memorie van toelichting bij Overbruggingswet box 3, Kamerstukken II 2022/23,36204, nr. 3)

102 Werkelijke of in redelijkheid te verwerven inkomsten (na aftrek van kosten)

Het gaat hier om daadwerkelijke of redelijkerwijs mogelijke opbrengsten uit:

- a. (rechten op) onroerende zaken
- b. (rechten op) bepaalde roerende zaken
- c. rechten op geld (en overige vermogensrechten) verminderd met de
- d. rente en kosten van schulden.

Voor de berekening van de draagkracht is in beginsel het werkelijke of in redelijkheid te verwerven inkomen uit de diverse vermogensbestanddelen (inclusief die toebehoren aan kinderen waarover gezag wordt uitgeoefend) bepalend. Indien blijkt dat het vermogen door een van de wil van de onderhoudsplichtige afhankelijke oorzaak minder opbrengt dan redelijkerwijs te verwachten is, dan wordt een in redelijkheid te verwerven inkomen in aanmerking genomen. Brengt het vermogen meer op dan redelijkerwijs te verwachten is, dan wordt die meerdere opbrengst in aanmerking genomen.

Onder omstandigheden is interen op het vermogen niet uitgesloten.

Rente en kosten van schulden kunnen van de opbrengst worden afgetrokken voor zover deze schulden redelijk worden geacht, zie ook 18.

Waarschuwing

Als hier rentelasten worden verantwoord, is er geen plaats voor verwerking van diezelfde rentelasten in het draagkrachtloos inkomen ('onder de streep').

Het saldo van de inkomsten en uitgaven vormen de werkelijke vermogensinkomsten.

104/105 Rendementsgrondslag

Het voordeel uit sparen en beleggen wordt gesteld een percentage van de rendementsgrondslag, voor zover dat meer bedraagt dan het heffingsvrij vermogen, indien van toepassing vermeerderd met de ouderentoeslag (106/107).

De rendementsgrondslag wordt gevormd door de waarde van de bezittingen genoemd onder 102 onder a, b en c, verminderd met de waarde van de schulden, mits deze laatste de drempel (per belastingplichtige) te boven gaan op de peildatum van 1 januari van het betreffende jaar. Belastingenschulden tellen daarbij niet mee. De inkomsten zijn voor de vaststelling van de rendementsgrondslag niet van belang.

De wet kent een aantal vrijstellingen, bijv.: bossen, natuurterreinen en landgoederen, voorwerpen van kunst en wetenschap, rechten op roerende zaken verkregen krachtens erfrecht, rechten op kapitaaluitkering die uitsluitend plaatsvinden bij overlijden, invaliditeit, ziekte of ongeval, spaartegoeden e.d. die worden aangehouden ingevolge de vitaliteitsregeling en groene beleggingen. Kwalificeert de verzekering als een kapitaal- verzekering eigenwoning, dan behoort de waarde van de verzekering evenmin tot de rendementsgrondslag van box III.

De bezittingen en schulden worden in aanmerking genomen voor de waarde in het economisch verkeer. Voor de bepaling van de waarde kan in beginsel aansluiting worden gezocht bij de aangifte IB die is gedaan onder de Wet IB 2001 en de daarop volgende aanslag IB.

In geval van fiscaal partnerschap is sprake van een gezamenlijke rendementsgrondslag. De bezittingen en schulden worden gesaldeerd en verminderd met het heffingsvrije vermogen van de belastingplichtige en zijn fiscale partner. Het saldo is vrij toerekenbaar. Indien van de alleenstaande norm wordt uitgegaan wordt aanbevolen alleen rekening te houden met de bezittingen en schulden van de onderhoudsplichtige.

106/107 Heffingsvrij vermogen

Op de rendementsgrondslag dient het heffingsvrije vermogen van ieder belastingplichtige in mindering te worden gebracht.

In geval van fiscaal partnerschap is sprake van heffingsvrije vermogen van de belastingplichtige en zijn fiscale partner. Indien van de alleenstaande norm wordt uitgegaan wordt aanbevolen alleen rekening te houden met het heffingsvrije vermogen van de onderhoudsplichtige.

Het heffingsvrij vermogen kan worden verhoogd in geval van groene beleggingen. Voor kinderen bestaat geen aparte aanspraak op heffingsvrij vermogen.

108 Grondslag sparen en beleggen

Dit is het saldo van 105 tot en met 107.

109 Voordeel uit sparen en beleggen

Dit is het forfaitaire inkomen uit box III. Vanaf 1 januari 2023 is de forfaitaire bepaling van het inkomen uit vermogen gewijzigd overeenkomstig de Wet rechtsherstel box 3.

110 Persoonsgebonden aftrek (het niet in box I benutte deel)

Voor zover de persoonsgebonden aftrek het inkomen uit werk en woning (box I) van het kalenderjaar niet vermindert, vermindert de aftrek het belastbaar inkomen uit sparen en beleggen (box III) van het jaar, maar niet verder dan tot nihil.

111 Belastbaar inkomen uit sparen en beleggen

Dit is het forfaitair rendement verminderd met de persoonsgebonden aftrekpost.

112 Inkomstenbelasting box III

De inkomensbelasting van box III kent een vast tarief van 32%.

113 Inkomen voor aftrek inkomensheffing

Het totaal van 59, 60, 65, 76, 79, 98 en 102 vormt het werkelijke inkomen uit de boxen I, II en III. Dat hier wordt vermeld. Voor zover op dit inkomen reële kosten drukken die nog niet op deze opbrengst in mindering zijn gebracht, worden deze kosten onder de streep bij de lasten opgenomen.

114 Inkomensheffing box I en inkomstenbelasting boxen II en III

Het totaal van de onder 95, 101 en 112 berekende inkomensheffing en -belasting wordt hier vermeld.

115 Heffingskorting

De berekende belasting wordt vervolgens verminderd met het totaal aan heffingskortingen (116).

De algemene heffingskorting geldt voor iedereen. De arbeidskorting geldt voor ieder die met tegenwoordige arbeid, winst uit onderneming, loon of resultaat uit een werkzaamheid geniet, evenals voor degene die een uitkering uit hoofde van de Ziektewet ontvangt. Zie voor de voorwaarden van de andere kortingen de belastingalmanak.

NB: De gecombineerde heffingskorting kan nooit meer bedragen dan de verschuldigde (gecombineerde) inkomensheffing. Dit kan alleen anders zijn als er sprake is van fiscaal partnerschap van twee belastingplichtigen waarvan de één niets of weinig verdient waardoor deze partner de heffingskorting waar deze aanspraak op kan maken niet (geheel) kan verzilveren. Afhankelijk van het bedrag aan belasting verschuldigd door de fiscale partner, de leeftijd en de aanwezigheid van kinderen in het gezin kan in dat geval uitbetaling van de heffingskorting plaatsvinden. De uitbetaling kan niet meer bedragen dan het bedrag dat de meest verdienende partner maximaal verschuldigd is aan inkomensheffing minus de heffingskortingen waarop hij aanspraak kan maken.

116 Totaal heffingskortingen

Dit is het gezamenlijke bedrag van alle heffingskortingen.

117 Verschuldigde inkomensheffing

Dit is het bedrag van de berekende inkomstenbelasting, verminderd met de heffingskortingen.

118 Onbelast deel vakantiebonnen

Bij werknemers in sectoren waarin vakantiebonnen worden verstrekt dient, voor zover het niet om een WW-uitkering gaat, de onbelaste waarde van de vakantiebonnen hier opgegeven te worden. Dit onbelaste deel komt niet voor op de jaaropgave van de werkgever. Zie 45 en 60.

119a Netto inkomen (zie ook 7)

Indien er sprake is van ander inkomen van de onderhoudsplichtige, een door deze te ontvangen kindgebonden budget (zie 7 onder e, alleen in geval van kinderalimentatie) of van inkomen van zijn nieuwe partner die niet geheel in eigen onderhoud kan voorzien (zie 7 onder g, alleen in geval van partneralimentatie), dan dient dit inkomen hier netto te worden opgenomen.

Indien sprake is van netto inkomen van de partner, dan dient dit inkomen te worden verhoogd met het bedrag waarvoor deze partner aanspraak kan maken op uitbetaling van de heffingskorting.

119b Netto uitgaven pensioenvoorziening (vrijgesteld in box 3)

Fiscaal gefaciliteerde pensioenopbouw is mogelijk tot een brutoloon van maximaal € 128.810,- per jaar (stand per 1 januari 2023). Voor werknemers met een hoger loon is

het mogelijk om, voor dat deel van het loon dat deze grens overstijgt, aan netto pensioensparen te doen.

Deze premie netto pensioensparen kan, indien deze recht geeft op een gezien het huidige inkomen, redelijke oudedagsvoorziening, in aanmerking worden genomen bij de bepaling van de draagkracht.

120 Besteedbaar inkomen per jaar na aftrek bijdrage ZVW

Ter bepaling van het besteedbare inkomen van de onderhoudsplichtige wordt de door de onderhoudsplichtige zelf verschuldigde inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet (zie post 57) in mindering gebracht op het inkomen.

120a Netto besteedbaar inkomen voor kinderalimentatie

Ter bepaling van het besteedbaar inkomen voor kinderalimentatie wordt een eventueel fiscaal voordeel in verband met de eigen woning buiten beschouwing gelaten. Er kan rekening worden gehouden met de betaling van (niet-bovenmatige) uitgaven voor inkomensvoorzieningen (zie ook 4.5. Draagkrachtberekening ten behoeve van kinderalimentatie). Het aldus gevonden netto besteedbaar inkomen vormt de basis voor de berekening van de draagkracht conform de draagkrachtformule of -tabel. Voor de berekening van de draagkracht voor kinderalimentatie zijn de posten 122 tot en met 140 immers vervangen door de draagkrachtformule en -tabel, zie bijlage bij het Rapport.

121 Besteedbaar inkomen per maand voor partneralimentatie

Ter bepaling van het netto besteedbaar inkomen voor partneralimentatie wordt een eventueel fiscaal in verband met de eigen woning wel in aanmerking genomen. De betaling van (niet-bovenmatige) uitgaven voor inkomensvoorzieningen komen hierna bij 125 aan de orde. Het aldus gevonden netto besteedbaar inkomen vormt de basis voor de berekening van de draagkracht voor de partneralimentatie.

122 Forfait noodzakelijke lasten

Bij het bepalen van draagkracht voor kinder- en partneralimentatie wordt rekening gehouden met een forfaitaire woonlast van 30% (zie par. 4.6). 82 tot en met 85 blijven dan buiten beschouwing. Deze posten zijn nog relevant voor het bepalen van het verzamelinkomen, als wordt gerekend met de werkelijke woonlast en in voorkomend geval bij onverdeelde echtelijke woning die geen hoofdverblijf meer is.

134 Overige lasten

Hieronder zou kunnen worden verstaan de volgende lasten:

* Premie voor uitkeringen bij ziekte, ongeval of invaliditeit / oudedagsvoorziening/ nabestaandenpensioen

Bedoeld zijn de volgende premies:

- ter reparatie van het WAO/WIA-gat, ter dekking van een pensioenbreuk en ter dekking van het nabestaandenpensioengat voor zover door de werknemer zelf getroffen en betaald;

- ter dekking van ziekte gedurende het eerste jaar en arbeidsongeschiktheid nadien van een zelfstandige en een directeur-grotaandeelhouder (DGA) van een BV;
- voor de opbouw van een pensioen van een zelfstandige, ook bijvoorbeeld een levensverzekering met een lijfrenteclausule.

Ter toelichting dient nog het volgende. Een DGA is niet verzekerd voor de werknemersverzekeringen indien hij, al dan niet tezamen met zijn echtgenoot, 50% of meer 'aandeelstemmen' in de algemene vergadering van aandeelhouders kan uitbrengen.

Zowel ingeval er sprake is van een eenmanszaak als in geval van een besloten vennootschap zal de ondernemer zich privé moeten verzekeren voor de risico's van arbeidsongeschiktheid (ziekte/ invaliditeit).

De premie voor een oudedagsvoorziening, gesloten omdat men een deel van zijn pensioen vanwege pensioenverrekening dan wel -verevening mist, wordt in beginsel niet als noodzakelijke last beschouwd.

De opgegeven premies dienen redelijk te zijn in relatie tot het huidige inkomen en de al getroffen andere voorzieningen. Daarnaast kan ook een rol spelen het feit dat de onderhoudsplicht in beginsel in duur beperkt is.

Zie voor netto pensioensparen nummer 119b.

* Kosten kinderopvang

In het algemeen zal met de noodzakelijke kosten van kinderopvang rekening gehouden zijn bij de bepaling van de behoefte van de kinderen. Voor zover er daarnaast nog kosten van kinderopvang worden gemaakt door de partneralimentatieplichtige om het inkomen te verwerven, kan met deze kosten bij deze post rekening worden gehouden.

* Aflossing van schulden

Noodzakelijke aflossing van schulden die drukken op het besteedbaar inkomen kan hier in aanmerking worden genomen.

Uitsluitend indien de verschuldigde rente van schulden niet in aanmerking is genomen bij box III (werkelijke inkomsten), kunnen hier ook renten, indien noodzakelijk, in de beschouwing worden betrokken.

* Herinrichtingskosten

* Advocaatkosten

135 Draagkrachtloos inkomen

De som van de in aanmerking te nemen lasten, inclusief de bijstandsnorm, wordt draagkrachtloos inkomen genoemd. Het is het gedeelte van het inkomen dat geen draagkracht oplevert.

136 Draagkrachtruimte

Het draagkrachtloos inkomen wordt afgetrokken van het besteedbaar inkomen. Wanneer het saldo positief is wordt dit draagkrachtruimte genoemd. Deze draagkrachtruimte wordt in een bepaalde verhouding, die vastligt in het draagkrachtpercentage, tussen onderhoudsplichtige en onderhoudsgerechtigde(n) verdeeld.

137 Draagkrachtpercentage

Van de gevonden draagkrachtruimte wordt een bepaald percentage, het draagkrachtpercentage, beschikbaar geacht voor alimentatie. Voor partneralimentatie bedraagt dit 60% voor een alleenstaande onderhoudsplichtige. Voor de verwerking van onderhoudsbijdragen en zorgkosten, zie paragraaf 5.3. Wanneer de onderhoudsplichtige een gezin onderhoudt kan eventueel een percentage van 45% worden toegepast. 'Gezin' wordt hier ruim opgevat: ieder die niet alleenstaande is heeft een gezin. Hieronder valt dus niet alleen de hertrouwde onderhoudsplichtige maar ook degene die samenwoont en ook de alleenstaande ouder die geen partner heeft maar wel een of meer kinderen verzorgt.

LET OP: Nieuwe partner

De samenwoning met een nieuwe partner wordt, indien die partner in eigen onderhoud kan voorzien, bij de keuze van de toe te passen norm buiten beschouwing gelaten. Zie 7 onder g en 9.

138 Alimentatie voor een (eerdere) ex-partner

Met uitzondering van het geval dat sprake is van kinderalimentatie (die immers voorrang heeft boven alle andere onderhoudsverplichtingen), moet de eerder vastgestelde alimentatie voor een ex-partner in beginsel als vaststaand worden meegenomen¹⁵.

De Expertgroep beveelt aan om de partneralimentatie hier af te trekken en niet vóór de berekening van het besteedbaar inkomen. De overweging daarbij is dat een draagkrachtberekening wordt gemaakt ter vaststelling van hetgeen de onderhoudsplichtige kan bijdragen, ongeacht of er één of meer ex-partners en/of kinderen uit één of meer huwelijken zijn en dat de draagkracht en het fiscaal voordeel geheel ten goede dient te komen aan de onderhoudsgerechtigden.

Op het moment dat voor de voormalige partner in het kader van een onderhoudsverplichting uitgaven voor rekening van de onderhoudsplichtige worden gedaan, zoals hypotheekrente (zie 82 en 83), dienen deze uitgaven ook hier te worden meegenomen.

139 Voordeel in verband met alimentatie eerdere ex-partner

Betaalde partneralimentatie is geheel aftrekbaar voor de inkomstenbelasting. Deze aftrek wordt niet vóór de berekening van de belasting ingevuld. Het fiscaal voordeel dat de onderhoudsplichtige door deze aftrek geniet, werkt dus niet door in het besteedbaar inkomen en de draagkrachtruimte maar komt geheel ten goede aan de onderhoudsgerechtigden.

140 Beschikbaar voor kinderalimentatie (uit huidige of eerder huwelijk) en partneralimentatie

Indien zowel kinderalimentatie als partneralimentatie wordt gevraagd, moet de ruimte verdeeld worden. Op grond van artikel 1:400 van het Burgerlijk Wetboek heeft kinderalimentatie voorrang boven alle andere onderhoudsverplichtingen. Er is alleen ruimte voor partneralimentatie als het bedrag van 140 hoger is dan de verzochte kinderalimentatie, dan wel hoger is dan het bedrag van de vastgestelde totale behoefte en de eventueel geldende kinderalimentatie voor kinderen uit een eerder huwelijk.

141 Kinderalimentatie

Indien vaststelling van kinderalimentatie is verzocht moet, voor zover deze tussen partijen in geschil is, de behoefte van de kinderen worden vastgesteld. Zie hiervoor hoofdstuk 3.1, en de in de bijlage 'tarieven en tabellen' onder 28 opgenomen tabel 'eigen aandeel kosten van kinderen' met toelichting.

Het totale voor de kinderen te betalen bedrag wordt ingevuld, uiteraard tenzij de draagkracht reeds voor dat bedrag ontoereikend is. In het laatste geval wordt de bijdrage voor de kinderen in overeenstemming met de draagkracht vastgesteld en is er geen ruimte meer voor partneralimentatie.

Indien er kinderen uit twee huwelijken zijn, wordt de geldende kinderalimentatie hier ingevuld, tenzij de draagkracht te gering is om in de behoefte van alle kinderen te voorzien. In dat geval wordt de ruimte over alle kinderen gelijk verdeeld, tenzij er een aantoonbaar verschil in behoefte is.

143 Resteert voor partneralimentatie

Het bedrag dat resteert is hetgeen de onderhoudsplichtige geacht wordt voor partneralimentatie te kunnen missen. Er kan echter veelal een hoger bedrag aan alimentatie worden opgelegd omdat het door de onderhoudsplichtige te behalen fiscaal voordeel bij het thans gevonden bedrag wordt opgeteld. Dit belastingvoordeel ontstaat doordat betaalde partneralimentatie in beginsel integraal aftrekbaar is voor de inkomensheffing. Deze aftrek levert de onderhoudsplichtige een belastingbesparing op. Betaling van het gevonden bedrag genereert een fiscaal voordeel waarvan de omvang bepaald wordt door de percentages van de belastingschijven waarin de aftrek wordt gerealiseerd. Deze belastingbesparing wordt geheel aan de onderhoudsgerechtigde toegerekend. Dit betekent dat het bedrag dat de onderhoudsplichtige kan missen met de belastingbesparing wordt verhoogd.

Berekening bruto alimentatie Algemeen

De becijferde netto partneralimentatie is één van de persoonsgebonden aftrekposten. Omdat het belastingvoordeel bij de netto partneralimentatie wordt opgeteld, verhoogt ook dit belastingvoordeel de persoonsgebonden aftrek. Bij de berekening van het belastingvoordeel moet de netto partneralimentatie gebruteerd worden. Dat houdt in dat moet worden nagegaan hoeveel er bruto in het concrete geval nodig is om de netto alimentatie te kunnen betalen. Dit bruto bedrag is de alimentatie inclusief belastingvoordeel.

De brutering vindt plaats in dezelfde volgorde waarin de persoonsgebonden aftrek op het belastbaar inkomen in mindering wordt gebracht. Daarom moet eerst worden gekeken naar box I. Is het belastbaar inkomen in box I minus de te betalen belasting in box I (met andere woorden, wat er netto in box I overblijft) lager dan de becijferde netto partneralimentatie, dan wordt voor het surplus becijferd of dit netto uit box III kan worden gehaald. Is ook het belastbaar inkomen uit sparen en beleggen (box III) minus de daarover te betalen belasting ontoereikend om het resterende deel van de netto alimentatie op te brengen, dan moet tot slot in box II worden nagegaan welk deel van het bruto inkomen nodig is om dat resterende deel te voldoen. De som van de gevonden bruto bedragen geeft de partneralimentatie inclusief belastingvoordeel. Het bedrag dat de onderhoudsplichtige volgens het gekozen berekeningssysteem voor zichzelf moet overhouden wordt hierdoor niet aangetast.

Als er bij 139 al belastingvoordeel is berekend, kunnen de bij 94, 100 en 111 gevonden bedragen niet zonder meer worden aangehouden. Door de verhoging van de persoonsgebonden aftrek op grond van 138 kan het belastbaar inkomen in box I, III en/of II immers gewijzigd zijn.

144

Wordt er minder netto partneralimentatie gevonden dan het netto inkomen in box I (d.w.z. het belastbaar inkomen in box I minus de inkomensheffing in box I) dan vindt de becijfering van het aan de alimentatiegerechtigde toe te rekenen belastingvoordeel geheel plaats in box I (volgens het stappenschema van Buijs). De boxen III en II blijven in dat geval buiten beschouwing.

145

Wordt meer netto partneralimentatie gevonden dan het hiervoor bedoelde netto inkomen in box I, dan dient ook het belastingvoordeel in (eerst) box III te worden becijferd. Dit belastingvoordeel wordt gevonden door:

- a. als de resterende netto alimentatie hoger is dan wat netto overblijft in box III:
de in box III te betalen belasting te nemen;
- b. als de resterende netto alimentatie lager is dan wat netto overblijft in box III:
de resterende netto alimentatie te vermenigvuldigen met het in box III te betalen percentage gedeeld door 100 verminderd met dat percentage.

Het aldus becijferde belastingvoordeel in box III dient te worden opgeteld bij het onder 145 becijferde bedrag, te weten de netto partneralimentatie vermeerderd met het belastingvoordeel in box I.

146

Wordt er meer netto partneralimentatie gevonden dan meergenoemd netto inkomen in box I en het netto inkomen in box III, dan wordt ten slotte becijferd welk belastingvoordeel in box II wordt behaald. Dit belastingvoordeel wordt gevonden door de resterende netto alimentatie te vermenigvuldigen met het in box II te betalen percentage gedeeld door 100 verminderd met dat percentage. De bruto partneralimentatie is in dat geval de som van de netto partneralimentatie vermeerderd met het belastingvoordeel in box I, het becijferde belastingvoordeel in box III en het becijferde belastingvoordeel in box II.

LET OP

Het is mogelijk dat er meer belastingvoordeel wordt berekend dan er in feite gerealiseerd kan worden. Bij het berekenen van het voordeel is er immers geen rekening mee gehouden dat een deel van de belasting door de heffingskorting niet betaald hoeft te worden.

Aan het slot van de berekening moet daarom nog worden nagegaan of er moet worden gecorrigeerd voor de heffingskorting. Die correctie moet de omgekeerde weg afleggen, dus beginnen in box II, dan eventueel verder met box III en eindigen in box I.

Bijlage 3 Tarieven en tabellen

1. Per 2023 vervalt de uitbetaling van de algemene heffingskorting van de minstverdienende partner als deze geboren is na 1962

5. Belast en onbelast deel van de vakantiebonnen (in procenten)

Vanaf 2010 bedraagt het belaste en het onbelaste deel resp. 99% en 1%

9. Bijstandsnorm 21 jaar tot AOW-leeftijd inclusief vakantietoeslag en wooncomponent (maandbedragen)

Jaar	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
Maand	Juli	Januari	Juli	Januari	Juli	Januari	Juli
Gehuwden	1.513	1.536	1.541	1.560	1.574	1.708	1.738
Alleenstaande	1.059	1.075	1.079	1.092	1.102	1.196	1.217

9A. Bijstandsnorm vanaf AOW-leeftijd inclusief vakantietoeslag en wooncomponent (maandbedragen)

Jaar	2020	2021	2021	2022	2022	2023	2023
Maand	Juli	Januari	Juli	Januari	Juli	Januari	Juli
Gehuwden	1.607	1.621	1.627	1.643	1.660	1.807	1.844
Alleenstaande	1.184	1.196	1.200	1.213	1.226	1.331	1.358

10. "Gemiddelde basishuur conform de Wet op de huurtoeslag" (woonkostencomponent in de bijstandsnorm)

Jaar	2020	2021	2022	2023
Maand	Januari	Januari	Januari	Januari
Maandbedragen	230	235	235	223

28. Tabel eigen aandeel kosten van kinderen, het kindgebonden budget en de bedragen studiefinanciering

Met ingang van 1 januari 2009 is het kindgebonden budget ingevoerd. In de tabel eigen aandeel kosten van kinderen is vanwege het inkomensafhankelijke karakter met het kindgebonden budget geen rekening gehouden.

Voor gezinnen met een verzamelinkomen tot € 43.307,- is het kindgebonden budget maximaal, vanaf dit inkomen wordt het kindgebonden budget met 6,75% verminderd. Het kindgebonden budget voor ouders met kinderen van 12 tot 18 jaar wordt verhoogd nu de tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten als afzonderlijke regeling is komen te vervallen.

De ouder die geen toeslagpartner heeft, heeft aanspraak op een verhoging van het kindgebonden budget van maximaal € 3.848. Voor een alleenstaande ouder met een verzamelinkomen tot € 25.070 is het kindgebonden budget vermeerderd met de alleenstaande ouderkop maximaal, vanaf dit inkomen wordt het kindgebonden budget en de alleenstaande ouderkop met 6,75% verminderd.

Bedrag kindgebonden budget 2023

Aantal kinderen	Inkomen ouder zonder partner tot € 25.070	Inkomen ouder met partner tot € 43.397
1	1.653	1.653
2	3.185	3.185
3	4.717	4.717

Vanaf het vierde kind wordt het bedrag voor drie kinderen telkens verhoogd met € 1.532 per kind.

Een ouder heeft aanspraak op een verhoging van het kindgebonden budget voor een kind van:

- 12 tot en met 15 jaar: met € 267 per jaar en
- 16 en 17 jaar: met € 476 per jaar.

Deze verhoging gaat in vanaf de kalendermaand na de maand waarin dat kind de leeftijd van 12 dan wel 16 jaar heeft bereikt.

Er bestaat geen recht op het kindgebonden budget als de ouder (en zijn toeslagpartner) een vermogen heeft/hebben dat meer dan € 127.582 boven het heffingsvrij vermogen in box 3 uitgaat.

Bedrag kindgebonden budget 2022

Aantal kinderen	Inkomen ouder zonder partner tot € 22.356	Inkomen ouder met partner tot € 39.596
1	1.220	1.220
2	2.326	2.326
3	3.327	3.327

Vanaf het vierde kind wordt het bedrag voor drie kinderen telkens verhoogd met € 1.001 per kind.

Een ouder heeft aanspraak op een verhoging van het kindgebonden budget voor een kind van:

- 12 tot en met 15 jaar: met € 251 per jaar en
- 16 en 17 jaar: met € 447 per jaar.

Deze verhoging gaat in vanaf de kalendermaand na de maand waarin dat kind de leeftijd van 12 dan wel 16 jaar heeft bereikt.

Er bestaat geen recht op het kindgebonden budget als de alleenstaande ouder een vermogen heeft van meer dan € 120.020 (inclusief het heffingsvrij vermogen in box 3) en de ouder en zijn/haar toeslag partner een vermogen hebben van meer dan € 151.767 (inclusief het heffingsvrijvermogen in box 3).

Bedrag kindgebonden budget 2021

Aantal kinderen	Inkomen ouder zonder partner tot € 21.835	Inkomen ouder met partner tot € 38.181
1	1.204	1.204
2	2.226	2.226
3	3.145	3.145

Vanaf het vierde kind wordt het bedrag voor drie kinderen telkens verhoogd met € 919 per kind.

Een ouder heeft aanspraak op een verhoging van het kindgebonden budget voor een kind van:

- 12 tot en met 15 jaar: met € 247 per jaar en
- 16 en 17 jaar: met € 441 per jaar.

Deze verhoging gaat in vanaf de kalendermaand na de maand waarin dat kind de leeftijd van 12 dan wel 16 jaar heeft bereikt.

Er bestaat geen recht op het kindgebonden budget als de alleenstaande ouder een vermogen heeft van meer dan € 118.479 (inclusief het heffingsvrij vermogen in box 3) en de ouder en zijn/haar toeslag partner een vermogen hebben van meer dan € 149.819 (inclusief het heffingsvrijvermogen in box 3).

Bedrag kindgebonden budget 2020

Aantal kinderen	Inkomen ouder zonder partner tot € 21.431	Inkomen ouder met partner tot € 38.181
1	1.185	1.185
2	2.190	2.190
3	2.487	2.487

Vanaf het vierde kind wordt het bedrag voor drie kinderen telkens verhoogd met € 297 per kind.

Een ouder heeft aanspraak op een verhoging van het kindgebonden budget voor een kind van:

- 12 tot en met 15 jaar: met € 243 per jaar en
- 16 en 17 jaar: met € 434 per jaar.

Deze verhoging gaat in vanaf de kalendermaand na de maand waarin dat kind de leeftijd van 12 dan wel 16 jaar heeft bereikt.

Er bestaat geen recht op het kindgebonden budget als de ouder (en zijn toeslagpartner) een vermogen heeft/hebben dat meer dan € 85.767 boven het heffingvrij vermogen in box 3 uitgaat

Normbedragen voor levensonderhoud en les- en collegegelden

MBO, januari t/m juli 2023

	Thuiswonend	Uitwonend
Normbedrag voor kosten levensonderhoud	556,95	786,59
Lesgeld (per maand)	103,25	103,25
Totaal	660,20	889,84

MBO, augustus t/m december 2023

	Thuiswonend	Uitwonend
Normbedrag voor kosten levensonderhoud	556,95	786,59
Lesgeld (per maand)	113,08	113,08
Totaal	670,03	899,67

HBO of universiteit, januari t/m augustus 2023

	HBO/universiteit
Normbedrag voor kosten levensonderhoud	957,87
Collegegeld (per maand)	184,08
Totaal	1.141,95

HBO of universiteit, september t/m december 2023

	HBO/universiteit
Normbedrag voor kosten levensonderhoud	957,87
Collegegeld (per maand)	192,83
Totaal	1.150,70

Studiefinanciering

Het totaal aan maximaal te ontvangen studiefinanciering/lening is gelijk aan de hiervoor genoemde normbedragen voor kosten van levensonderhoud, vermeerderd met het les- of collegegeld. De te ontvangen studiefinanciering/lening is als volgt opgebouwd.

MBO, januari t/m juli 2023

	Thuiswonend	Uitwonend
Basisbeurs	90,85	296,51
Aanvullende beurs	371,42	395,40
Lening	197,93	197,93
Totaal	660,20	889,84

Als er nog geen lesgeld hoeft te worden betaald, is de aanvullende beurs € 103,25 per maand lager.

MBO, augustus t/m december 2023

	Thuiswonend	Uitwonend
Basisbeurs	90,85	296,51
Aanvullende beurs	381,25	405,23
Lening	197,93	197,93
Totaal	670,03	899,67

Als er nog geen lesgeld hoeft te worden betaald, is de aanvullende beurs € 113,08 per maand lager.

HBO en universiteit, januari t/m augustus 2023

Lening	527,60
Aanvullende beurs	430,27
Collegegeldkrediet	184,08
Totaal	1.141,95

HBO en universiteit, september t/m december 2023

Lening	527,60
Aanvullende beurs	430,27
Collegegeldkrediet	192,83
Totaal	1.150,70

45. Belast en onbelast deel vakantiebonnen (zie 5)

55. Tabel premie WW

Franchise m.i.v. 1 januari 2013 vervallen.

Jaar	Gemiddeld wn. deel	Werkdagen	Maximum dagloon	Maximum jaarloon
2020	0%	(261)	(219)	(57.232)
2021	0%	(261)	(223)	(58.311)
2022	0%	(260)	(228)	(59.706)
2023	0%	(260)	(256)	(66.956)

62. Reisaf trek (Reiskosten "openbaar vervoer")

Enkele reisafstand Woon-werkverkeer	2020	2021	2022	2023
0 - 10 km	--	--	--	--
10 - 15 km	463	471	478	509
15 - 20 km	616	626	635	676
20 - 30 km	1028	1.045	1.059	1.126
30 - 40 km	1275	1.296	1.313	1.396
40 - 50 km	1662	1.689	1.711	1.819
50 - 60 km	1849	1.879	1.904	2.024
60 - 70 km	2050	2.083	2.111	2.244
70 - 80 km	2121	2.155	2.184	2.322
Meer dan 80 km	2150	2.185	2.214	2.354

71. Zelfstandigenaf trek

De zelfstandigenaf trek geldt voor de ondernemer die aan het urencriterium voldoet en bij begin van het kalenderjaar de leeftijd van 66 jaar en 10 maanden nog niet heeft bereikt. Met ingang van 1 januari 2012 is de zelfstandigenaf trek een vast bedrag en niet meer afhankelijk van de hoogte van de winst. De zelfstandigenaf trek bedraagt met ingang van 1 januari 2023 € 5.030,-

71. Startersaf trek

Jaar	2020	2021	2022	2023
Bedrag	2123	2123	2123	2123

72. Speur- & Ontwikkelingsaf trek

Jaar	2020	2021	2022	2023
S & O aftrek	12.980	13.188	13.360	14.202
Extra aftrek	6.494	6.598	6.684	7.106

73. Meewerkaf trek

gelijk of meer dan	maar minder dan	bedraagt de meewerkaf trek
525 uren	875 uren	1,25% van de winst
875 uren	1225 uren	2% van de winst
1225 uren	1750 uren	3% van de winst
1750 uren	--	4% van de winst

82. Eigen woningforfait (voorheen "huurwaardeforfait")

Vanaf 1 januari 2007 stellen gemeenten de WOZ-waarde van onroerende zaken jaarlijks vast. Het percentage waarmee de WOZ-waarde van de woning vermenigvuldigd moet worden, hangt af van deze WOZ-waarde volgens onderstaande tabel:

Let op! Aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld

Met ingang van 2005 is er een aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld. Deze aftrek wordt verleend als het saldo van het eigenwoningforfait minus de aftrekbare kosten zoals hypotheekrente positief is. De aftrek is gelijk aan het verschil tussen het eigenwoningforfait en de aftrekbare kosten. Door deze aftrek kan de bijtelling van het eigenwoningforfait nooit leiden tot een positief inkomensbestanddeel in box 1. Met ingang van 1 januari 2019 wordt de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld (zogenoemde "Hillen-regeling") beperkt. Deze aftrek wordt over 30 jaar uitgefaseerd. De aftrek wordt jaarlijks met 3 1/3 procentpunt verlaagd. In 2023 kan 83,34% van het verschil tussen de voordelen uit eigen woning en de op deze voordelen drukkende aftrekbare kosten in aftrek worden gebracht. Hierdoor hoeven eigenwoningbezitters met geen of een lage eigenwoningschuld in 2023 alleen over 16,66% van het verschil tussen het eigenwoningforfait en de daarop drukkende aftrekbare kosten belasting te betalen

Met ingang van 1 januari 2014 is het tarief waartegen de aftrekbare kosten met betrekking tot een eigen woning in de hoogste belastingschijf kunnen worden afgetrokken elk jaar verlaagd. Het tarief zal echter niet verlaagd worden tot onder het tarief van de derde belastingschijf. In 2023 bedraagt het tarief voor de aftrekbare kosten met betrekking tot een eigen woning 36,93% voor zover de aftrek plaats zou vinden tegen het tarief van de derde schijf.

Van	tot	Forfait
0	12.500	Nihil
12.500	25.000	0,10 %
25.000	50.000	0,20 %
50.000	75.000	0,25 %
75.000	1.200.000	0,35 %
1.200.000		€ 4.200,- vermeerderd met 2,35% vd eigenwoningwaarde vzv deze uitgaat boven € 1.200.000,-

In 2022

Van	tot	Forfait
0	12.500	Nihil
12.500	25.000	0,15 %
25.000	50.000	0,25 %
50.000	75.000	0,35 %
75.000	1.130.000	0,45 %
1.110.000		€ 5.085,- vermeerderd met 2,35% vd eigenwoningwaarde vzv deze uitgaat boven € 1.130.000,-

In 2021

Van	tot	Forfait
0	12.500	Nihil
12.500	25.000	0,20 %
25.000	50.000	0,30 %
50.000	75.000	0,40 %
75.000	1.110.000	0,50 %
1.110.000		€ 5.550,- vermeerderd met 2,35% vd eigenwoningwaarde vzv deze uitgaat boven € 1.110.000,-

In 2020

Van	tot	Forfait
0	12.500	Nihil
12.500	25.000	0,20 %
25.000	50.000	0,35 %
50.000	75.000	0,45 %
75.000	1.090.000	0,60 %
1.090.000		€ 6.540,- vermeerderd met 2,35% vd eigenwoningwaarde vzv deze uitgaat boven € 1.090.000,-

90. Uitgaven voor kinderopvang: zie Wet kinderopvang 2005

106. Heffingsvrij vermogen

	2020	2021	2022	2023
Heffingsvrij vermogen	30.846	50.000	50.650	57.000
Vrijstelling groene beleggingen	59.477	60.429	61.215	65.072
Niet aftrekbare schuld ²¹	3.100	3.200	3.200	Overbruggings- wet box 3

107. Ouderentoeslag

De ouderentoeslag is met ingang van 1 januari 2016 komen te vervallen.

²¹ Per belastingplichtige.

115. Heffingskortingen

Heffingskortingen 2023	tot 66 jaar + 10 maanden	Vanaf 66 jaar + 10 maanden
Alg. heffingskorting ²² maximaal	3.070	1.583
Arbeidskorting ²³ maximaal	5.052	2.604
Inkomensafhankelijke combinatiekorting ²⁴	2.694	1.389
Jonggehandicaptenkorting	820	
Ouderenkorting bij inkomen < € 40.888		1.835
Ouderenkorting bij inkomen ≥ € 53.122 ²⁵		0
Alleenstaande ouderenkorting		478
Korting groene beleggingen	0,7% ²⁶	0,7%

Heffingskortingen 2022	tot 66 jaar + 7 maanden	Vanaf 66 jaar + 7 maanden
Alg. heffingskorting ²⁷ maximaal	2.888	1.494
Arbeidskorting ²⁸ maximaal	4.260	2.204
Inkomensafhankelijke combinatiekorting ²⁹	2.534	1.452
Jonggehandicaptenkorting	771	
Ouderenkorting bij inkomen < € 38.464		1.726
Ouderenkorting bij inkomen ≥ € 49.971		0
Alleenstaande ouderenkorting		449
Korting groene beleggingen	0,7% ³⁰	0,7%

- 22 De alg. heffingskorting wordt afgebouwd met 6,095% (< AOW) en 3,141% (> AOW) van het inkomen uit werk en woning als dat meer is dan € 22.660,- per jaar, maar minder is dan € 73.031,- per jaar.
- 23 De arbeidskorting wordt verminderd met 6,510% (< AOW) en 3,355% (> AOW) van het inkomen uit tegenwoordige dienstbetrekking als het inkomen meer is dan € 37.691,- per jaar maar minder dan € 115.295,-.
- 24 Maximaal indien met werken minimaal € 5.547,- per jaar wordt verdiend of indien recht bestaat op de zelfstandigenaftrek. Voor elke euro die meer wordt verdiend dan laatstgenoemd bedrag loopt deze korting op met 11,45% tot maximaal € 2.694,- per jaar.
- 25 De ouderenkorting wordt vanaf € 40.888 tot € 53.122 verminderd met € 1.835 - 15% x (verzamelinkomen - € 40.888).
- 26 Van de vrijstelling in box 3.
- 27 De alg. heffingskorting wordt afgebouwd met 6,007% (< AOW) en 3,106% (> AOW) van het inkomen uit werk en woning als dat meer is dan € 21.317,- per jaar, maar minder is dan € 69.398,- per jaar.
- 28 De arbeidskorting wordt verminderd met 5,860% (< AOW) en 3,030% (> AOW) van het inkomen uit tegenwoordige dienstbetrekking als het inkomen meer is dan € 36.649,- per jaar maar minder dan € 109.346,-.
- 29 Maximaal indien met werken minimaal € 5.219,- per jaar wordt verdiend of indien recht bestaat op de zelfstandigenaftrek. Voor elke euro die meer wordt verdiend dan laatstgenoemd bedrag loopt deze korting op met 11,45% tot maximaal € 2.534,- per jaar.
- 30 Van de vrijstelling in box 3.

Heffingskortingen 2021	tot 66 jaar + 4 maanden	Vanaf 66 jaar + 4 maanden
Alg. heffingskorting ³¹ maximaal	2.837	1.469
Arbeidskorting ³² maximaal	4.205	2.178
Inkomensafhankelijke combinatiekorting ³³	2.815	
Jonggehandicaptenkorting	761	
Ouderenkorting bij inkomen < € 37.970		1.703
Ouderenkorting bij inkomen ≥ € 49.323		0
Alleenstaande ouderenkorting		443
Korting groene beleggingen	0,7% ³⁴	0,7%
Levensloopkorting (per deelname tot 2012)	223	

Heffingskortingen 2020	tot 66 jaar + 4 maanden	Vanaf 66 jaar + 4 maanden
Alg. heffingskorting ³⁵ maximaal	2.711	1.413
Arbeidskorting ³⁶ maximaal	3.819	1.740
Inkomensafhankelijke combinatiekorting ³⁷	2.881	1.989
Jonggehandicaptenkorting	749	
Ouderenkorting bij inkomen < € 37.372		1.622
Ouderenkorting bij inkomen ≥ € 48.185		0
Alleenstaande ouderenkorting		436
Korting groene beleggingen	0,7% ³⁸	0,7%
Levensloopkorting (per deelname tot 2012)	219	

118. Onbelast deel vakantiebonnen: zie 5

122. Bijstandsnorm: zie 9

142. Buitengewone lasten kinderalimentatie en kosten omgangsregeling (aftrek per jaar)

De buitengewone lastenaftrek voor het betalen van kinderalimentatie is met ingang van 1 januari 2015 komen te vervallen.

31 De alg. heffingskorting wordt afgebouwd met 5,977% (< AOW) en 3,093% (> AOW) van het inkomen uit werk en woning als dat meer is dan € 21.043,- per jaar, maar minder is dan € 68.507,- per jaar.

32 De arbeidskorting wordt verminderd met 6% (< AOW) en 3,105% (> AOW) van het inkomen uit tegenwoordige dienstbetrekking als het inkomen meer is dan € 35.652,- per jaar maar minder dan € 105.736,-.

33 Maximaal indien met werken minimaal € 5.153,- per jaar wordt verdiend of indien recht bestaat op de zelfstandigenaftrek. Voor elke euro die meer wordt verdiend dan laatstgenoemd bedrag loopt deze korting op met 11,45% tot maximaal € 2.815,- per jaar.

34 Van de vrijstelling in box 3.

35 De alg. heffingskorting wordt afgebouwd met 5,672% (< AOW) en 2,954% (> AOW) van het inkomen uit werk en woning als dat meer is dan € 20.711,- per jaar, maar minder is dan € 68.507,- per jaar

36 De arbeidskorting wordt verminderd met 6% (< AOW) en 3,124% (> AOW) van het inkomen uit tegenwoordige dienstbetrekking als het inkomen meer is dan € 34.954,- per jaar maar minder dan € 98.604,-.

37 Maximaal indien met werken minimaal € 5.072,- per jaar wordt verdiend of indien recht bestaat op de zelfstandigenaftrek. Voor elke euro die meer wordt verdiend dan laatstgenoemd bedrag loopt deze korting op met 11,45% tot maximaal € 2.881,- per jaar.

38 Van de vrijstelling in box 3.

Bijlage 4 Tabel eigen aandeel van ouders in de kosten van de kinderen

Behoeftetabel 2023

De tabel dient als volgt te worden gebruikt:

1. Vermeerder het netto besteedbaar gezinsinkomen met het kindgebonden budget waarop recht bestond in de periode dat het netto gezinsinkomen is berekend.
2. Zoek in de tabel het totale eigen aandeel van de ouders in de kosten van het kind/de kinderen af. Er kan horizontaal op of tussen de inkomensgrenzen een bedrag worden gekozen.

Tabel eigen aandeel kosten van kinderen (maandbedragen)

Aantal kinderen	1500 of minder	1750	2000	2500	3000	3500	4000	4500	5000	5500	6000 of meer
1	150	190	230	310	390	470	550	630	710	790	870
2	235	310	380	515	650	785	920	1055	1190	1325	1460
3	245	315	390	545	700	855	1010	1165	1320	1475	1630
4	280	370	460	645	830	1015	1200	1385	1570	1755	1940

1. Eventuele ziektekosten (extra en/of premie aanvullende verzekering) voor het kind / de kinderen moeten bij het bedrag van de tabel worden opgeteld.
2. De tabel geeft de totale kosten van alle kinderen gezamenlijk. Om de kosten per kind te vinden moet dit totaal over de twee, respectievelijk over de drie, vier of meer kinderen worden verdeeld.

Bijlage 5 Draagkrachttabel kinderalimentatie

Januari 2023

Draagkrachttabel (2023) tot AOW-leeftijd

Voor de berekening van kinderalimentatie als bedoeld in paragraaf 4.5 van het rapport alimentatienormen

- NBI 0 tot € 1.680: minimum draagkracht
- NBI van € 1.680: 100% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.125)$]
- NBI van € 1.730: 90% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.125)$]
- NBI van € 1.780: 80% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.125)$]
- NBI van € 1.830: 70% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.125)$]
- NBI van € 1.880: 70% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.150)$]
- NBI van € 1.930: 70% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.175)$]

Netto besteedbaar inkomen	DKL ³⁹	Draagkracht ⁴⁰
0 tot 1.680 per maand		25/1 50/2 of meer
van 1.680 tot 1.730	(1.629)	51
van 1.730 tot 1.780	(1.644)	77
van 1.780 tot 1.830	(1.659)	97
van 1.830 tot 1.880	(1.674)	109
van 1.880 tot 1.930	(1.714)	116
Vanaf 1.930	(1.754)	123

Bij de laagste netto besteedbare inkomens is geen sprake van een vast, maar van een toenemend percentage vrije ruimte. Om draagkrachtverschillen rond de grens van de schijven van het NBI te vermijden, worden tot een NBI van 1.930 vaste tabelbedragen aanbevolen. Tot een NBI van 1.930 is de aanbevolen draagkracht volgens de tabel daarom het afgeronde bedrag in de derde kolom. Indien er sprake is van extra lasten als bedoeld in paragraaf 7.2 van het rapport, wordt – in plaats van de vaste tabelbedragen – de draagkrachtformule voor dat betreffende inkomenssegment gebruikt. Bij besteedbare inkomens vanaf 1.930 is sprake van een vast percentage vrije ruimte.

39 DKL = draagkrachtloos inkomen: $0,3 \times \text{NBI} + 1.125$, 1.150 of 1.175 .

40 Afgerond op hele euro's.

Draagkrachttabel (2023) vanaf AOW-leeftijd

Voor de berekening van kinderalimentatie als bedoeld in paragraaf 4.5 van het rapport alimentatienormen

- NBI 0 tot € 1.890: minimum draagkracht
- NBI van € 1.890: 90% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.265)$]
- NBI van € 1.940: 80% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.265)$]
- NBI van € 1.990: 70% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.265)$]
- NBI van € 2.040: 70% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.290)$]
- NBI van € 2.090: 70% [$\text{NBI} - (0,3 \times \text{NBI} + 1.315)$]

Netto besteedbaar inkomen	DKL ⁴¹	Draagkracht ⁴²
0 tot 1.890 per maand		25/1 50/2 of meer
van 1.890 tot 1.940	(1.832)	52
van 1.940 tot 1.990	(1.847)	74
van 1.990 tot 2.040	(1.862)	90
van 2.040 tot 2.090	(1.902)	97
Vanaf 2.090	(1.942)	104

Bij de laagste netto besteedbare inkomens is geen sprake van een vast, maar van een toenemend percentage vrije ruimte. Om draagkrachtverschillen rond de grens van de schijven van het NBI te vermijden, worden tot een NBI van 2.090 vaste tabelbedragen aanbevolen. Tot een NBI van 2.090 is de aanbevolen draagkracht volgens de tabel daarom het afgeronde bedrag in de derde kolom. Indien er sprake is van extra lasten als bedoeld in paragraaf 7.2 van het rapport, wordt – in plaats van de vaste tabelbedragen – de draagkrachtformule voor dat betreffende inkomenssegment gebruikt. Bij besteedbare inkomens vanaf 2.090 is sprake van een vast percentage vrije ruimte.

41 DKL = draagkrachtloos inkomen: $0,3 \times \text{NBI} + 1.265, 1.290$ of 1.315 .

42 Afgerond op hele euro's.

